

Regeringens proposition

1979/80:146

med förslag till skatteregisterlag

beslutad den 21 februari 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

INGEMAR MUNDEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till lagreglering av registerföringen i det nya ADB-systemet för beskattningen. Förslaget innebär i huvudsak följande. Registerföringen i fråga om inkomst- och förmögenhetstaxeringen samt den därmed sammanhängande uppbörden, som hittills har grundat sig på föreskrifter meddelade av regeringen och riksskatteverket, regleras i en särskild lag som kallas skatteregisterlag. I lagen tas in bestämmelser om bl. a. registrens ändamål och innehåll samt om åtkomsten till registeruppgifterna och tiden för lagringen av dessa. Vidare föreskrivs att utlämnande på ADB-medium till annan myndighet av uppgifter från registren får ske endast i enlighet med lag, förordning eller särskilt beslut av regeringen. I propositionen redovisas också de särskilda åtgärder som vidtas i sekretess- och säkerhetssyfte.

1 Förslag till Skatteregisterlag

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § För de ändamål som anges i denna paragraf skall med hjälp av automatisk databehandling föras ett centralt skatteregister för hela riket och ett regionalt skatteregister för varje län.

Registren skall användas vid beskattning för

1. samordnad registerföring av identifieringsuppgifter beträffande fysiska och juridiska personer,
2. planering, samordning och uppföljning av revisions- och annan kontrollverksamhet,
3. inkomst- och förmögenhetstaxering samt bestämmande av pensionsgrundande inkomst,
4. bestämmande och uppbörd av skatt enligt uppbördslagen (1953: 272).

2 § Med beskattning avses i denna lag fastställande av underlag för bestämmande av skatt, bestämmande och uppbörd av skatt samt bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

3 § Med skatt avses i denna lag, om inte annat anges

1. skatt enligt uppbördslagen (1953: 272) och sjömansskatt,
2. mervärdesskatt, annan indirekt skatt eller avgift för vilken riksskatteverket är beskattningsmyndighet och vägtrafikskatt,
3. arbetsgivaravgift,
4. skatte- och avgiftstillägg samt förseningsavgift,
5. ränta och avgift som utgår i samband med uppbörd eller indrivning av skatt eller avgift enligt 1–4.

Med skatt enligt uppbördslagen avses, förutom skatt och avgift enligt i 1 § nämnda lag, även annan avgift och ränta som utgår enligt bestämmelserna i lagen.

4 § Riksskatteverket förfogar över det centrala skatteregistret. Länsstyrelse och lokal skattemyndighet förfogar över det centrala skatteregistret såvitt gäller uppgifter som hänför sig till länet respektive fögderiet. Länsstyrelsen förfogar över det regionala registret för länet.

Det centrala skatteregistrets innehåll

5 § För fysisk person som är kyrkobokförd i riket skall i det centrala skatteregistret anges

1. personnummer, namn, adress, kyrkobokförings- och mantalsskrivningsförhållanden.

2. registrering enligt lagen (1968: 430) om mervärdesskatt, särskilt registrerings- och redovisningsnummer, organisationsnummer och firma,

3. förhållanden som enligt lag eller förordning skall antecknas i skattelängd,

4. registrering i sjömansregistret, tillhörighet till icke territoriell församling, tillhörighet till svenska kyrkan,

5. nationalitet, civilstånd, datum för civilståndsändring, antal hemmavarande barn som inte har uppnått 16 eller 18 års ålder, personnummer för make och, om samtaxering sker med annan person, personnummer för denne,

6. slag av pensionsförmån som personen är berättigad till enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, i den mån det behövs för att debitera socialförsäkringsavgift.

För person som inte har uppnått 18 års ålder skall också anges personnummer för den hos vilken personen är kyrkobokförd.

För person som inte har uppnått 15 års ålder skall införas endast uppgift om personnummer, namn och adress samt personnummer för den hos vilken personen är kyrkobokförd, om inte ytterligare uppgifter som avses i första stycket behövs för beskattning.

För person som ej är kyrkobokförd här i riket skall uppgifter enligt första, andra eller tredje stycket införas i den mån det behövs för beskattning här i riket.

6 § För juridisk person skall i det centrala skatteregistret anges organisationsnummer, namn, firma, adress, hemortskommun, registrering enligt lagen (1968: 430) om mervärdesskatt, särskilt registrerings- och redovisningsnummer samt förhållanden som enligt lag eller förordning skall antecknas i skattelängd. För dödsbo skall även dagen för dödsfallet anges.

7 § För fysisk och juridisk person får, utöver de uppgifter som anges i 5 och 6 §§, det centrala skatteregistret innehålla följande uppgifter.

1. Sådana uppgifter om ägarförhållandena i fåmansföretag som avses i 25 § 8) taxeringslagen (1956: 623).

2. Uppgifter angående avslutad revision, verkställt taxeringsbesök eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket taxeringslagen. För varje sådan åtgärd får anges tid, art, beskattningsperiod, skatteslag, myndighets beslut om beloppsmässiga ändringar av skatt eller underlag för skatt med anledning av åtgärden samt uppgift huruvida bokföringsskyldighet har fullgjorts.

3. Uppgift om registrering av skyldighet att betala skatt, uppgifter som behövs för att bestämma skatt enligt uppbördslagen (1953: 272) samt uppgifter om redovisning, inbetalning och återbetalning av sådan skatt.

4. Uppgift om maskinellt framställt förslag till sådant beslut som enligt lag eller förordning skall antecknas i skattelängd.

5. Uppgift om beslut om anstånd med avgivande av självdeklaration, dock ej skälen för beslutet samt uppgift om att laga förfall föreligger för underlåtenhet att fullgöra deklarationsskyldighet.

6. Administrativa och tekniska uppgifter som behövs för beskattningen.

7. Uppgifter som skall lämnas i självdeklaration i sammanställningarna för statlig och kommunal inkomstskatt samt i förmögenhetsredovisningen om skattepliktig förmögenhet.

8. Uppgift om beslut om beskattning, dock ej skälen för beslutet, samt uppgift om utmätning enligt 68 § 6 mom. uppbördslagen.

9. Uppgift om att fordran mot personen registrerats hos kronofogdemyndighet, uppgift om beslut om ackord, likvidation eller konkurs samt uppgift om betalningsinställelse.

10. Uppgift om antal anställda och de anställdas personnummer.

11. Uppgift om telefonnummer samt särskild adress för skattsedelsförsändelse.

12. Uppgift från kontrolluppgift enligt 37 § 1–3, 3 b–3 f och 4 taxeringslagen.

13. Uppgift om beteckning, taxeringsvärde, delvärde och beskattningsnatur för fastighet som ägs eller innehas av personen, andelens storlek om fastigheten har flera ägare samt sådan uppgift om fastigheten som behövs för bedömning huruvida inkomst av fastigheten skall beräknas med tillämpning av 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) och uppgift om intäkt som har beräknats med tillämpning av nämnda lagrum.

14. Uppgift om tid och art för planerad eller pågående revision samt beskattningsperiod och skatteslag som denna avser samt uppgift om tid för planerat taxeringsbesök eller annat sammanträffande enligt 31 § 2 mom. tredje stycket taxeringslagen.

15. Uppgift om postgiro- och bankgironummer, om personen är näringsidkare.

16. Uppgift om bruttointäkt av tjänst och dennas fördelning på olika kategorier av tjänst samt summan av avdrag från intäkten och dennas fördelning på kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats å ena sidan och övriga kostnader å andra sidan.

17. Uppgift angående omsättning, varulager, resultat av bruttovinstberäkning, annan beräkning av relationstal eller liknande, nettointäkt eller underskott av förvärvskälla med angivande av den del därav som belöper på delägare, skönsmässig beräkning, belopp som under beskattningsåret har stått till förfogande för levnadskostnader, varuuttag, totala bilkostnader samt privat andel därav, bilförmån, bostadsförmån eller annan sådan förmån, avsättning till fond, investeringsreserv eller liknande, insättning på skogskonto eller liknande, nedskrivning av fordringar samt av- och

nedskrivning med högsta möjliga belopp, dock endast uppgift om att här angivet förhållande föreligger och om belopp, procenttal eller årtal.

18. Uppgift från centrala bilregistret om innehav av fordon samt om fordonets registreringsnummer, märke, typ och årsmodell.

De regionala skatteregistrens innehåll

8 § Regionala skatteregister får innehålla de uppgifter som anges i 5–7 §§ i den mån de hänför sig till länet.

Gemensamma bestämmelser

9 § Uppgifter som avses i 7 och 8 §§ får tas in i registren endast i den utsträckning som föreskrivs av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen får föreskriva mindre avvikelser från bestämmelserna om registerinnehåll i denna lag.

10 § Terminalåtkomst till uppgifter i register enligt denna lag får finnas endast för de ändamål som anges i 1 § och i den utsträckning i övrigt som anges i andra-fjärde styckena.

Länsstyrelse och lokal skattemyndighet får ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 5 och 6 §§, 7 § 1–6 samt de uppgifter därutöver som behövs för utfärdande av skattsedel och duplettskattsedel.

Länsstyrelse och lokal skattemyndighet får vidare ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 7 § 7–15 och som hänför sig till länet.

Riksskatteverket får ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 5 och 6 §§ samt 7 § 1–15.

11 § Uppgifter i register enligt denna lag får lämnas ut till annan myndighet på medium för automatisk databehandling endast om detta följer av lag eller förordning eller regeringen har medgivit det. Regeringen får uppdra åt datainspektionen att lämna sådant medgivande i fråga om uppgifter som inte omfattas av sekretess. Talan mot beslut av datainspektionen förs hos regeringen genom besvär.

Första stycket gäller inte i fråga om utlämnande för beskattning.

Med utlämnande till annan myndighet jämställs utlämnande till annan verksamhetsgren inom samma myndighet.

12 § Utan hinder av vad som är föreskrivet i annan lag får uppgift i register enligt denna lag om registrerads namn, personnummer, adress, civilstånd eller kyrkobokförings- och mantalsskrivningsförhållanden lämnas ut till enskild om det inte av särskild anledning kan antas att den registrerade eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

13 § Uppgifter i register enligt denna lag som hänför sig till viss beskattningsperiod och som inte skall tas upp i skattelängd får bevaras under högst sju år efter utgången av det kalenderår under vilket perioden gick ut.

Uppgift om revision får bevaras under högst tio år efter utgången av det år under vilket revisionen avslutades.

Regeringen får föreskriva om förlängd bevaringstid för uppgifter som avses i första eller andra stycket.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar

Härigenom föreskrivs att 17 a § lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 a §²

Uppgifter i register, som förs med hjälp av automatisk databehandling och som används i statens verksamhet avseende taxering eller eljest beskattning, angående enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden får inte utan samtycke från den som registreringen avser utlämnas till annan. Vad som nu har sagts gäller dock inte myndighets beslut om taxering eller eljest beskattning. Är det av synnerlig vikt att uppgift i registret angående planerad eller beslutad taxeringsrevision eller annan skattekontroll beträffande skattskyldig inte kommer till dennes kännedom, får myndighet vägra att lämna ut uppgiften. Under pågående taxeringskontroll beträffande skattskyldig gäller detsamma också registrets innehåll i övrigt.

Utan hinder av bestämmelserna i första stycket får uppgift lämnas ut enligt vad som föreskrivs i lag om förfarandet vid beskattning eller i skatteregisterlagen (1980:000).

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Lagen omtryckt 1976:611.

² Senaste lydelse 1978:906.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-02-21

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Mundebo, Friggebo, Dahlgren, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Mundebo

Proposition med förslag till skatteregisterlag

1 Inledning

Riksskatteverket (RSV) och statskontoret har sedan år 1973 bedrivit utredningsarbete i ett gemensamt projekt, RS-projektet. Förslag på grundval av rapporter från RS-projektet (i fortsättningen även kallat utredningen) har vid flera tillfällen framlagts för riksdagen, senast i prop. 1978/79: 161 om ändring i uppbördsförfarandet som antogs av riksdagen våren 1979 (SkU 1978/79: 50, rskr 1978/79: 379, SFS 1979: 489). Tidigare fattade riksdagsbeslut har framför allt avsett taxeringsorganisationen i första instans och taxeringsnämndernas verksamhet. RS-projektet avvecklades den 1 juli 1979. Det fortsatta genomförandet av reformerna på taxerings- och uppbördsområdena ankommer därefter på RSV inom ramen för verkets ordinarie organisation.

Ett viktigt inslag i reformerna är att skatteadministrationen skall effektiviseras genom ett förbättrat ADB-stöd. Vissa delar av det nya ADB-systemet togs i bruk vid ingången av år 1979. Det nya ADB-systemet bygger till stor del på en central registerföring hos RSV med terminalåtkomst för länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna. I systemet ingår bl. a. ett ökat ADB-stöd för deklarationsgranskningen genom registrering av uppgifter i deklarationer och kontrolluppgifter. Huvudlinjerna i systemet har sålunda redan lagts fast av riksdagen. Däremot återstår detaljregleringen av bl. a. vilka uppgifter som skall ingå i ADB-registren och hur dessa uppgifter skall användas.

Utredningen har den 28 juni 1978 till budgetdepartementet överlämnat förslag till sådan detaljreglering i delrapporten (1978: 2) Förslag till skatteregisterlag m. m. Utredningens förslag till skatteregisterlag bör fogas

som *bilaga 1* till detta protokoll.

Efter remiss har yttranden över rapporten avgetts av justitiekanslern (JK), datainspektionen (DI), riksförsäkringsverket (RFV), statistiska centralbyrån (SCB), riksrevisionsverket (RRV), riksarkivet, bostadsstyrelsen, länsstyrelsernas organisationsnämnd (LON), kammarrätterna i Stockholm och Göteborg, länsstyrelserna i Södermanlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Örebro samt Västernorrlands län, datalagstiftningskommittén (DALK), Föreningen Auktoriserade revisorer (FAR), Landstingsförbundet, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Svenska företagares riksförbund, Svenska kommunförbundet, Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund, Svenska revisorsamfundet (SRS), Sveriges advokatsamfund, Sveriges hantverks- och industriorganisation-Familjeföretagen (SHIO-Familjeföretagen), Sveriges industriförbund (SI), Sveriges redovisningskonsulters förbund och Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund (TOR).

LRF har återopat ett yttrande av lantbrukarnas skattedelegation. SHIO-Familjeföretagen har anslutit sig till skattedelegationens yttrande. SAF och SI har avgett gemensamt yttrande.

Riksarkivet har bifogat yttranden från landsarkivet i Lund och stadsarkivet i Stockholm. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har bifogat yttrande från lokala skattemyndigheten i Kungälv's fögderi.

Utredningen har också behandlat den närmare utformningen och administrationen av ADB-systemet i delrapporterna (1977: 4: 1 och 1977: 4: 2) Uppbörd av direkt skatt. Förslagen i prop. 1978/79: 161 grundar sig på dessa rapporter.

Yttranden över dessa rapporter har avgetts av ett stort antal remissinstanser. De instanser som särskilt har yttrat sig över förslagen rörande ADB-systemet är bl. a. JK, DI, SCB, länsstyrelserna i Stockholms, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Örebro samt Västmanlands län, SAF, Svenska bankföreningen, Sveriges advokatsamfund och SI.

En sammanfattning av remissyttrandena över delrapporten 1978: 2 samt de delar av remissyttrandena över delrapporterna 1977: 4: 1 och 1977: 4: 2 som avser ADB-systemet bör fogas som *bilaga 2* till detta protokoll.

Utredningens förslag i rapporten 1978: 2 om sekretesskydd för uppgifter i ADB-registren har redan föranlett lagstiftning. Riksdagen har sålunda på grundval av förslag i prop. 1978/79: 51 beslutat om ändringar i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, den s. k. sekretesslagen, som innebär att uppgifterna i ADB-registren är sekretessbelagda med undantag för uppgifter om myndighets beslut om beskattning (KU 1978/79: 14, rskr 1978/79: 52, SFS 1978: 906).

Innan jag går in på utredningens förslag till skatteregisterlag m. m. skall jag i korthet teckna en bakgrund till förslagen. Jag skall sålunda i de närmast

följande avsnitten redogöra för den hittillsvarande registerföringen på skatteområdet och för det utbyggda ADB-stödet inom RS-systemet.

2 Hittillsvarande ADB-register och manuella register på skatte- och avgiftsområdet

Folkbokföringsregister (personbandet)

Enligt 74 § folkbokföringskungörelsen (1967: 495) skall länsstyrelse på magnetband föra register över befolkningen i länet (personband). För varje person skall anges namn, personnummer, födelsehemort eller födelseort och kyrkobokföringsort samt de ytterligare uppgifter som RSV bestämmer.

I personbandet redovisas i enlighet härmed f. n. fullständiga kyrkobokförings- och mantalsskrivningsuppgifter för befolkningen i länet, vissa uppgifter för skatteredovisning och allmänna val och vissa uppgifter som länsstyrelserna enligt författning har att lämna till myndigheter och offentliga register.

Register över fastigheter (fastighetsbandet)

Länsstyrelsen skall på magnetband föra register över fastigheterna i länet (fastighetsband). Bestämmelser härom finns i kungörelsen (1967: 497) om vissa register hos folkbokföringsmyndighet över fastigheter och skattskyldiga m. fl. (registerkungörelsen).

Enligt 1 § skall för varje fastighet eller särskilt redovisad del därav anges fastighetsbeteckning, identitetsnummer samt ägarens eller innehavarens namn och postadress.

RSV får enligt 7 § bestämma att register enligt kungörelsen skall innehålla andra uppgifter än dem som anges i 1 §. Med stöd härav innehåller registret också bl. a. uppgifter om fastigheternas areal och taxeringsvärden, andra uppgifter för taxering m. m. som redovisas i fastighetslängd samt uppgifter för statistiska ändamål (köpeskillingsstatistik m. m.).

Register över skattskyldiga m. fl. (skattebandet)

ADB-stödet vid taxeringen och uppbörden av direkt skatt har hittills grundat sig på de s. k. skattebanden.

Enligt 3 § registerkungörelsen, som alltså gäller, skall länsstyrelse på magnetband föra register över skattskyldiga i länet (skatteband). I registret skall också ingå personer som inte är skattskyldiga men som är inskrivna i allmän försäkringskassa. För varje person skall anges vissa person- och identifikationsuppgifter samt uppgift om preliminär och slutlig skatt och om pensionsförhållanden.

RSV får även för detta register bestämma att ytterligare uppgifter skall ingå i registret.

Beträffande skattebandens användning och innehåll vill jag nämna följande.

Inför varje nytt inkomstår har länsstyrelsen framställt ett magnetbandsregister (skatteband) över presumtiva skattskyldiga inom länet.

Registret har kompletterats med uppgift om debiterad B-skatt och därefter använts för utskrift av A- resp. B-skattesedlar.

Under inkomståret har skattebandet använts i huvudsak för bokföring av preliminär skatt och utskrift av uppbördslistor, restlängder för B-skatt m. m.

Under taxeringsåret har vissa kontrolluppgifter från statliga och kommunala myndigheter registrerats. Dessa uppgifter liksom vissa personuppgifter m. m. har tillhandahållits deklarationsgranskarna på en taxeringsavi. Vidare har taxeringsnämndens beslut om taxering registrerats på skattebandet som därefter använts för utskrift av inkomst- och förmögenhetslängd, debitering av slutlig skatt och uträkning av kvarstående resp. överskjutande skatt. På skattebandet har också registrerats pensionsgrundande inkomst och olika avgifter som skall anges på debetsedel på slutlig skatt.

Skattebandet har därefter använts för utskrift av debiteringslängd och debetsedlar för slutlig skatt.

Slutligen har skattebandet använts för bevakning av att debiterad kvarstående skatt betalas och för kontroll och uppföljning av restitution av överskjutande skatt.

För tydlighets skull bör framhållas att beteckningen "skattebandet" inte betyder att all information finns registrerad på ett enda magnetband eller att alla uppgifter om viss skattskyldig finns registrerade på det sättet. Det rör sig i stället om flera magnetband med sinsemellan olika slags uppgifter. Genom samkörning av olika band med "primäruppgifter" skapas speciella band för vissa bestämda ändamål t. ex. för preliminärskatteförfarandet, taxeringen eller debiteringen. Skattebandet kan sålunda sägas inbegripa flera olika register eller registerdelar.

Skattebanden har fr. o. m. 1979 års taxering ersatts av det nya ADB-systemet för taxeringen och uppbörden. Jag återkommer i det närmast följande avsnittet med en redogörelse för utformningen av detta system.

Mervärdeskatteregister

Hos länsstyrelse skall enligt 21 § lagen (1968: 430) om mervärdeskatt, ML, föras register över personer som registreras till mervärdeskatt inom länet. Bl. a. RSV har utfärdat närmare föreskrifter om registerföringen. Denna sker med hjälp av ADB och innebär i huvudsak följande.

Registreringsanmälan till mervärdeskatt registreras på länsstyrelsens dataenhet. Magnetband med de registrerade uppgifterna översänds till postgirot.

Magnetbandet används för att aktualisera det bestandsregister över

mervärdeskattskyldiga som förs hos postgirot. Vidare används magnetbandet för att framställa registreringsbevis till de skattskyldiga samt vissa arbetskort, avier och etiketter för aktualisering av de manuellt förda registren på länsstyrelsernas mervärdeskatteenheter. Förtryckta deklara-tionsblanketter framställs av postgirot på grundval av de uppgifter som finns i beståndsregistret.

Från inkomna inbetalningskort/deklarationer registrerar postgirot identi-fikationsuppgifter och inbetalt belopp och framställer på magnetband s. k. upphördslistor med uppgifter om inbetalda belopp per skattskyldig.

Postgirot översänder upphördslistor och inbetalningskort/deklarationer till länsstyrelserna som registrerar deklara-tionsuppgifterna och stämmer av dessa mot upphördslistornas uppgifter om inbetald skatt. Även vissa beslut m. m. framställs maskinellt.

Arbetsgivaravgiftsregister

Riksförsäkringsverket har huvudansvaret för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgift enligt lagen (1959: 552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. Fr. o. m. år 1975 har ADB-verksamheten avseende debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifterna förts över till RSV och länsstyrelserna enligt regeringens beslut den 29 juni 1973.

Länsstyrelsen i Stockholms län för ADB-register över arbetsgivar-avgifter och utför huvuddelen av bearbetningarna avseende debitering och uppbörd.

Till grund för debiteringen ligger arbetsgivaruppgifterna, som skall lämnas till lokala skattemyndigheten. Skattemyndigheten kontrollerar att uppgifts-skyldigheten fullgörs och att lämnade uppgifter är korrekta.

Efter kontroll sänds arbetsgivaruppgifterna till länsstyrelsen som registre-rar dem på magnetband och utför vissa inledande ADB-bearbetningar. Banden sänds därefter till länsstyrelsen i Stockholms län, som framställer räkningar på slutliga och preliminära arbetsgivaravgifter.

Inbetalda avgifter redovisas av postgirot på magnetband till länsstyrelsen. Efter varje uppbörd framställer länsstyrelsen restlängder för kronofogde-myndigheterna.

Sjömansskatteregister

Uppbörderna av sjömansskatt ombesörjs av sjömansskattekontoret i Göteborg, som utgör en enhet inom RSV. Arbetet med bokföring, restitution, kontroll m. m. av sjömansskatt sker med hjälp av ADB (magnetbandsregister). Samtliga datorbearbetningar utförs hos länsstyrel-sen i Göteborgs och Bohus län.

Punktskatteregister

RSV är beskattningsmyndighet för punktskatterna. För administrationen av dessa skatter används inte i någon del ADB utan endast manuella register.

Övriga register

Utöver de register som jag har berört i det föregående finns det hos skattemyndigheterna ett stort antal register för olika ändamål. Jag skall här beröra några av dessa.

Över juridiska personer och vissa fysiska personer skall länsstyrelsen och den lokala skattemyndigheten föra register (4 § registerkungörelsen). Registren består av kort (J-avier) och innehåller uppgifter ur skattebandet.

Enligt 5 § lagen (1974: 174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m. fl. skall RSV föra register över tilldelade organisationsnummer. Sådant nummer skall tilldelas bolag, föreningar, vissa allmänna inrättningar, kommuner m. fl. Registret förs på magnetband.

För källskatteuppbörden finns förutom ADB-register för skattebokföringen m. m. även ett kortregister, arbetsgivarregistret, som används vid källskattekontrollen.

I arbetsgivarregistret registreras arbetsgivarens namn, adress och telefonnummer, redovisningsnummer, genomsnittligt antal anställda samt uppgifter om redovisad och inbetalad skatt. Arbetsgivarregistret har hittills förts huvudsakligen manuellt. Fr. o. m. år 1980 registreras uppgifterna i det nya ADB-systemet.

Även på övriga områden inom skatteväsendet finns motsvarande register för kontrolländamål.

För rörelsetaxeringen t. ex. förs sålunda på länsstyrelserna s. k. arbetskort för skattskyldiga, som taxeras i särskild taxeringsnämnd. På kortet samlas uppgifter ur deklARATIONER för företag och dess ägare för ett antal år. Uppgifterna är av typ omsättning, bruttovinstprocent, kontantöverskott, förmånsvärden och taxeringsnämndens ändringar. I fråga om fåmansföretag finns dessutom uppgifter om delägarskap m. m. Kortet ger möjligheter till jämförelse med förhållandena för tidigare år samt med andra rörelser i samma bransch.

Arbetskorten fördes tidigare endast manuellt. Fr. o. m. 1978 års taxering förs uppgifterna in på magnetband (det s. k. arbetskortsregistret) och arbetskorten framställs maskinellt. På magnetband förs också fr. o. m. 1978 års taxering ett s. k. referensregister med uppgifter om fåmansföretags delägare. Dessa magnetbandsregister ingår som en del i det nya ADB-systemet för taxeringen.

3 Det nya ADB-systemet (RS-systemet)

Statsmakernas beslut

Riksdagen beslutade år 1975 om riktlinjer för en ny taxeringsorganisation i första instans (prop. 1975: 87, SkU 1975: 31, rskr 1975: 229). Principbeslutet innebär bl. a. att uppgifter i självdeklarationer och kontrolluppgifter skall ADB-registreras. Uppgifterna skall stämmas av maskinellt och resultatet redovisas på en taxeringsavi. På denna utskrivs vidare maskinellt åtskilliga andra uppgifter för taxeringen, bl. a. personuppgifter, fastighetsuppgifter och uppgifter om föregående års taxering. Maskinellt framställs också förslag till taxering och debitering liksom förslag till beräkning av pensionsgrundande inkomst och egenavgifter. Även underrättelse till de skattskyldiga om taxeringsnämndens beslut skall till stor del framställas med hjälp av ADB.

Vidare skall till stöd för främst företagsbeskattningen byggas upp ett organisationsregister som avses innehålla samtliga juridiska personer vilka driver rörelse eller annan verksamhet och samtliga fysiska personer som har någon anställd eller driver rörelse.

Riksdagen beslutade år 1975 också om riktlinjer för ett fortsatt utvecklingsarbete med det nya ADB-systemet för folkbokföring och beskattning (prop. 1975: 57, SkU 1975: 32, rskr 1975: 230). Enligt beslutet skall systemet bygga på en blandad regional och central registerföring. Fastighetsredovisningen skall ske regionalt i det nya systemet. När det gäller personredovisningen skall några mer genomgripande förändringar av ADB-systemet inte vidtas i avvaktan på bl. a. ställningstagandet till folkbokföringens framtida utformning och organisatoriska anknytning. Motsvarigheter till det nuvarande personbandet skall även i fortsättningen föras regionalt. Beträffande organisationsregistret innebär beslutet att ett sådant register, jämsides med det organisationsnummerregister som RSV skall föra, kan medföra att behovet av det nuvarande registret över juridiska personer kan bortfalla men att länsstyrelserna vid behov kan föra ett aktuellt regionalt register över organisationer till relativt låg kostnad. Det s. k. skatteregistret skall såsom ett centralt arbetsregister byggas upp från person- och organisationsregistren och kompletteras med uppgift om erlagda skatter m. m. för att i slutskedet tillföras uppgifter om taxeringsnämndernas beslut om åsatt taxering, debiterade skatter m. m.

Den regionala delen av registerföringen förläggs till länsstyrelserna och den centrala till RSV.

Sammanfattningsvis skall alltså registerföringen lösas på följande sätt enligt 1975 års principbeslut.

- regional registerföring avseende fastighetsredovisningen
- regional registerföring avseende folkbokföringen
- regional och central registerföring av juridiska personer som driver rörelse

eller annan verksamhet samt fysiska personer som driver rörelse eller har någon anställd (organisationsregister)

- central registerföring av arbetsregister för beskattningen – omfattande samtliga skattskyldiga och med central skatteuträkning – med terminalåtkomst och med färdigställda skatteregister i regionerna.

Under det fortsatta utvecklingsarbetet med ADB-systemet har utredningen successivt redovisat förslag till regeringen i olika frågor rörande detta. I detta sammanhang skall jag nöja mig med att redovisa statsmakternas ställningstaganden till några av dessa spörsmål.

Riksdagen beslutade år 1976 om antalet regionala ADB-anläggningar och placeringen av dessa anläggningar (prop. 1975/76: 100 bilaga 9, SkU 1975/76: 35, rskr 1975/76: 212). Beslutet innebär att samtliga län utom Gotlands, Blekinge och Jämtlands län får egna datorer och att antalet anläggningar således blir 21.

I delrapporten (1976: 4) Integritet och genomförande och i DI:s yttrande över rapporten berörs bl. a. frågor om integritet, sekretess och data-skydd.

Med anledning av rapporten och de synpunkter på säkerhetsfrågorna som i samband därmed fördes fram från olika instanser uppdrog regeringen åt RSV att gemensamt med statskontoret och efter samråd med DI redovisa förslag till hur säkerhetsorganisationen för utveckling och drift av ADB-systemet skall byggas upp. I uppdraget föreskrevs att datainspektionens synpunkter på delrapporten 1976: 4 skulle beaktas vid förslagens utformning. I prop. 1976/77: 138 om genomförandet av den nya taxeringsorganisationen framförde jag ytterligare synpunkter på utvecklingen och införandet av ADB-systemet. Jag framhöll bl. a. att bland de integritetsfrågor som bör studeras ingår möjligheterna att begränsa och kontrollera de fall, där man från terminal i ett län via det centrala skatteregistret kan hämta uppgifter om individer och företag i andra län.

RSV och statskontoret har den 31 mars 1977 till budgetdepartementet lämnat en redovisning av hur verken avser att utforma organisationen för säkerhetsfrågor. Jag återkommer strax till detta.

Vissa frågor rörande ADB-systemet behandlades också i prop. 1977/78: 181 om ny taxeringsorganisation i första instans, m. m. Jag framhöll däri bl. a. (s. 260) att den utökade kontrollverksamheten på skatteområdet kräver en samlad registrering av verksamheten så att en samordning av denna kan ske. Jag påpekade vidare att en samordning kommer att underlättas betydligt om registrering och datauttag i fortsättningen kan ske med hjälp av ADB och erinrade om att en sådan lösning planerades i RS-projektet. I nämnda proposition lades också fram förslag rörande granskningsformer och ambitionsnivå med utgångspunkt i det nya ADB-systemet. Vidare föreslogs införandet av en enhetlig och för ADB-behandling lämplig blankett för kontrolluppgift i inkomstslaget tjänst. Förslagen har antagits av riksdagen (SkU 1977/78: 55, rskr 1977/78: 362).

I prop. 1978/79: 161 föreslogs bl. a. att arbetsgivarnas redovisning på kontrolluppgifterna av innehållen preliminär A-skatt skall registreras i ADB-systemet och ligga till grund för skattebeloppens kreditering på arbetstagarna. Vidare föreslogs ADB-registrering av uppbördsdeklarationer och maskinella kontroller av arbetsgivarnas uppbördsredovisning. Även dessa förslag har antagits av riksdagen (SkU 1978/79: 50, rskr 1978/79: 379).

Genomförda ändringar i ADB-stödet vid 1979 års taxering

Av den tidigare redogörelsen har framgått att större delen av det nya ADB-stödet för taxeringen har införts fr. o. m. 1979 års taxering i enlighet med riksdagens beslut.

I det nya centrala skatteregistret har vid 1979 års taxering registrerats bl. a. identifieringsuppgifter rörande de skattskyldiga samt vissa uppgifter från självdeklarationerna och kontrolluppgifterna. Registreringen från självdeklarationerna har omfattat sammanställningarna till statlig och kommunal inkomstskatt och uppgiften om skattepliktig förmögenhet på deklarationsblankettens första sida samt specifikationen av inkomst av tjänst. Från kontrolluppgifterna har registrerats löneuppgifter m. m. De registrerade uppgifterna har stämts av maskinellt och resultatet har redovisats på taxeringsavierna.

I det centrala skatteregistret har också till 1979 års taxering införts uppgifter om planerade, pågående och avslutade revisioner. Förutom uppgift om vem revisionen avser innehåller revisionsregistret uppgift om vilken myndighet eller enhet som utfört eller skall utföra revisionen, skatteslag samt datum för revisionen.

Till det nya ADB-systemet hör också som jag tidigare har nämnt två register som fr. o. m. 1978 års taxering har förts på magnetband nämligen referensregistret och arbetskortsregistret. Fr. o. m. 1979 års taxering finns uppgifterna i referensregistret också i den centrala databasen, dvs. med terminalåtkomst. Dessa två register utgör delfunktioner eller delregister i det organisationsregister som enligt vad jag tidigare har sagt skall byggas upp.

Referensregistret innehåller uppgifter om fåmansföretag och deras delägare. Bl. a. anges för företagen uppgift om aktiekapital, antal aktier och antal ägare samt för delägare uppgift om vilka företag som ägs och ägarandelens storlek. Referensregistret skall användas bl. a. för administration av den samordnade granskningen av fåmansföretag och delägare.

Arbetskortsregistret innehåller taxeringsuppgifter om fysiska och juridiska personer som driver rörelse eller jordbruk. Bl. a. anges omsättning, varulagerreserv, bruttovinstprocent, nettointäkt, kontantöverskott, varuuttag, fordonsinnehav, naturaförmåner, avskrivningar och fondavsättningar. Med hjälp av registret framställs som jag tidigare har nämnt arbetskort som

skall vara ett stöd vid deklarationsgranskningen. Arbetskortet skall användas för jämförelse med förhållandena vid tidigare års taxeringar och med andra företag inom samma bransch samt för kontroll av att vissa fondmedel o. d. tas i anspråk eller återförs till beskattning. Kortet skall också vara ett hjälpmedel vid föredragningen i taxeringsnämnden.

4 Föredragandens överväganden

4.1 Allmänna synpunkter

Det grundläggande syftet med den påbörjade reformen av taxeringsorganisation är att höja kvaliteten på taxeringen i första instans för att därigenom få större likformighet och rättvisa vid taxeringen. Detta skall enligt riksdagens beslut ske genom bl. a. en fördjupad kontroll av de svärkontrollerade deklarationerna. En viktig målsättning i den nya taxeringsorganisationen är vidare att förbättra och förenkla förfarandet för såväl myndigheter som enskilda.

För att uppnå dessa målsättningar krävs förutom en förändring av organisationen också effektiva hjälpmedel. Detta har man också tagit fasta på vid utformningen av de administrativa systemen i den nya organisationen. Ett omfattande ADB-stöd utgör sålunda en av hörnpelarna i den nya skatteadministrationen.

Som har framgått av min redogörelse för tidigare ordning är användningen av ADB ingen nyhet för skatteväsendet. Ett mycket omfattande ADB-stöd finns sedan länge på stora delar av skatteområdet. Det tidigare ADB-stödet var emellertid i huvudsak inriktat på uppbörden av skatt medan kontrollsidan var tillgodosedd i mindre utsträckning. ADB-stödet var vidare av sådan art att s. k. direktåtkomst inte var möjlig. Vidare gäller alltså att uppgifterna för de olika skatteslagen är registrerade i skilda ADB-system.

Det nya ADB-systemet för beskattning innebär en ändring i dessa avseenden. Enligt 1975 års principbeslut är det sålunda i första hand kontrollfunktionerna som skall byggas ut i systemet. Genom ADB-registrering av löneuppgifterna i deklarationer och kontrolluppgifter skall kontrollen av löntagardeklarationerna underlättas. Den fördjupade kontrollen av rörelsedeklarationerna skall ske bl. a. med stöd av ett organisationsregister som ingår i ADB-systemet. 1975 års principbeslut innebär vidare en samordning och centralisering av ADB-registreringen. Det centrala skatteregistret hos RSV skall innehålla inte bara uppgifter som behövs för taxeringen och uppbörden av direkt skatt. I organisationsregistret som ingår i det centrala registret skall det också finnas uppgifter i fråga om olika skatte- och avgiftslag. Den centrala registerföringen skall vidare kombineras med terminalåtkomst på länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna.

Arbetet med att utveckla och ta i drift det nya ADB-systemet har som jag

tidigare har nämnt ankommit på RS-projektet. I uppdraget har ingått att utreda de integritets- och sekretessfrågor samt de övriga säkerhetsfrågor som är förknippade med användning av ADB inom skatteadministrationen. Utredningsarbetet har bedrivits i samråd med bl. a. DI.

Utredningens förslag i de nu aktuella rapporterna syftar också huvudsakligen till att tillgodose de olika skyddsintressen som finns i samband med utnyttjandet av ADB.

Utredningens grundläggande förslag är att registerföringen inom ADB-systemet skall lagregleras. Utredningen anser sålunda att det är angeläget främst från integritetsskyddssynpunkt att registerföringen klart redovisas och avgränsas i författning. Regleringen bör enligt utredningen så långt möjligt ske i lagform, dvs. beslutas av riksdagen, bl. a. med hänsyn till den stora betydelse som tillmäts frågan om central ADB-registrering.

I den nya lagen, som utredningen benämner skatteregisterlag, skall enligt utredningens förslag tas in bestämmelser avseende fastighetsredovisningen och beskattningen. Folkbokföringsregistreringen bör enligt utredningen tills vidare inte regleras i den nya lagen. Anledningen härtill är den osäkerhet som f. n. råder i fråga om huvudmannaskapet för registreringen på detta område.

Jag skall senare återkomma till utredningens förslag till skatteregisterlag. I detta sammanhang bör dock nämnas att lagen enligt förslaget skall ta upp bestämmelser om bl. a. registrens ändamål och innehåll, registeransvar, terminalåtkomst och lagringstid. Det bör vidare redan nu framhållas att enligt utredningens förslag skall i skatteregisterlagen i fråga om t. ex. registrens innehåll anges endast den yttre ramen för registerföringen. Det skall sedan ankomma på regeringen eller RSV att närmare bestämma innehållet i registren och för vilka beskattningsändamål uppgifterna skall användas. Lagen skall enligt förslaget också kompletteras med en förordning – skatteregisterförordningen – med föreskrifter om bl. a. utlämnande av uppgifter från registret till myndighet utanför beskattningsområdet. Utredningen föreslår vidare, som jag tidigare har nämnt, ändringar i sekretesslagen.

Utredningen redovisar också hur man för den närmaste framtiden har tänkt sig registerföringen. I fråga om vissa av registrens användningsområden är förslagen detaljerade. På andra områden innefattar förslagen endast riktlinjer för det fortsatta uppbyggnadsarbetet.

Vid sidan av författningsförslagen redovisar utredningen också beslutade och planerade åtgärder i fråga om organisationen för säkerhetsfrågor inom ADB-systemet. Redovisningen bör som jag tidigare har sagt ses mot bakgrund av utredningens uppdrag att närmare utreda säkerhetsfrågorna med beaktande av DI:s synpunkter. Av redovisningen framgår sålunda bl. a. vilka åtgärder som utredningen har vidtagit eller avser att vidta inom vissa områden som är särskilt betydelsefulla från säkerhetssynpunkt. Det gäller säkerhetsorganisationen, behörighetskontroll, kontroll av tillträdet till

lokaler för ADB-anläggningar, förvaring och hantering av databärare, system för rekonstruktion av ADB-system, systemdokumentation i form av systemhandbok, programtestning och gallring.

Bland remissinstanserna är det stora flertalet överens om att skatteadministrationen behöver effektiviseras genom inrättandet av bl.a. ett centralt skatteregister av i huvudsak den omfattning som utredningen har föreslagit. Remissinstanserna understryker emellertid betydelsen av att det skapas ett hållbart säkerhetssystem till skydd mot bl. a. obehörig åtkomst. Vikten av att åtgärder även i övrigt vidtas för att stärka skyddet för den enskildes integritet i samband med ADB-användningen betonas också.

På de flesta håll godtas utredningens förslag till åtgärder på säkerhets- och integritetsområdet. Förslaget att registerföringen skall lagregleras får sålunda genomgående ett positivt mottagande.

Kritiska röster saknas emellertid inte. En del remissinstanser anser att lagförslaget inte motsvarar det uppsatta målet att registerföringen skall klart redovisas och avgränsas i författning. Andra uttrycker farhågor för att de risker från bl. a. integritetssynpunkter som är förknippade med ADB-registrering inte kommer att kunna bemästras. En uppfattning är att utredningen har drivit effektivitetskravet för långt på bekostnad av skyddsintressena. Bl. a. ifrågasätts om det är lämpligt att arbeta med register som omfattar hela skatte- och avgiftsområdet i stället för flera delregister vart och ett omfattande en begränsad del av området. Från några håll framhålls också att utgångspunkten bör vara att de sekretessbelagda uppgifterna i självdeklarationer och liknande handlingar endast i yttersta undantagsfall skall tas in i register av det aktuella slaget. Röster höjs också för stor restriktivitet när det gäller bl. a. åtkomsten till registeruppgifterna, användningen av s. k. söknycklar och samkörning med andra register.

För egen del vill jag till en början erinra om vad jag tidigare har sagt nämligen att större delen av det nya ADB-stödet för taxeringen har tagits i bruk fr. o. m. 1979 års taxering. På uppbördsområdet införs det nya ADB-systemet under år 1980. Den registerföring som sålunda redan har införts eller som omedelbart förestår grundar sig på ett flertal riksdagsbeslut som jag tidigare har redogjort för (avsnitt 3). RSV har i enlighet härmed anmält det centrala skatteregistret till DI.

Vad det nu gäller att ta ställning till är således främst förslaget att registerföringen skall lagregleras samt förslagen till fortsatt utbyggnad av registerföringen. I det sammanhanget kommer man också in på frågorna om hur kravet på en effektivisering av skattekontrollen genom användningen av ADB skall förenas med kraven på sekretess och integritesskydd. Det finns anledning att här först uppehålla sig något vid dessa frågor.

Jag vill då till en början peka på att den föreslagna ADB-registreringen delvis betingas av annat än kontrollhänsyn. De förslag till effektivisering och förenkling av uppbördssystemet som jag har lagt fram i prop. 1978/79: 161 och som antagits av riksdagen bygger sålunda i stor utsträckning på de

möjligheter till rationalisering som öppnas genom det nya ADB-systemet. Det gäller bl. a. förslaget till enhetliga regler för arbetsgivares betalning och redovisning av anställdas skatter.

Det nya ADB-systemet skapar alltså förutsättningar inte bara för ett enkelt informationsutbyte mellan skatteförvaltningens olika enheter och en effektivisering och god samordning av kontrollinstanserna. Det möjliggör också ett effektivt uppbördssystem och lättnader i de enskildas och arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet.

Den ökade användningen av ADB ställer emellertid som jag nyss har antytt stora krav på skydd mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten. För egen del vill jag till en början peka på ett par faktorer som bl. a. DI har berört i sitt yttrande över delrapporten 1976: 4 och som enligt min mening bör vara grundläggande när man diskuterar integritetsfrågorna i samband med det nya ADB-systemet på skatteområdet. Man bör sålunda för det första hålla i minnet att det integritetsskyddade området ytterst bestäms av omfattningen av dels skyldigheten att lämna uppgifter till ledning för beskattningen, dels rätten för skattemyndigheterna att kontrollera att denna uppgiftsskyldighet har fullgjorts. Det nya ADB-systemet innebär i och för sig inte någon ändring i dessa avseenden. Ändringen ligger bl. a. däri att kontrollen kan göras effektivare än hittills. Sådana kontroller som enligt statsmakternas beslut får och skall äga rum men som på grund av bristande manuella resurser hittills inte har kunnat ske i önskvärd utsträckning kan i det datoriserade systemet företas i större omfattning. En sådan utveckling ligger i linje med strävandena mot ökad rättvisa och likformighet vid taxeringen. Riksdagen har också, som jag tidigare nämnt (avsnitt 3), uttryckligen tagit ställning för att kontrollen skall effektiviseras med stöd av ADB.

Den omständigheten att man genom inöörandet av nya administrativa system gör det möjligt att vid beskattningen på ett effektivare sätt än hittills utnyttja de uppgifter som har lämnats för beskattningsändamål kan sålunda i och för sig inte anses innebära något otillbörligt från integritetssynpunkt. Det måste tvärtom anses angeläget att myndigheterna får bästa möjliga tekniska hjälpmedel för den beskattningskontroll som enligt riksdagens beslut skall utföras.

Det är emellertid utomordentligt viktigt från integritetsskyddssynpunkt att de nya systemen utformas så att man så långt möjligt eliminerar riskerna för att hemliga beskattningsuppgifter blir tillgängliga utanför den krets av myndigheter och tjänstemän som behöver dem för beskattningsverksamheten. I detta avseende finns, som jag tidigare har antytt, vissa skillnader mellan tidigare administrativa system och det nya ADB-systemet.

I det tidigare systemet fanns uppgifterna förutom i manuella register i s. k. magnetbandsregister. Registren fördes i princip särskilt för varje delfunktion inom skatteförvaltningen. Magnetbandsregistren användes i huvudsak för maskinella avstämningar, beräkningar och sammanställningar och för framställning av olika handlingar såsom kontrollförteckningar, taxeringsavi-

er och arbetskort. De kunde däremot inte användas som sökregister i det löpande kontrollarbetet. Det anförda innebär sålunda att de beskattningsuppgifter som enligt den tidigare ordningen infördes i ADB-registren var tillgängliga i huvudsak endast i form av särskilda kontrollhandlingar. Dessa handlingar följer i princip det ursprungliga kontrollmaterialet, dvs. de tillställs de tjänstemän som har att granska deklarationerna eller motsvarande handlingar. Ett sådant ADB-system medför således i huvudsak inte några ökade möjligheter för obehöriga att komma åt beskattningsuppgifterna.

När det gäller det nya ADB-systemet är förhållandena annorlunda. Vad först beträffar själva innehållet i registren innebär visserligen den registerföring som har genomförts eller som f. n. planeras inte någon större skillnad i förhållande till tidigare system. Den väsentliga skillnaden ligger i stället däri att uppgifterna i det nya systemet samlas i ett centralt register och framför allt att det öppnas möjlighet att via terminaler få direkt åtkomst till dessa uppgifter. Det ligger i sakens natur att ett system med direktåtkomst till ett stort antal känsliga uppgifter kräver särskilda åtgärder från integritetsskyddssynpunkt. Utredningen har utformat ett system som skall förhindra obehörig åtkomst. Jag skall strax redogöra för detta. Men jag vill redan nu framhålla att det inte torde vara möjligt att begränsa den enskilde tjänstemannens terminalåtkomst till enbart sådana uppgifter som han behöver för sitt arbete. Det är emellertid som jag ser det ytterst angeläget att man för varje kategori av uppgifter noga prövar behovet av direktåtkomst och väger detta mot den enskildes berättigade intresse av att tillgången till känsliga beskattningsuppgifter skall vara förbehållen en begränsad krets av tjänstemän som behöver dem för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Diskussionen rörande skyddet för den personliga integriteten med anledning av det nya ADB-systemet bör sålunda enligt min mening inte i första hand gälla frågan om vilka uppgifter som bör få tas in i de nya ADB-registren. I stället bör man inrikta sig på frågan om och i vilken utsträckning samt för vem uppgifterna bör få vara tillgängliga via terminal. Denna fråga bör som jag nyss har antytt i sin tur avgöras bl. a. mot bakgrund av behörighetssystemet rörande terminalåtkomsten och de övriga säkerhetsanordningar mot obehörig åtkomst som planeras för det nya systemet.

Andra viktiga faktorer från integritetsskyddssynpunkt är sekretesskyddet i övrigt för uppgifterna i ADB-registren och därmed sammanhängande frågor. Det gäller förutom frågan om sekretess mot enskilda även frågan om vilka myndigheter utanför skatteområdet som skall få tillgång till registeruppgifterna, t. ex. för samkörning med andra ADB-register.

Innan jag går in på utredningens förslag med avseende på dessa frågor skall jag emellertid mot bakgrund av vad jag nu har sagt ta upp utredningens förslag att ADB-registren på skatteområdet skall lagregleras.

Beträffande de nu aktuella skatteregistren tillstyrker remissinstanserna – däribland DALK – förslaget att den huvudsakliga regleringen sker i lagform. Jag delar uppfattningen att beslut om förande och användning av sådana

ADB-register som bl. a. de nya skatteregistren, som innehåller en omfattande information om de enskilda medborgarnas privata förhållanden, bör tas in i en lag. Jag ansluter mig således till förslaget och föreslår att bestämmelser om registerföringen tas in i en särskild lag som kallas skatteregisterlag. Av skäl som jag kommer att ange senare (avsnitt 4.4.1) bör dock fastighetstaxeringsregistret inte regleras i skatteregisterlagen.

Jag återkommer till frågan om bestämmelsernas innehåll och utformning. Som jag nyss har antytt bör man sålunda enligt min mening, innan man tar ställning till frågan om registrens innehåll och användning, först göra klart för sig hur frågorna om sekretess och säkerhet skall behandlas. Dessa frågor tar jag upp i det närmast följande avsnittet. Innan jag kommer in på regleringen i skatteregisterlagen skall jag också redovisa min inställning till utredningens förslag rörande registrens innehåll och användning.

4.2 Sekretess och säkerhet

Frågan om sekretesskyddet för ADB-registrerade uppgifter intar som jag nyss har framhållit en framträdande plats från integritetsskyddssynpunkt. Utredningen föreslår att sekretesskydd införs för uppgifter som tas in i ADB-registren. Som jag tidigare har påpekat har förslag till sådan ändring i sekretesslagen redan antagits av riksdagen (prop. 1978/79: 51, KU 1978/79: 14, rskr 1978/79: 52, SFS 1978: 906). De nya bestämmelserna i sekretesslagen (17 a §) innebär bl. a. att uppgifter i register som förs med hjälp av ADB och som används i beskattningsverksamheten inte utan samtycke från den som registreringen avser får lämnas till annan. Myndighets beslut som finns intaget i registret är dock undantaget från sekretess.

Regeringen har nyligen lagt fram förslag om en ny sekretesslag som avses träda i kraft den 1 januari 1981 (prop. 1979/80: 2). Enligt lagförslaget behålls på skatteområdet den i princip absoluta sekretessen för bl. a. uppgifter i ADB-registren (9 kap. 1 §). Myndighets beslut är liksom f. n. i huvudsak undantagna från sekretessen. Vidare får utan hinder av sekretessen uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarandet vid beskattning. Det bör påpekas att sekretessen enligt lagförslaget innefattar såväl handlingssekretess som tystnadsplikt.

De nu behandlade lagstiftningsåtgärderna kommer som synes att innebära att de ADB-registrerade skatteuppgifterna får ett mycket starkt sekretessskydd när det gäller utlämnande till enskild. Någon förstärkning av detta sekretesskydd är enligt min mening inte påkallad. Tvärtom finns det skäl att i ett par avseenden justera lagstiftningen i motsatt riktning. I 17 a § nuvarande sekretesslag bör sålunda tas in en föreskrift om att uppgift utan hinder av sekretessen får utlämnas enligt vad som föreskrivs i lag om förfarandet vid beskattning eller i skatteregisterlagen. Genom hänvisningen till lag om förfarandet vid beskattning klargörs att skattemyndigheterna får lämna uppgifter från ADB-registren enligt bestämmelserna i t. ex. taxeringslagen

och uppbördslagen (jfr 17 § nuvarande sekretesslag resp. 9 kap. 1 § förslaget till ny sekretesslag). Den nya föreskriften i 17 a § bör vidare kompletteras med en bestämmelse i skatteregisterlagen som något mjukar upp sekretessen för sådana uppgifter i skatteregistren som gäller registrerads namn, personnummer, adress, civilstånd, kyrkobokförings- och mantalsskrivningsförhållanden. Den kompletterande bestämmelsen behövs bl. a. för att det skall bli möjligt att på ett enkelt sätt tillgodose arbetsgivarnas behov av information och service från skatteregistret med avseende på arbetstagarnas personnummer och adresser. Jag tänker främst på de förtryckta kontrolluppgiftsförteckningar som i det nya uppbördssystemet skall framställas med hjälp av ADB och tillställas arbetsgivarna. Av praktiska skäl bör de ifrågavarande uppgifterna kunna lämnas ut även till annan enskild än en arbetsgivare. Det skulle sålunda i praktiken inte vara möjligt att i fråga om det stora antalet förfrågningar som riktas till skattemyndigheterna i dessa avseenden göra någon skillnad mellan arbetsgivare och andra. Det innebär också en inte oväsentlig förenkling för berörda myndigheter och allmänheten om uppgifterna kan hämtas från det nya ADB-systemet och tas fram på terminaler i stället för som f. n. från manuellt förda personaviregister. De uppgifter som här avses är inte heller i och för sig av integritetskänslig natur. Enligt förslaget till ny sekretesslag skall för motsvarande uppgifter i folkbokföringsverksamheten gälla sekretess om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. Det bör enligt min mening vara tillräckligt med samma sekretesskydd när uppgifterna förekommer i skatteregistren. Jag föreslår således efter samråd med statsrådet Petri att 17 a § i gällande sekretesslag ändras och att en kompletterande bestämmelse tas in i skatteregisterlagen i enlighet med det anförda. Även i den nya sekretesslagen bör tas in en föreskrift om att utlämnande får ske enligt vad som föreskrivs i skatteregisterlagen. Förslag härom kommer att läggas fram i ett senare sammanhang.

Den nya sekretesslagen avses gälla i princip också i förhållandet mellan myndigheter och mellan verksamhetsgrenar inom en myndighet. I lagförslaget har dock gjorts vissa undantag från sekretessen beträffande utlämnande till myndighet. Dessutom har intagits en s. k. generalklausul, som innebär att sekretessbelagd uppgift får lämnas till myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda. Dessa undantagsbestämmelser innebär att regleringen av uppgiftslämnandet mellan myndigheter nära ansluter till vad som i praktiken gäller f. n. Enligt lagförslaget finns det inte något hinder mot att utbyte av uppgifter mellan myndigheter eller mellan en myndighets olika verksamhetsgrenar sker rutinmässigt även utan särskild författningsreglering. Lagförslaget bygger emellertid på att rutinmässigt uppgiftsutbyte i regel skall vara författningsreglerat. I den mån författningsreglering sker gäller inte generalklausulen.

Utredningen föreslår att det rutinmässiga utlämnandet av sekretessbelagda uppgifter från ADB-systemet till myndighet skall författningsregleras. Enligt förslaget skall i skatteregisterlagen tas in en föreskrift om att regeringen får meddela bestämmelser om sådant uppgiftsutlämnande. I skatteregisterförordningen skall anges vilka myndigheter och för vilka ändamål utlämnande får ske.

Utredningen föreslår inte några särskilda föreskrifter i skatteregisterlagen i fråga om massuttag av uppgifter med hjälp av s. k. söknycklar eller i fråga om samkörning med andra ADB-register. Enligt utredningen finns det inte något behov av sådana föreskrifter. Utredningen anser sålunda att i första hand sekretessreglerna ger tillräckligt skydd mot sådant massuttag med hjälp av söknycklar, som kan anses medföra otillbörligt intrång i den personliga integriteten. Utredningen påpekar vidare att DI enligt datalagen (1973: 289), DL, har rätt att begränsa myndighets rättsliga befogenhet att för egen del överföra data till läsbar form och härigenom också den allmänna tillgången till uppgifterna i databasen. Beträffande samkörning pekar utredningen bl. a. på att en sådan åtgärd kräver DI:s tillstånd.

Remissinstanserna godtar överlag de av utredningen förordade principerna för författningsregleringen av uppgiftsutlämnandet till annan myndighet. DALK anför emellertid vissa principiella betänkligheter mot att uppgifter som ursprungligen har samlats in för ett ändamål används också för andra syften. DALK förutsätter att utlämnande inte tillåts ske i andra fall än då behovet av utlämnande klart bedöms väga över risken för otillbörligt integritetsintrång. I den mån uppgifterna skall användas för kontrollåtgärder hos den mottagande myndigheten bör enligt DALK:s mening uppgifternas tjänlighet för kontrolländamål också prövas närmare. Dessutom bör de registrerade informeras om sådan användning av uppgifterna i skatteregistren. Liknande synpunkter anför av DI, som också framhåller att det bör ankomma på statsmakterna och inte på DI att besluta om samkörning av skatteregistret med annat register.

Utredningens förslag att man bör författningsreglera sådant utlämnande till myndighet av sekretessbelagda uppgifter från skatteregistren som avses ske regelmässigt står i överensstämmelse med de principer som ligger till grund för den nya sekretesslagen. Enligt min mening kan emellertid frågan om sådant utlämnande inte bedömas i sin helhet utan att man också tar ställning till regelmässigt utlämnande av andra sekretessbelagda uppgifter hos beskattningsmyndigheter, t. ex. från deklarationer. Bestämmelser härom finns f. n. bl. a. i 50 § 1 och 3 mom. taxeringslagen (1956: 623), TL. Däri föreskrivs att självdeklarationer och vissa andra handlingar skall tillhandahållas de myndigheter som i och för sin verksamhet bör erhålla del därav. Motsvarande bestämmelser för andra skatteområden finns i bl. a. 73 § uppbördslagen (1953: 272), UBL, och 25 § ML. En anpassning av dessa och andra bestämmelser i skattelagstiftningen till regleringen i sekretesslagen kräver ytterligare överväganden och bör tas upp i samband med övervägan-

dena rörande följdlagstiftning till den nya sekretesslagen. Jag vill erinra om att regeringen uppdragit åt brottsförebyggande rådet att se över bestämmelserna om informationsutbyte och anmälningsskyldighet mellan myndigheter vad gäller ekonomisk brottslighet och föreslå erforderliga lagstiftningsåtgärder.

I detta sammanhang bör man enligt min mening begränsa sig till att införa bestämmelser om utlämnande av uppgifter på ADB-medium till andra myndigheter. I skatteregisterlagen bör i huvudsaklig överensstämmelse med vad som har förordats av utredningen och DI slås fast att sådant utlämnande i princip skall beslutas av statsmakterna, vare sig det gäller hemliga uppgifter eller offentliga uppgifter. Också frågan om ett regelmässigt utlämnande av offentliga uppgifter på ADB-medium kan nämligen ibland rymma sådana avvägningar som det bör ankomma på statsmakterna och inte DI att fatta beslut om. Jag tänker bl. a. på utlämnande för samkörning med andra ADB-register i kontrollsyfte. Med hänsyn till att samma avvägning kan bli aktuell i fråga om utlämnande till myndighet i enstaka fall av uppgifter på ADB-medium anser jag att regeringen i princip bör besluta i dessa fall. Vad jag nu har sagt gäller främst utlämnande på ADB-medium till myndigheter utanför skatteområdet. Som jag tidigare har nämnt skall de nya ADB-registren betjäna flera olika myndigheter inom skatteområdet. Innan man har tagit ställning till den allmänna regleringen av utbytet av skatteuppgifter mellan olika myndigheter bör man enligt min mening inte införa något krav på författningsstöd för utbyte av ADB-information mellan de berörda skattemyndigheterna.

Jag föreslår således att det i skatteregisterlagen tas in bestämmelser av innebörd att uppgifter i skatteregistren inte får lämnas ut på ADB-medium till annan myndighet för annat än beskattningsändamål om det inte följer av lag eller förordning eller regeringen har medgivit det. Möjlighet bör dock finnas att låta DI medge utlämnande på ADB-medium såvitt gäller inte sekretessbelagda uppgifter. Bestämmelser härom bör också tas in i skatteregisterlagen. Jag återkommer till den närmare utformningen av bestämmelserna.

I fråga om utlämnande av uppgifter från skatteregistren i andra fall bör nuvarande ordning behållas tills vidare. Det innebär således att vederbörande myndighet i första hand beslutar om sådant utlämnande till andra myndigheter av sekretessbelagda uppgifter som ej sker på ADB-medium vare sig det gäller regelmässigt utlämnande eller utlämnande i enstaka fall.

Som utredningen har föreslagit bör det åtminstone tills vidare i första hand ankomma på regeringen och inte på riksdagen att närmare reglera frågan om till vilka myndigheter ett regelmässigt utlämnande på ADB-medium skall ske samt vilka uppgifter och vilka ändamål som skall omfattas. Det finns emellertid anledning att återkomma till denna fråga i samband med den mera övergripande regleringen av uppgiftsutbytet mellan myndigheter som enligt

vad jag nyss har sagt avses ske i ett senare sammanhang. Med hänsyn till att frågan om uppgiftsutbyte mellan myndigheter för bl. a. samkörning av olika ADB-register har en central plats i integritetsdebatten ser jag det emellertid som angeläget att i detta sammanhang redovisa några synpunkter på dessa frågor.

Om man först ser på utlämnande av sekretessbelagda skatteuppgifter i allmänhet mellan myndigheter är det enligt min mening naturligt att ha skilda betraktelsesätt beroende på om uppgiftsutbytet avses ske inom skatteområdet eller mellan skatteområdet och annat verksamhetsområde.

I fråga om utbyte av uppgifter mellan myndigheter och verksamhetsgrenar inom skatteområdet bör utgångspunkten vara att utlämnande skall ske om uppgifterna behövs för verksamheten. Detta bör alltså gälla även i fråga om uppgiftsutbyte mellan de vanliga skattemyndigheterna och t. ex. tullmyndigheterna som administrerar bl. a. mervärdesskatt vid införsel. Det är sålunda enligt min mening naturligt att även i detta avseende betrakta skatteområdet som en enhet. Som jag tidigare har papekat är ett syfte med det nya ADB-systemet att underlätta informationen mellan skatteförvaltningens olika enheter. I den nya taxeringsorganisationen är det vidare meningen att man i högre grad än f. n. skall granska flera olika skatter och avgifter vid ett och samma kontrolltillfälle. Detta förutsätter också ett omfattande informationsutbyte mellan olika skattemyndigheter. De skattskyldiga torde också i allmänhet vara väl införstådda med att ett utbyte av information sker inom skatteförvaltningen.

Den omständigheten att verksamheten på skatteområdet är uppdelad på flera myndigheter och organisatoriska enheter bör alltså inte lägga hinder i vägen för ett uppgiftsutbyte som behövs för att verksamheten skall kunna bedrivas på ett rationellt och effektivt sätt.

Indrivningen av skatter och avgifter hör också nära ihop med den direkta beskattningsverksamheten. Redan i dagsläget får kronofogdemyndigheterna en mängd uppgifter från skattemyndigheterna som behövs för indrivningsverksamheten. Det är enligt min mening naturligt att kronofogdemyndigheterna i framtiden kan få tillgång även till uppgifterna i de nya skatteregistren i den mån de behövs för indrivningsverksamheten.

Vad sedan gäller utbyte av uppgifter i övrigt mellan skatteområdet och annat verksamhetsområde bör utgångspunkten vara en annan. De enskilda medborgarna bör normalt kunna utgå från att uppgifter av känslig natur som lämnas för viss verksamhet inte används också för annan verksamhet. Ett uppgiftsutbyte i sådana fall skulle av många kunna upplevas som otillbörligt. Detta talar för att man bör inta en restriktiv hållning när det gäller sådant uppgiftsutbyte. Å andra sidan måste man beakta dels att informationsutbyte mellan myndigheter kan minska den enskildes uppgiftslämnande och statsförvaltningens kostnader, dels att sådant utbyte kan möjliggöra angelägna kontroller. Vid den intresseavvägning som således måste ske bör man som DALK har framhållit inte tillåta uppgiftsutbyte i andra fall än då

intresset av utlämnande klart bedöms väga över risken för otillbörligt integritetsintrång. Därvid måste man beakta bl. a. hur pass nära de ifrågavarande verksamhetsområdena ligger varandra, i vilken mån uppgifterna är sekretesskyddade hos den mottagande myndigheten samt om det finns möjlighet att i förväg underrätta de enskilda om uppgiftsutbytet.

I fråga om utlämnande av uppgifter från skatteregistren på ADB-medium föreslår utredningen att det skall ske för bl. a. statistikändamål till SCB och RRV. Redan i dagsläget utlämnas till dessa myndigheter från skatteområdet en stor mängd uppgifter för olika statistiska ändamål. Det sker med stöd av bl. a. bestämmelserna i 50 § TL och särskilda författningar om uppgiftslämnande för statistik, t. ex. kungörelsen (1967: 643) om uppgifter till den årliga inkomst- och förmögenhetsstatistiken. Uppgifterna lämnas i viss utsträckning på ADB-medium.

Enligt min mening är det angeläget att de statliga statistikproducenterna för framtiden på ett enkelt sätt kan förse med erforderliga uppgifter från skatteområdet. Det nya ADB-systemet skapar förutsättningar härför. Om uppgifterna kan hämtas från skatteregistren blir det också möjligt att minska de enskildas uppgiftslämnande för statistiska ändamål. Ett starkt sekretesskydd gäller för uppgifter som lämnas för statistik. Mot denna bakgrund bör man enligt min mening i regel kunna godta att uppgifter som behövs för den statliga statistiken utlämnas från de nya skatteregistren.

Utredningen föreslår också att från skatteregistren skall få utlämnas uppgifter som behövs för beslut i fråga om bostadsbidrag och studiemedel. Mottagande myndigheter är kommunalt förmedlingsorgan och RFV resp. centrala studiestödsnämnden.

I fråga om de statliga och statskommunala bostadsbidragen skall sökanden lämna vissa uppgifter om inkomst och förmögenhet till bidragsorganen. För folkpensionärerna är ansökningsförfarandet samordnat med ansökan om kommunalt bostadstillägg för folkpensionärer. Årlig ansökan behövs inte. En årlig omprövning görs dock med ledning av uppgifter om taxerad inkomst som RFV får på magnetband från skattemyndigheterna.

För övriga bidragssökande – barnfamiljer samt andra hushåll utan barn än folkpensionärer – beviljas bidrag för högst ett år i sänder på grundval av årliga ansökningar. Under löpande inkomstår är den bidragsberättigade skyldig att anmäla sådan inkomständering som påverkar bidraget.

Kommunerna får för behandlingen av denna bidragsverksamhet sedan lång tid tillbaka s. k. inkomstförteckningar på magnetband från länsstyrelserna. I förteckningarna som framställs fr. o. m. slutet av september månad redovisas vissa offentliga uppgifter, bl. a. taxerad inkomst och underskott i förvärvskälla. Kommunerna får också en förteckning över personer som har påförts förmögenhetsskatt. Magnetbanden används för maskinell utskrift av blanketter för ansökan om bostadsbidrag. Ansökningarna – med bl. a. förtryckta taxeringsuppgifter – tillställs presumtiva bidragsberättigade personer. Bidragssökanden skall själv ange beräknad bruttoinkomst för

bidragsåret samt förmögenhet. Efter bidragsårets utgång görs vissa efterkontroller mot taxeringsuppgifterna för påföljande år.

Regeringen har beslutat om en viss utvidgning av uppgiftslämnandet från skattemyndigheterna till kommunerna fr. o. m. 1979 års taxering med hänsyn till den förlängda taxeringsperioden. Beslutet grundar sig på ett förslag om ökat uppgiftslämnande som har lagts fram i en departementspromemoria (Ds Bo 1978: 2) Inkomstprövning av bostadsbidrag. Förslaget har anmälts av chefen för bostadsdepartementet i 1979 års budgetproposition (prop. 1978/79: 100 bilaga 16). Beträffande den närmare innebörden av förslaget samt remissutfallet får jag hänvisa till budgetpropositionen (s. 21–34). I detta sammanhang vill jag framhålla följande.

I promemorian pekas på de konsekvenser som den förlängda taxeringsperioden får för hanteringen av bostadsbidragen. För att kalenderår skall kunna behållas som bidragsår måste enligt promemorian uppgifter från såväl granskade som ogranskade deklarationer föras över till kommunerna vid i stort sett samma tidpunkt som hittills och i förekommande fall korrigeras efter taxeringsperiodens slut genom rättelseavisering per den 15 december. För att minska riskerna för integritetsintrång föreslås att inkomstuppgifter o. d. redovisas endast när inkomsterna understiger vissa gränsvärden för bostadsbidrag, som gäller för olika slag av hushåll. I promemorian föreslås också att kommunerna i samband med omläggningen härutöver skall erhålla uppgifter ur deklarationerna om förmögenhet, bruttoinkomst av tjänst och underskott i förvärvskälla för s. k. nolltaxerade personer.

Det påpekas i promemorian att de nya uppgifter som föreslås bli överförda till kommunerna är sekretesskyddade hos skattemyndigheterna. De handlingar hos kommunerna där dessa uppgifter ingår bör därför enligt promemorian sekretesskyddas. Tystnadsplikt bör äläggas handläggare av bostadsbidragsärenden och övrig personal som får del av handlingar där uppgifterna ingår.

Det övervägande antalet remissinstanser förordar att kalenderår behålls som bidragsår och tillstyrker också att kommunerna i samband med omläggningen skall få uppgifter om förmögenhet, bruttoinkomst av tjänst m. m. ur självdeklarationerna.

För egen del får jag efter samråd med chefen för bostadsdepartementet samt statsrådet Petri anföra följande.

I fråga om fördelningen av såväl skatter som behovsprövade förmåner finns ett uppenbart och av statsmakterna klart uttalat krav på likformighet och rättvisa. Bidragsprövningen av nu ifrågavarande förmåner grundar sig som nyss har sagts delvis på uppgifter som också lämnas för den årliga taxeringen. Kontroller under senare år av uppgiven inkomst och förmögenhet i bostadsbidragssammanhang mot bl. a. skatteuppgifterna har visat att bostadsbidragen i inte obetydlig utsträckning har beräknats på felaktiga underlag och till följd härav utbetalats med för höga belopp. Mot denna bakgrund bör det liksom f. n. finnas möjlighet att ADB-mässigt stämma av

de uppgifter som har lämnats för bidragsändamål mot skatteuppgifterna.

Regeringen har också som jag nyss har sagt beslutat om ett ökat utlämnande av uppgifter från skatteregistren för bostadsbidragsprövningen. Beslutet innebär bl. a. att bostadsbidragsorganen får tillgång till uppgifter om i deklarationerna uppgivna taxerade inkomster m. m. i den mån taxeringsnämnderna inte hunnit besluta om taxeringarna när inkomstförteckningarna upprättas. Att bidragsorganen får del av dessa uppgifter har bedömts vara nödvändigt för att kalenderåret skall kunna behållas som bidragsår. Vidare skall bidragsorganen enligt beslutet få uppgifter om underskott för s. k. nolltaxerade personer.

Enligt promemoriaförslaget skall bidragsorganen förutom de nu angivna uppgifterna även få uppgifter om förmögenhet och bruttoinkomst från deklarationerna.

Vad först beträffar förmögenhetsuppgifterna är avsikten att dessa – i likhet med vad som f. n. tillämpas i fråga om uppgift om taxerad inkomst – skall förtryckas på ansökningsblanketterna. Förmögenheten ingår som en del av det inkomstbegrepp som läggs till grund för beslut om bostadsbidrag. Enligt nu gällande regler skall en femtedel av den del av förmögenheten som överstiger 75 000 kr, läggas till den taxerade inkomsten när man bestämmer den bostadsbidragsgrundande inkomsten. Uppgift om förmögenhet har sålunda liksom uppgift om taxerad inkomst en direkt betydelse för beslut om bostadsbidrag. F. n. måste bidragsmyndigheterna skriva till skattemyndigheterna om man vill ha exakta uppgifter om förmögenhet. En ordning med förtryckning av förmögenhetsuppgifterna på ansökningsblanketterna skulle minska arbetsbelastningen på såväl bidrags- som skattemyndigheterna. Mot denna bakgrund biträder jag förslaget om överföring av förmögenhetsuppgifter.

När det sedan gäller uppgifterna om bruttoinkomst av tjänst avses dessa tillgodose främst kravet på förbättrad kontroll av bostadsbidragen. Jag vill i det sammanhanget erinra om att chefen för bostadsdepartementet nyligen har tillkallat en kommitté för att se över administrationen av bostadsbidragen. Kommittén skall bl. a. undersöka möjligheterna att förenkla bidragsprövningsreglerna. Vidare har regeringen uppdragit åt RFV att under åren 1979 och 1980 tillhandahålla kommunerna uppgifter om sjukpenninggrundande inkomst som väsentligt överstiger bidragsgrundande inkomst samt föreskrivit bl. a. att de försäkrade skall informeras om den nya kontrollrutinen. Regeringen har också uppdragit åt bostadsstyrelsen att redovisa erfarenheterna under år 1979 av kontrollrutinens tillämpning. Den förbättrade kontrollrutinen bör som chefen för bostadsdepartementet har framhållit leda till att felaktigt utbetalda bostadsbidrag minskar i omfattning. Vidare är att märka att de ifrågavarande uppgifterna är sekretesskyddade hos skattemyndigheterna men att de enligt gällande sekretesslagstiftning inte skulle omfattas av sekretess hos bostadsbidragsorganen om de överfördes dit.

Mot bakgrund av det anförda är jag inte beredd att f. n. förorda förslaget om utlämnande av uppgifter avseende bruttoinkomst av tjänst. Denna fråga kan emellertid komma upp på nytt när resultatet av det nyss nämnda utredningsarbetet föreligger.

I fråga om studiemedlen skall sökanden i ansökan lämna uppgifter om inkomst och förmögenhet. Inkomstuppgifterna kontrolleras av studiestödsnämnden bl. a. genom samkörning med ett av RSV tillhandahållet magnetband med uppgifter om taxerad inkomst. Motsvarande kontroll sker av uppgifter i ansökningar om uppskov.

Vad jag tidigare har anført om utlämnande av uppgifter om taxerad inkomst m. m. till bostadsbidragsmyndigheterna är i huvudsak tillämpligt även i detta sammanhang.

Jag har tidigare sagt att myndighet inom skatteområdet bör få ta del av de ADB-registrerade uppgifterna i den mån uppgifterna behövs för verksamheten. Detsamma bör också gälla i fråga om de enskilda tjänstemännens tillgång till registeruppgifterna. Av intresse i detta sammanhang är främst terminalåtkomsten till uppgifterna.

Utredningen redovisar ett behörighetssystem som innebär att varje person som är behörig att använda en terminal får ett personligt identitetskort som identifierar terminalanvändaren för systemet. Bl. a. med hjälp av korten begränsas den enskilda tjänstemannens möjlighet att ställa frågor mot databaserna och göra uppdateringar av dessa. Såväl geografiska som funktionella begränsningar förekommer i systemet. Vidare införs ett s. k. loggningssystem som innebär att alla transaktioner märks med inmatarens identitet. Därigenom kan samtliga åtkomster till registerinnehållet från terminal alltid spåras tillbaka till en enskild tjänsteman.

Remissinstanserna godtar i allmänhet utredningens förslag och åtgärder på säkerhetsområdet. Det gäller bl. a. DI som framhåller att de redovisade åtgärderna är i överensstämmelse med inspektionens önskemål. Som jag tidigare har nämnt uttrycker dock några instanser farhågor för att obehöriga skall komma åt uppgifterna.

Enligt min mening har utredningen skapat goda förutsättningar för att trygga säkerheten i ADB-systemet och förhindra obehörig åtkomst. Som jag tidigare har påpekat ger dock systemet inte möjlighet att begränsa de enskilda tjänstemännens terminalåtkomst till enbart sådana uppgifter som behövs för verksamheten. Att en uppgift är tillgänglig via terminal ökar således risken för att någon obehörigen tar del av den, något som i sin tur är ägnat att försvaga sekretesskyddet. Mot denna bakgrund bör man, som jag också tidigare har förutskickat, noga pröva behovet av terminalåtkomst för de olika uppgifter som avses ingå i det centrala skatteregistret. Därvid bör för varje uppgift behovet att ha uppgiften snabbt tillgänglig i den praktiska verksamheten vägas mot risken för obehörig åtkomst och utlämnande. Dessa frågor bör bli föremål för riksdagens ställningstagande. Det bör sålunda anges i skatteregisterlagen dels i vilken mån uppgifterna får vara tillgängliga

via terminal, dels till vilka uppgifter riksåtkomst skall föreligga. Med riksåtkomst menar jag att uppgiften är tillgänglig för alla länsstyrelser och lokala skattemyndigheter och inte bara för dem till vars område den närmast hänför sig. Jag avser att i ett senare avsnitt redovisa min inställning i dessa frågor.

Jag vill också framhålla att det för att åstadkomma ett effektivt skydd i olika avseenden krävs fortlöpande systematiska insatser. Det bör i första hand ankomma på RSV att i samråd med DI noga följa upp frågorna om integritets- och sekretesskydd, driftsäkerhet och fysiskt skydd.

4.3 De nya ADB-registrens innehåll och användning

4.3.1 Allmänt

Jag har tidigare redogjort för huvuddragen i det nya ADB-systemet enligt 1975 års principbeslut. Av redogörelsen har framgått att den centrala registerföringen skall omfatta bl. a. uppgifter för taxeringen och för debiteringen av direkt skatt samt ett organisationsregister till stöd för bl. a. företagsbeskattningen. På regional nivå skall finnas register för fastighetsredovisningen och beskattningen.

Utredningen har i sitt arbete med uppbyggnaden av det nya ADB-systemet prioriterat de delar av systemet som avser taxeringen och uppbörden av direkt skatt. ADB-systemet för taxeringen och debiteringen har som nämnts delvis redan tagits i bruk. Systemet för uppbörsredovisningen skall börja tillämpas under år 1980.

I fråga om registerföringen i övrigt befinner sig arbetet alltså på ett planerande eller förberedande stadium. Det gäller bl. a. de delar av det s. k. organisationsregistret som avser mervärdesskatt och arbetsgivaravgifter. Utredningens förslag i dessa delar innefattar i huvudsak endast riktlinjer för det fortsatta uppbyggnadsarbetet. Enligt utredningen torde arbetet kunna slutföras under början av 1980-talet.

Jag skall här enligt vad jag tidigare har sagt redovisa min inställning till utredningens förslag rörande uthyggnaden av det nya ADB-systemet. Jag utgår därvid från den registrering som har skett vid 1979 års taxering. På några punkter skall jag emellertid också kommentera den redan genomförda registerföringen.

Det finns emellertid anledning att först säga några ord om hur det nya ADB-systemet har fungerat vid 1979 års taxering. Från skilda håll – bl. a. i massmedia – har sålunda riktats kritik mot systemet. Man har bl. a. ansett att detta inte har gett de rationaliseringsvinster som man hoppats på. Några kritiker har gått längre och hävdat att det nya systemet medfört en försämring av kvaliteten på taxerings- och debiteringsarbetet jämfört med tidigare år.

För egen del vill jag anföra följande. Det saknas ännu underlag för att göra en helhetsbedömning av hur det nya ADB-systemet har fungerat under

genomförandeåret. De uppgifter som hittills föreligger ger emellertid inte något stöd för påståendet att det nya ADB-systemet inneburit en försämring i förhållande till tidigare ordning. I många avseenden har väsentliga förbättringar skett. Det kan dock konstateras att det har förekommit förseningar och andra problem under det första året med det nya systemet. När man bedömer resultatet för genomförandeåret måste man emellertid beakta att det rör sig om genomgripande förändringar av de administrativa rutinerna och att de nya rutinerna inte alltid har kunnat prövas i förväg i den praktiska verksamheten. Det är också fråga om ett mycket omfattande deklarationsmaterial som skall behandlas. Det är mot denna bakgrund naturligt med vissa inkörningsproblem. Dessa har enligt vad jag har inhämtat i huvudsak kunnat lösas så att man inte skall behöva räkna med en upprepning vid årets taxering. Det finns därför enligt min mening goda förutsättningar att det nya ADB-systemet i framtiden verksamt kommer att bidra till den åsyftade rationaliseringen av skatteadministrationen. Jag följer givetvis noga den fortsatta utvecklingen av ADB-systemet och RS-reformen i övrigt. Visar det sig att det finns behov av ytterligare förbättringar i systemet kommer jag självfallet att verka för att sådana företas.

Innan jag går in på utredningens förslag till utbyggnad av registren skall jag också beröra en terminologisk fråga som utredningen tar upp.

Utredningen konstaterar sålunda att de data i ADB-systemet som lagras centralt i RSV:s dator och som avser beskattning bör anses utgöra ett enda register i DL:s mening. Registret bör kallas det centrala skatteregistret. Organisationsregistret bör således enligt utredningens mening inte betraktas som ett särskilt register utan bör anses ingå i det centrala registret. De regionala registren för beskattningen och fastighetsredovisningen bör däremot enligt utredningens mening uppfattas som två skilda register. De bör benämnas regionalt skatteregister resp. regionalt fastighetstaxeringsregister.

Jag ansluter mig i princip till utredningens synsätt. När man beskriver det centrala skatteregistrets innehåll och olika användningsområden kan det emellertid, som också utredningen har påpekat, vara lämpligt att tala om olika delregister i det centrala registret. I enlighet härmed kommer jag att i den fortsatta redogörelsen för utredningens förslag först att beröra registerföringen för taxering och debitering. Därefter tar jag upp den samordnande registerföringen av företagsskattedata inom organisationsregistret.

4.3.2 Registerföring för taxering och debitering

Som jag tidigare har nämnt omfattade registreringen på skattebandet personer som bedömdes vara skattskyldiga samt personer som var inskrivna i allmän försäkringskassa. Samma princip har tillämpats vid registreringen i det nya centrala skatteregistret inför 1979 års taxering.

Utredningen föreslår att registreringen i det centrala skatteregistret skall

omfatta inte bara personer som är skattskyldiga utan också varje annan fysisk person i riket. För ej skattskyldiga fysiska personer under 15 år skall dock införas endast vissa identifikationsuppgifter såsom namn, adress, personnummer etc.

Några remissinstanser är kritiska mot förslaget att skatteregistren skall innehålla uppgifter om alla personer i riket. De anser att detta inte står i överensstämmelse med de fattade principbesluten och ifrågasätter behovet av en registrering av personer under 15 år. Minderåriga borde, enligt dessa remissinstansers mening, registreras endast om de var skattskyldiga resp. skyldiga att avlämna självdeklaration.

För egen del anser jag att det är en naturlig och riktig utgångspunkt att registren inte skall omfatta andra personer än vad som behövs för ändamålet med dem. Det är emellertid inte möjligt att i förväg avgöra vilka personer som behöver registreras. Uttrycket skattskyldig är inte heller entydigt i detta sammanhang. Det torde – liksom vid en anknytning till deklarationsskyldighet – förutsätta att en efterhandsbedömning sker.

Enligt min mening är det från administrativ synpunkt värdefullt att vissa basuppgifter får tas in i registret även för personer som vid en bedömning vid ingången av beskattningsåret kan antas inte komma att uppbära skattepliktiga inkomster. En del av dessa personer kommer sålunda att få inkomster under året och det är viktigt att en snabb och säker registrering av inkomna kontrolluppgifter och deklarationer kan ske. Arbetet med sortering och registrering av kontrolluppgifter och deklarationer är omfattande och sker under tidspress. En ordning som innebär att man måste söka ifrågavarande personer i andra register och lägga upp nya registerposter i det centrala skatteregistret under det löpande arbetet skulle komplicera och försena detta. De uppgifter som enligt utredningen skall tas in i registret för dessa personer är inte heller av känslig natur. Mot denna bakgrund biträder jag utredningens förslag. En fullständigare registrering av minderåriga skall givetvis ske om det behövs för beskattningen.

Några remissinstanser har ifrågasatt registreringen av uppgift om förmögenhet som väsentligt understiger 200 000 kr. Därvid har påpekats att uppgifterna i vissa av dessa fall inte har underkastats någon egentlig granskning av taxeringsnämnden.

För egen del vill jag anföra följande. Uppgifter om förmögenhet i skatteregistret behövs uppenbarligen i de fall denna – ensam eller tillsammans med förmögenhet med vilken den skall sammanläggas vid beskattningen – överstiger 200 000 kr. Av praktiska skäl bör i dessa fall registrering ske redan från deklarationerna. Även bortsett från sammanläggningsfallen kan en förmögenhet som understiger 200 000 kr. ha betydelse vid beskattningen, nämligen vid beräkning av avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga. För folkpensionärer gäller att annars utgående extra avdrag jämkas om förmögenheten överstiger 75 000 kr. (i förekommande fall för makarna gemensamt). Härvid gäller vissa specialregler för värdering av bostadsfas-

tighet. Enligt vad jag har inhämtat pågår arbete i syfte att nå fram till möjligheter till ADB-mässig beräkning av extra avdrag även i sådana fall då jämkning skall ske på grund av förmögenhetsinnehav. Praktiska skäl talar således för registrering av deklarerad skattepliktig förmögenhet i åtskilliga fall. Det framstår inte som praktiskt möjligt att före registreringen undersöka i vilka fall uppgiften behövs. Jag föreslår därför att uppgiften får registreras för samtliga personer.

4.3.3 Samordnad registerföring av företagsskattedata (organisationsregister)

I olika sammanhang har framhållits fördelarna med en samordning av företagsskattedata vad gäller insamling, registerföring och utdataproduktion. Enligt 1975 års principbeslut skall som jag tidigare har nämnt inrättas ett organisationsregister. Detta skall innehålla alla juridiska personer som driver rörelse eller annan verksamhet samt alla fysiska personer som har någon anställd eller driver rörelse. Registret skall skapa förutsättningar för ett enkelt informationsutbyte mellan skatteförvaltningens olika enheter. Enligt principbeslutet skall registret lagras centralt och vara åtkomligt via terminal.

Utredningen har beträffande organisationsregistret i första hand inriktat sig på att utforma ett ADB-stöd för kontroll- och revisionsverksamheten vid den årliga taxeringen. ADB-stödet har som nämnts delvis tagits i bruk vid 1979 års taxering. Vidare har utredningen utarbetat ett system för ADB-mässig behandling av arbetsgivarnas inbetalning och redovisning av källskatter (arbetsgivarregister). Detta system tas i drift under år 1980. Som jag tidigare har nämnt planerar utredningen också att organisationsregistret på sikt skall omfatta även bl. a. mervärdeskatt och arbetsgivaravgifter.

Vad först beträffar ADB-stödet för kontroll- och revisionsverksamheten finns som tidigare har nämnts tre delfunktioner eller delregister, nämligen referensregistret, revisionsregistret och arbetskortsregistret. Referensregistret innehåller uppgifter om fåmansföretag och deras delägare. Revisionsregistret innehåller uppgifter om planerade, pågående och avslutade revisioner. Arbetskortsregistret innehåller taxeringsuppgifter om fysiska och juridiska personer som driver rörelse eller jordbruk samt delägare i fåmansföretag.

Jag har tidigare angivit de uppgifter som f. n. ingår i de tre delregistren. Utredningen föreslår att registren skall få tillföras ytterligare några kategorier av uppgifter. Bl. a. föreslås beträffande revisionsregistret att i fråga om avslutade revisioner skall få införas uppgifter om föreslagna beloppsmässiga ändringar, vad beloppen avser och hur de har beräknats. Flera remissinstanser anser i likhet med ett par reservanter i RSV:s styrelse, att registrering inte bör få ske av vad granskningsman har föreslagit med anledning av revision. Dessa remissinstanser anser att anteckning om

revisionsresultatet bör begränsas till att avse myndighets beslut. Även andra enskildheter i förslaget kritisceras från några håll.

Enligt min mening skapar det föreslagna ADB-stödet goda förutsättningar för en samordnad och effektiv kontroll av företagens deklarationer. De invändningar som riktas mot förslaget från remissinstansernas sida tar främst sikte på att vissa uppgifter inte motsvarar det kvalitetskrav som bör ställas på ADB-registrerade data. Jag har tidigare framhållit att det är angeläget från integritetsskyddssynpunkt att man tillser att de registrerade uppgifterna är riktiga och aktuella.

När det gäller uppgifter om revisionsresultat anser jag de invändningar som har framförts under remissbehandlingen tungt vägande. Uppgifterna är i hög grad integritetskänsliga. Starka krav bör därför ställas både på uppgifternas kvalitet och på behovet av registrering för att en sådan skall få ske. I det första avseendet är att beakta att fortsatt utredning av beskattningsfrågan kan leda till att revisorns förslag inte längre framstår som välgrundat. Jag är å andra sidan medveten om att det för planeringen och uppföljningen av revisionsverksamheten, åtminstone i de större länen, är av stort värde att ha tillgång till registrerade uppgifter om revisionsresultaten. Enligt min mening innebär det en lämplig avvägning att tillåta registrering av revisionsresultaten endast såvitt avser myndighets beslut. Dessutom bör uppgift om huruvida bokföringsskyldigheten har fullgjorts få registreras.

Med detta undantag tillstyrker jag det av utredningen föreslagna ADB-stödet för revisions- och kontrollverksamheten.

När det sedan gäller ADB-registreringen i fråga om arbetsgivarnas inbetalning och redovisning av källskatter utgör denna en av grundvalarna för den reform av uppbördssystemet som riksdagen har beslutat skall genomföras fr. o. m. år 1980. Jag har tidigare redogjort för arbetsgivarregistrets huvudsakliga innehåll och användning. Jag skall här bara erinra om att registret avses omfatta alla arbetsgivare och tillföras uppgifter om bl. a. innehållen källskatt från uppbördsdeklarationer och kontrolluppgifter samt om erlagda skatter. Registret skall användas för bl. a. maskinell avstämning och bokföring av källskatter.

Vad slutligen angår registerföringen i övrigt inom ramen för organisationsregistret innefattar utredningens förslag enligt vad jag tidigare har sagt i huvudsak endast riktlinjer för det fortsatta utvecklingsarbetet. Utredningen slår dock fast att organisationsregistret bör innehålla uppgifter i fråga om sjömansskatt, mervärdeskatt, punktskatter och arbetsgivaravgifter. Utredningen anser att den centrala registerföringen hos RSV på dessa områden bör omfatta i vart fall sådana uppgifter som behövs för att skatteförvaltningens olika enheter skall kunna samarbeta på ett enkelt och effektivt sätt, bl. a. vid s. k. integrerade granskningar. Däremot tar utredningen inte nu ställning till frågan om man bör hänföra även ADB-verksamheten i fråga om fastställelse och uppbörd av sådana skatter och avgifter till den centrala ADB-basen hos RSV. Utredningen förordar dock att även ADB-verksamheten i dessa

avseenden på sikt integreras med övrig registerföring rörande företag i organisationsregistret.

Från denna utgångspunkt föreslår utredningen olika åtgärder i syfte att främja en samordnad registerföring av företagsskattedata.

Bl. a. föreslås att företagen i princip skall redovisa alla skatter och avgifter på företagsnivå och under en gemensam identifikationsbeteckning (person- eller organisationsnummer). Vidare föreslås att all registrering på sikt förs över till en enda myndighet. Utredningen påpekar dock att registreringen av skattskyldiga till mervärdeskatt, som f. n. sköts av länsstyrelserna, intar en särställning i sammanhanget. Med ledning av uppgifterna i registreringsansökan skall sålunda bl. a. frågan om skattskyldighet prövas. Utredningen anser att frågan om lämplig organisatorisk lösning av den samordnade registerföringen bör utredas vidare. Utredningen framhåller också att man har utarbetat ett preliminärt förslag till en särskild registreringsansökan för företag och arbetsgivare. Denna avses ersätta nuvarande blankett för anmälan till mervärdeskatteregistret och också innehålla uppgifter som behövs för uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter.

Remissinstanserna ställer sig i allmänhet positiva till förslaget att samordna insamlingen och registerföringen av företagsskattedata. Många anser emellertid att bl. a. de organisatoriska frågorna behöver utredas vidare. Från några håll anförs betänkligheter från integritetssynpunkt mot en så stark koncentration av uppgifter till ett enda register.

För egen del får jag anföra följande. I nuvarande system insamlas och registreras företagsskatteinformation i stor utsträckning inom resp. skatte- och avgiftsområde. Detta medför i vissa fall onödigt dubbelarbete för skatteförvaltningen och företagarna. En samordning av insamling, registerföring och utdataproduktion av företagsskattedata skulle enligt min mening innebära fördelar både för det allmänna och för de enskilda uppgiftslämnarna. En sådan samordning ligger också i linje med 1975 års principbeslut om organisationsregistret och med de åtgärder som i övrigt har vidtagits på senare tid i syfte att förenkla uppgiftslämnandet. Jag ansluter mig därför i princip till utredningens förslag. Som både utredningen och flera remissinstanser har påpekat behöver dock vissa frågor underkastas ytterligare utredning.

Det gäller bl. a. frågan om registerföringen av mervärdeskatteuppgifter. På detta område pågår för övrigt redan en översyn inom RSV. Jag återkommer till denna fråga när resultatet av översynen föreligger.

Det är enligt min mening också för tidigt att nu ta slutlig ställning till den framtida registerföringen i fråga om arbetsgivaravgifter. Utredningen har sålunda inte utvecklat något system för debitering och uppbörd av sådana avgifter i det nya centrala skatteregistret. Härtill kommer att utformningen av det framtida ADB-systemet på detta område är beroende av ett par andra frågor som f. n. övervägs inom regeringskansliet. Jag tänker på pensionskommitténs förslag om enhetligare och enklare regler för beräkning av

socialförsäkringsavgifter (SOU 1977: 46; Pensionsfrågor m. m.) och på RFV:s förslag om decentralisering av de manuella rutinerna på avgiftsområdet till lokal skattemyndighet (den s. k. DEMA-rapporten 1978-05-12).

Jag är således inte f. n. beredd att ta ställning till den slutliga omfattningen och utformningen av den samordnade registerföringen av företagsskattedata. Som utredningen har föreslagit bör dock i organisationsregistret tas in sådana uppgifter rörande företagen som behövs för samarbetet mellan skatteförvaltningens skilda enheter. Jag förordar vidare att det fortsatta utredningsarbetet inriktas på att åstadkomma ett samordningssystem i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer som utredningen har dragit upp.

4.4 Författningsregleringen

4.4.1 Allmänt

Utredningen föreslår som jag tidigare har nämnt att bestämmelser om registerföringen i det nya ADB-systemet skall tas in i en ny lag, som kallas skatteregisterlag. Lagen avses reglera registerföringen i det centrala skatteregistret samt i de regionala skatteregistren och de regionala fastighetstaxeringsregistren.

Samtidigt föreslår utredningen att nuvarande bestämmelser om fastighetsbandet, skattebandet och det ADB-mässigt förda mervärdeskatteregistret skall utgå. Det gäller bestämmelserna i 1 och 3 §§ registerkungörelsen samt 21 § ML. De s.k. J-aviregistren (kortregister över juridiska och vissa fysiska personer) enligt 4 § registerkungörelsen och de kortregister avseende mervärdeskatt som förs med stöd av 21 § ML föreslås vara kvar tills vidare.

Utredningen framhåller emellertid att J-aviregistren bör ändras eller upphöra och avser att återkomma med förslag härom. Det nya ADB-systemet aktualiserar också frågan om avskaffande av det särskilda organisationsnummerregistret. Utredningen anser att detta register bör avskaffas men att det tills vidare måste finnas kvar av tekniska skäl i samband med inkörningen av de nya registren. Som jag tidigare har framhållit föreslår utredningen inte heller någon ändring av nuvarande bestämmelser i 74 § folkbokföringskungörelsen om personbandet.

Jag skall mot bakgrund av de nu redovisade förslagen först ta upp frågan om avgränsningen av det centrala skatteregistret resp. de regionala registren mot annan registerföring på skatteområdet. Jag har tidigare anslutit mig till utredningens ståndpunkt att de uppgifter som lagras centralt hos RSV i den nya databasen lagtekniskt bör anses utgöra ett enda register, som kallas det centrala skatteregistret. Till detta register bör också räknas de magnetband som används för uppdatering av databasen liksom även sådana magnetband med uppgifter från databasen som lagras hos RSV.

Den regionala registerföringen omfattar enligt utredningens förslag två register, nämligen regionalt skatteregister och regionalt fastighetstaxeringsregister. Vartdera registret avses bestå av flera olika magnetband eller andra ADB-medier. Till regionalt skatteregister hör enligt förslaget i första hand sådana magnetband med uppgifter från det centrala skatteregistret som länsstyrelsen erhåller från RSV samt sådana magnetband som länsstyrelsen framställer genom bearbetning av de erhållna banden. Men även sådana magnetband som länsstyrelsen framställer för beskattningsändamål utan direkt samband med det centrala skatteregistret faller enligt lagförslaget i princip in under det regionala skatteregistret, t. ex. de nuvarande mervärdeskattebanden.

Som utredningen har påpekat kan det vara lämpligt att betrakta hela system av magnetband o. d. som ett enda personregister i DL:s mening under förutsättning att systemet tekniskt och administrativt fungerar så att det är naturligt att uppfatta det som en enhet. Mot denna bakgrund kan det ifrågasättas om t. ex. nuvarande mervärdeskatteregister i fortsättningen hör ingå i det regionala skatteregistret och således regleras i skatteregisterlagen. Som framgår av vad jag har anfört tidigare intar registreringen av skattskyldiga till mervärdeskatt en viss särställning. Registerföringen på detta beskattningsområde utförs vidare av länsstyrelserna och postgirot i samarbete. Med hänsyn härtill bör enligt min mening det nuvarande mervärdeskatteregistret f. n. inte ingå i det regionala skatteregistret. Inte heller bör det regionala skatteregistret inbegripa den registerföring som länsstyrelserna ombesörjer på sjömansskatteområdet och arbetsgivaravgiftsområdet. Först sedan ytterligare utrednings- och utvecklingsarbete har slutförts angående samordnad registerföring föreligger underlag för en bedömning om registerföringen på dessa områden hör ingå i de nu aktuella skatteregistren i större omfattning än vad som behövs för samordningen av kontrollverksamheten och samarbetet i övrigt inom skatteförvaltningen.

Fastighetsregistreringen hos länsstyrelserna sker f. n. på magnetband (fastighetsbanden). Utredningen har inte redovisat några förslag till ändringar i registerföringen med hänsyn till att frågan behandlas av fastighetstaxeringskommittén (Fi 1976: 05). Kommittén har numera lagt fram förslag i saken (SOU 1978: 32) och detta förslag har legat till grund för den lagstiftning om fastighetstaxering som nyligen har antagits av riksdagen (prop. 1979/80: 40, SkU 1979/80: 17, rskr 1979/80: 121). I prop. 1979/80: 40 har jag förordat (s. 185) att inte bara fastighetstaxeringsuppgifter utan också uppgifter för folk- och bostadsräkningen år 1980 (FoB 80) skall registreras i fastighetstaxeringsregistret. Förslaget skall ses mot bakgrund av riksdagens beslut tidigare om en samordning av uppgiftsinhämtandet vid den allmänna fastighetstaxeringen år 1981 och FoB 80 (prop. 1978/79: 128, FiU 1978/79: 29, rskr 1978/79: 282). I prop. 1979/80: 40 har jag också uttalat mig för att även vissa uppgifter för energiplaneringen skall insamlas i samband med fastighetstaxeringen och registreras i fastighetstaxeringsregistret. Mot denna

bakgrund är det enligt min mening inte lämpligt att i skatteregisterlagen reglera frågan om registerföringen i fastighetstaxeringsregistret.

Det anförda innebär att jag förordar att skatteregisterlagen skall reglera i huvudsak endast registerföringen för inkomst- och förmögenhetstaxeringen, den därmed sammanhängande uppbörden och beräkningen av pensionsgrundande inkomst samt planeringen och samordningen av revisions- och annan kontrollverksamhet.

Vad jag nu har anfört avser den fortlöpande registerföringen hos skattemyndigheterna. Däremot framstår det enligt min mening som varken naturligt eller lämpligt att låta det centrala eller de regionala skatteregistren omfatta även sådan specialinriktad registerföring som kan behövas för ADB-bearbetningar i samband med särskilda kontrollaktioner. Sådana beslutas av RSV eller på regional nivå och avser vanligen viss bransch, vissa inkomster e. d. De olika behov av registrering som kan uppkomma i sådana sammanhang är nämligen inte möjliga att i förväg bedöma. I de fall man här behöver gå utanför de uppgifter som omfattas av den fortlöpande registreringen bör alltså särskilda register anses föreligga och skatteregisterlagen blir inte tillämplig.

Avslutningsvis vill jag påpeka att skatteregistren givetvis inte heller omfattar sådan ADB-verksamhet utan personorienterad information som RSV eller länsstyrelserna kan bedriva för statistiskt ändamål.

Jag skall i detta sammanhang beröra ytterligare en fråga av principiell betydelse för författningsregleringen. Utredningens förslag till reglering av innehållet i skatteregistren innebär att i skatteregisterlagen anges i huvudsak endast den yttre ramen för vilka uppgifter som får registreras. Regleringen föreslås sålunda ske så att bestämmelser ges om dels vilka uppgifter som *skall* införas i registren (obligatoriska uppgifter), dels vilka uppgifter som därutöver *får* införas (fakultativa uppgifter). Enligt utredningens lagförslag skall det ankomma på regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att avgöra vilka av de fakultativa uppgifterna som skall tas in i registren. Utredningen föreslår att RSV tilläggs bestämmanderätten genom en föreskrift i skatteregisterförordningen.

Flertalet remissinstanser har lämnat utan erinran förslaget att skatteregisterlagen i detta avseende ges karaktären av en ramlagstiftning samt att rätten att bestämma vilka uppgifter som skall registreras skall delegeras till RSV. DI påpekar dock att förslaget ger en vidare ram i fråga om registrets innehåll än vad som normalt godtas i inspektionens beslut men framhåller att detta torde vara ofrånkomligt i lagtext. Vidare anser DI att det inte entydigt framgår hur förslaget kommer att verka i förhållande till anmälningsplikten i 2 § DL samt att RSV bör äläggas att samråda med inspektionen innan beslut fattas eller i vart fall underrätta inspektionen om besluten. Några remissinstanser är emellertid kritiska mot förslaget. Dessa anser att registrens innehåll bör preciseras närmare i lagtexten samt att det i vart fall bör ankomma på regeringen eller DI att avgöra vilka uppgifter som skall införas i registren.

De omständigheter som har föranlett att skatteregistren har ansetts böra bli föremål för reglering i lag talar naturligtvis för att registrens innehåll också så noggrant som möjligt anges i lagen. Å andra sidan måste beaktas att det nya ADB-systemet befinner sig i ett uppbyggnadsskede. Av det föregående har framgått vilka uppgifter som enligt föreliggande förslag skall ingå i registren och vilka planer som f. n. finns rörande ytterligare registerföring i framtiden. Man måste räkna med att förändringar i registerföringen kommer att aktualiseras fortlöpande under uppbyggnadsskedet. Om innehållet i registren skall anges mera detaljerat i lagen måste man alltså räkna med att återkommande ändringar av lagen kan bli nödvändiga allteftersom erfarenheter av registerföringen vinnas. Vissa av dessa kan antas avse föga betydelsefulla ändringar.

En avvägning måste således göras mellan å ena sidan önskemålet att registrets innehåll skall preciseras i lagen och å andra sidan risken att återkommande lagändringar kan visa sig bli nödvändiga. Enligt min mening är en precisering av innehållet i så hög grad angelägen att en sådan risk bör accepteras. Så långt detta är praktiskt möjligt bör registrens innehåll således anges i lagen. För att undvika att varje detaljbetonad ändring av innehållet skall behöva ske genom lagstiftning bör dock en möjlighet ges att i administrativ ordning föreskriva mindre avvikelser från lagens bestämmelser i detta avseende liksom att ge närmare föreskrifter om innehållet.

Frågan är då om det skall ankomma på regeringen eller underlydande myndighet att meddela närmare bestämmelser om registerföringens omfattning. Enligt min mening är det ofrånkomligt att man i vissa avseenden låter en myndighet bestämma vilka uppgifter som skall tas in i registren. Det gäller sålunda här att avgöra inte bara vilka typer av uppgifter som skall finnas i registren utan också om uppgifterna skall registreras bara för vissa kategorier skattskyldiga eller i vissa speciella fall. En författningsreglering som innebär att man exakt anger vilka uppgifter som skall registreras för olika kategorier eller i olika förekommande situationer skulle bli mycket omfattande och kräva ständiga justeringar. Ett visst fritt spelrum måste här finnas så att registerföringen kan anpassas till de praktiska förhållandena. Det gäller särskilt i inledningsskedet. Jag vill betona att min ståndpunkt i fråga om författningsregleringen av registrets innehåll innebär att rätten att meddela närmare föreskrifter blir av mycket begränsad räckvidd jämfört med utredningens förslag. Mot denna bakgrund anser jag, i likhet med utredningen, att rätten bör kunna delegeras till underlydande myndighet. Uppgiften bör i princip anförtröas RSV. Verket bör enligt min mening samråda med DI innan beslut fattas som innebär att nya typer av uppgifter förs in i registren.

Med anledning av påpekanden från DI om inspektionens befogenheter i fråga om skatteregistren vill jag framhålla att inspektionens skyldighet enligt 6 och 7 §§ DL att meddela föreskrifter om registerföringen i den mån det behövs för att förebygga risk för otillbörligt intrång i personlig integritet

givetvis inte bortfaller genom lagregleringen i vidare mån än föreskrifter finns i lagen eller i förordning.

Utredningens förslag till skatteregisterlag innehåller 14 paragrafer och redovisas i fyra avdelningar.

Den första avdelningen, som omfattar 1–4 §§, innehåller inledande bestämmelser om vilka register som skall finnas och ändamålet med dessa samt om vilka myndigheter som förfogar över eller annars har tillgång till registren. Vidare innehåller första avdelningen definitioner av vissa i lagen förekommande beteckningar.

I andra avdelningen, som utgörs av 5–9 §§, regleras det centrala skatteregistrets innehåll.

I tredje avdelningen, som består av 10 och 11 §§, regleras de regionala registrens innehåll.

Fjärde avdelningen omfattar 12–14 §§. I denna avdelning ges gemensamma bestämmelser om registrering av särskilt registreringsnummer samt om lagringstid och regelmässigt utlämnande av uppgifter till myndigheter. Vidare delegeras till regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer rätten att ge närmare föreskrifter om registerföringen.

I det följande behandlar jag i särskilda avsnitt frågorna om registrens ändamål och registeransvar, det centrala och de regionala registrens innehåll, åtkomst och utlämnande, lagringstid samt ikraftträdande.

4.4.2 Registrens ändamål m. m.

Enligt utredningens förslag skall i lagens inledande paragraf anges att det för statens verksamhet i fråga om beskattning skall finnas ett centralt skatteregister för hela riket samt för varje län ett fastighetstaxeringsregister och ett regionalt skatteregister samt att registren skall föras med hjälp av ADB.

Begreppen beskattning och skatt definieras i 3 §. Med skatt avses skatt enligt UBL, sjömansskatt, mervärdeskatt, indirekt skatt eller avgift för vilken RSV är beskattningsmyndighet, vägtrafikskatt och arbetsgivaravgifter samt ränta och vissa avgifter som utgår i samband med uppbörd eller indrivning av sådana skatter och avgifter. Med beskattning avses taxering, eftertaxering, kontroll, beräkning av pensionsgrundande inkomst, påföring, fastställelse, efterbeskattning och uppbörd i fråga om skatt.

Förslaget lämnas nästan genomgående utan erinran av remissinstanserna. DI påpekar emellertid, liksom i fråga om innehållet, att förslaget ger en vidare ram än vad som normalt godtas i inspektionens beslut.

Ändamålet med registren skall således enligt utredningens förslag anges vara beskattning. Som jag tidigare har framhållit är avsikten att skatteregistren skall få en mängd olika funktioner på skilda områden inom beskattningsväsendet. Som har framgått av den tidigare redogörelsen avses den faktiska användningen under de närmaste åren bli mera begränsad.

Enligt min mening bör, liksom i fråga om registerinnehållet, författningsregleringen närmare än enligt utredningens förslag ansluta till den användning av registren, där utrednings- och utvecklingsarbetet har kommit så långt att ett konkret underlag för ett ställningstagande nu föreligger. Detta innebär att en utvidgning av ändamålet senare kan behövas.

Ändamålet med registren bör således ges en mindre vidsträckt och mera preciserad utformning än utredningen har föreslagit. Registren skall enligt vad jag tidigare har sagt ha två huvudsakliga funktioner. För det första skall de vara ett hjälpmedel vid inkomst- och förmögenhetstaxeringen samt vid bestämmande och uppbörd av inkomst- och förmögenhetsskatt m. fl. skatter och avgifter enligt UBL. Det gäller också vid bestämmande av pensionsgrundande inkomst. För det andra skall det underlätta planeringen, samordningen och uppföljningen av revisions- och kontrollverksamheten på i huvudsak hela beskattningsområdet och tillhandahålla vissa basuppgifter m. m., främst i fråga om företag. Jag föreslår att bestämmelser om ändamålet med registret tas in i 1 § och avfattas i enlighet med vad jag nu har anfört.

Bestämningen av vad som avses med beskattning bör tas in i 2 §. I stället för den föreslagna uppräkningsen av olika led i beskattningsförfarandet bör det avsedda beskattningsbegreppet enligt min mening kunna anges genom uttrycket "fastställande av underlag för bestämmande av skatt, bestämmande och uppbörd av skatt samt bestämmande av pensionsgrundande inkomst". Som utredningen påpekar bör i begreppet uppbörd anses ingå de förfaranden som anges i de olika underrubrikerna i UBL med undantag för indrivning.

Definitionen av skatt bör lämpligen tas in i 3 §. Jag ansluter mig till utredningens förslag i fråga om de skatteslag som bör ingå i definitionen. Uppräkningen av de olika skatterna och avgifterna som ingår i begreppet skatt kan enligt min mening förenklas. Härigenom vinner man bl. a. den fördelen att ändringar i paragrafindelningen i olika skatteförfattningar inte behöver föranleda justeringar av skatteregisterlagen. Jag föreslår att 2 och 3 §§ utformas i enlighet med det anförda.

Utredningen föreslår att bestämmelser om registeransvar tas in i 2 §. Förslaget till bestämmelser om åtkomst i samma paragraf avser jag att ta upp i ett senare avsnitt.

Utredningen påpekar att enligt DL är myndighet registeransvarig i den mån myndigheten förfogar över registret. Därmed förstås att myndigheten har rätt att tillföra registret uppgifter, ändra uppgifter i registret och föra över uppgifterna i sådan form att de kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. Enligt utredningen kommer länsstyrelse och lokal skattemyndighet att ha direkt terminalåtkomst till sådana uppgifter i det centrala skatteregistret som är hänförliga till länet. Till viss del kommer länsstyrelse och lokal skattemyndighet också att ombesörja uppdateringen av det centrala skatteregistret.

Utredningen föreslår i enlighet härmed att det slås fast i 2 § att förutom RSV även länsstyrelse och lokal skattemyndighet förfogar över det centrala skatteregistret till den del det innehåller uppgifter hänförliga till länet resp. fögderiet. Vidare föreslås en föreskrift om att länsstyrelse förfogar över regionala register för länet.

Jag ansluter mig till utredningens förslag. Bestämmelserna bör tas in i 4 §.

4.4.3 Registrens innehåll

Innehållet i det centrala skatteregistret skall enligt utredningens förslag regleras i 5–9 §§. I 5 och 6 §§ föreslås regler om vilka uppgifter, som obligatoriskt skall införas för fysisk resp. juridisk person. I 7–9 §§ anges vilka uppgifter som därutöver får införas i registret.

I 5 § skall enligt förslaget anges de uppgifter avseende fysisk person som alltid skall föras in i registret. Hit hör i första hand de vanliga identifikationsuppgifterna samt vissa andra uppgifter, t. ex. om civilstånd och nationalitet. Personnummer för bl. a. make och hemmavarande barn skall också anges, liksom uppgifter om pensionsförhållande och registrering i sjömansregistret. Vidare föreslås registrering av sådana uppgifter som enligt TL skall finnas i inkomst- och förmögenhetslängd samt i beslut om debitering av slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt enligt UBL.

Uppgifterna skall enligt utredningens förslag införas för varje fysisk person i riket och för annan fysisk person som är skattskyldig. För den som driver rörelse skall dessutom anges bl. a. organisationsnummer och firma. För ej skattskyldig person under 15 år behöver enligt förslaget införas endast uppgifter om personnummer, namn och adress samt personnummer för den hos vilken personen är kyrkobokförd.

Utredningen föreslår att i 6 § skall anges de uppgifter som skall införas för juridisk person. Det är fråga om samma slags uppgifter som enligt 5 § skall registreras för fysisk person, dvs. vissa identifikationsuppgifter samt uppgifter som ingår i inkomst- och förmögenhetslängd och i vissa debiteringsbeslut.

Jag har tidigare (avsnitt 4.3.2) behandlat frågan om registrering av minderåriga. I övrigt har förslagen godtagits av remissinstanserna. Jag biträder också i allt väsentligt utredningens förslag men anser att vissa ändringar av närmast redaktionell natur bör göras.

Begreppet skattskyldig är inte entydigt och bör inte användas för att bestämma registreringens omfattning beträffande fysisk person som inte är bosatt i riket. I stället bör föreskrivas att registrering skall ske i den mån det behövs för beskattning här i riket. På motsvarande sätt bör anges i vilka fall en mera fullständig registrering av underårig bör ske.

Vid beskattningen används olika nummer för identifikation av personer eller verksamheter. För fysiska personer är det i första hand personnumret

som används och för juridiska personer organisationsnumret. För fysisk person som inte är bosatt eller stadigvarande vistas i riket används ett särskilt registreringsnummer. Sådant kommer också till användning då en fysisk person beskattas i annan kommun än hemortskommunen. Även för juridisk person används i vissa fall särskilt registreringsnummer. Arbetsgivare som skall inbetala innehållen skatt skall enligt det nya uppbördsförfarandet för framtiden i princip redovisa på företagsnivå och använda person- eller organisationsnumret. Enligt förslaget skall det dock alltjämt finnas möjligheter att få redovisa särskilt för viss verksamhet och därvid använda ett särskilt redovisningsnummer. Enligt min mening bör samtliga nu nämnda identifikationsnummer anges i registret. De särskilda uppgifter som enligt utredningens förslag skall registreras för rörelseidkare bör registreras även för annan näringsidkare. Uppgifterna bör vidare införas i registret även om de inte direkt kan anses knutna till näringsidkarens person utan hänför sig till viss av honom bedriven verksamhet. Med hänsyn till de nya förenklade reglerna om beräkning av det kommunala skatteunderlaget (prop. 1979/80: 58, SkU 1979/80: 20, rskr 1979/80: 137) bör en särskild bestämmelse om angivande av viss sjukförsäkringsavgift inte tas in i paragrafen.

Slutligen bör avfattningen jämkas med hänsyn till att inkomst-, förmögens- och debiteringslängd numera har sammanförts till en längd, benämnd skattelängd (prop. 1978/79: 161, SkU 1978/79: 50, rskr 1978/79: 379).

Jag föreslår att 5 och 6 §§ avfattas i enlighet med vad jag nu har anfört.

Utöver de obligatoriska uppgifterna skall som jag tidigare har nämnt vissa uppgifter få registreras i den mån det beslutas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Den information som sålunda skall få registreras anger utredningen i 7–9 §§.

Enligt vad jag tidigare har sagt skall registrering ske från självdeklarationer och kontrolluppgifter av bl. a. löneuppgifter. Från deklarationshandlingarna skall också registreras vissa uppgifter om fåmansföretag och deras delägare. För uppbörden av direkt skatt skall införas uppgifter i fråga om arbetsgivarnas redovisning och inbetalning av skatt. Häri ingår bl. a. uppgift om antal anställda och deras personnummer. Vidare får registrering ske av kontantberäkningar, bruttovinstberäkningar och andra beräkningar av relationstal eller liknande samt av vissa andra uppgifter som ingår i de maskinellt framställda arbetskorten för rörelsegranskningen. I fråga om andra skatte- och avgiftsslag bör enligt vad jag tidigare har sagt registrering ske av sådana uppgifter som behövs för att olika enheter inom skatteförvaltningen skall kunna samarbeta på ett smidigt sätt och samordna sina kontrollinsatser.

Bestämmelserna bör utformas enligt de riktlinjer som jag tidigare har angivit. Föreskriften att de särskilt föreskrivna uppgifter som skall lämnas i självdeklaration enligt 22 § TL och i balansräkning m. m. som skall fogas till deklarationen får registreras bör således ersättas med bestämmelser som

direkt anger de uppgifter som avses bli registrerade. De uppgifter angående mervärdeskatt och arbetsgivaravgifter som utredningen har tagit upp i 7 § i lagförslaget kan utgå. I fråga om kontrolluppgifter bör hänvisningen till 39 § TL utgå och hänvisningen till 37 § TL begränsas till 1 mom. punkterna 1–3, 3 b–3 f och 4. Vad avser beslut om beskattning bör anges att skälen för beslutet inte får tas in i registret. Detsamma bör gälla beträffande beslut om anstånd med avgivande av deklaration. I fråga om deklarationsavgivandet bör också få registreras att laga förfall föreligger. När det gäller ackord, likvidation och konkurs bör endast uppgift om beslut härom få registreras. Det bör också vara möjligt att i skatteregistret ta in uppgift om att fordran mot personen finns registrerad hos kronofogdemyndighet. Uppgiften behövs för att man på ett smidigt sätt skall kunna klara det årliga avräknings- och utmätningsförfarandet med avseende på överskjutande slutlig skatt. En specifikation bör ske av de uppgifter från centrala bilregistret som får tas in i det centrala skatteregistret. Även uppgifterna angående fastighetsinnehav bör specificeras i lagen.

Utredningen har föreslagit en bestämmelse att i registret får tas in de administrativa och tekniska uppgifter som behövs för att föra inkomstlängd och förmögenhetslängd, för att regelmässigt utlämna uppgifter samt för myndighets verksamhet i övrigt i fråga om beskattning.

Några remissinstanser anser att uttrycket "administrativa och tekniska uppgifter" är oklart till sin innebörd och att föreskriften bör ges en mera precis avfattning. Jag delar uppfattningen att det bör klargöras vilka uppgifter som skall räknas som tekniska och administrativa uppgifter. Som exempel på sådana uppgifter anger utredningen bl. a. uppgift om var företag redovisar och betalar skatt, slag av juridisk person, bransch, taxeringsbesök enligt 31 § TL samt planerade och beslutade revisioner. Utredningen föreslår vidare en särskild föreskrift att som teknisk eller administrativ uppgift anses inte uppgift om samband med viss annan person (sambörighetsbeteckning).

Enligt min mening bör med tekniska och administrativa uppgifter förstås sådana uppgifter som i första hand hänför sig till myndigheternas verksamhet och inte till den skattskyldige. Hit hör uppgifter om t. ex. taxeringsdistrikt, taxeringsnämnd, lokal skattemyndighet, granskare, deklarationsnummer, planerad eller verkställd behandling av ärende, kodnummer för registerföringen, markering av att tekniskt fel föreligger o. d. Men även uppgifter om sådan klassificering av de skattskyldiga som sker för verksamheten, t. ex. indelning i branscher, bör räknas till administrativ uppgift. En uppgift bör enligt min mening anses vara av teknisk eller administrativ natur endast om den från integritetssynpunkt framstår som väsentligen utan betydelse. Med denna utgångspunkt är det uppenbart att uppgift om sambörighetsbeteckning faller utanför och någon särskild föreskrift härom behövs enligt min mening inte.

Mot bakgrund av vad jag här har anfört bör det vara tillräckligt att i

lagtexten ange att registrering får ske av administrativa och tekniska uppgifter som behövs för beskattningen.

I övrigt tillstyrker jag utredningens förslag rörande vilka uppgifter som får registreras i det centrala skatteregistret. Vissa redaktionella ändringar bör dock göras. Jag förordar sålunda bl. a. att föreskrifterna samlas i en paragraf med punktindelning. Vissa omgrupperingar bör också företas i uppräkningsen av uppgifterna. Dessutom bör vissa uppgifter utgå eftersom de omfattas av andra uppgifter. Föreskrifterna bör tas in i 7 §.

Med den av mig föreslagna avfattningen av bestämmelserna om registrets innehåll får uppdelningen i obligatoriska och fakultativa uppgifter mindre betydelse. Även de av mig föreslagna bestämmelserna omfattar emellertid uppgifter som inte alltid avses bli registrerade eller – i än högre grad – inte avses bli registrerade för alla personer. Som exempel på den förra kategorin kan nämnas att det varken torde vara praktiskt möjligt eller för verksamheten påkallat att registrera alla beslut om beskattning. I den andra kategorin finns främst uppgifter som avses bli registrerade i första hand för rörelsegranskningen och som därför inte skall registreras för vanliga löntagare. Samtidigt finns det vissa basuppgifter som alltid skall registreras. Det är enligt min mening angeläget att lagtexten lämnar upplysning om vilka dessa uppgifter är. Det bör emellertid vara tillräckligt att ange uppdelningen i obligatoriska resp. fakultativa uppgifter beträffande det centrala skatteregistret.

Enligt utredningens förslag skall i 10 § tas in bestämmelser om innehållet i fastighetstaxeringsregistret. Enligt vad jag tidigare har sagt bör fastighetstaxeringsregistret inte regleras i skatteregisterlagen och bestämmelserna härom utgår således.

I 11 § i utredningens förslag finns bestämmelser om de regionala skatteregistrens innehåll. Enligt dessa skall registren innehålla de obligatoriska uppgifterna i det centrala registret och får innehålla de fakultativa uppgifterna i detta. Enligt vad jag nyss har sagt bör det vara tillräckligt att här ange att regionalt skatteregister får innehålla de uppgifter som anges i 5–7 §§ i den mån de hänför sig till länet. Bestämmelserna bör tas in i 8 §.

Utredningen har föreslagit att i 12 § första stycket föreskrivs att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om införing av uppgifter i register enligt skatteregisterlagen. Frågan om rambestämmelser och delegation har jag tidigare behandlat. Jag föreslår att bestämmelsen utformas så att den direkt hänvisar till de lagrum som innehåller rambestämmelserna, nämligen 7 och 8 §§, och tas in i 9 §. I paragrafen bör också som jag tidigare har anfört tas in ett bemyndigande för regeringen att föreskriva mindre avvikelser från bestämmelserna om registerinnehåll i lagen. Till mindre avvikelser bör främst räknas att en viss uppgift ersätts med en annan av väsentligen samma innehåll. Men även slopandet av en eller annan obligatorisk uppgift bör enligt min mening anses som en mindre avvikelse, liksom tillägg av någon enstaka uppgift av inte integritetskänslig karaktär.

Avslutningsvis vill jag påpeka att mitt förslag till reglering av registrens innehåll gör de av utredningen i 4 § första stycket föreslagna definitionerna överflödiga. Jag anser det inte heller nödvändigt att i lagen ta in de definitioner som utredningen har föreslagit i andra stycket av samma paragraf.

4.4.4 Åtkomst och utlämnande

Utredningen har föreslagit att i 2 § tas in en delegationsbestämmelse som ger regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva att länsstyrelse och lokal skattemyndighet skall ha riksåtkomst till vissa uppgifter i det centrala skatteregistret. Det bör påpekas att enligt utredningens förslag till skatteregisterförordning tilläggs RSV rätten att föreskriva om riksåtkomst.

Några remissinstanser kritiserar förslaget att RSV skall få frihet att bestämma om riksåtkomst. Enligt DALK är möjligheterna till riksåtkomst av sådan betydelse från integritetsskyddssynpunkt att skatteregisterlagen bör innehålla någon form av riktlinjer för rätten till riksåtkomst.

Som jag tidigare har framhållit bör uppgifter vara tillgängliga via terminal endast om behovet att snabbt och enkelt få tillgång till uppgiften väger klart tyngre än den risk från integritetssynpunkt som terminalåtkomsten medför. Detta gäller särskilt i fråga om riksåtkomst.

De uppgifter som avses i 5 och 6 §§ är i huvudsak av mindre integritetskänslig natur. Samtidigt fyller det ett praktiskt behov att ha uppgifterna lätt tillgängliga. Något hinder mot att de får vara tillgängliga via terminal med riksåtkomst kan därför inte anses föreligga.

Bedräffande åtskilliga av de uppgifter som avses i 7 § är skälen för åtkomst via terminal väsentligt svagare. Som exempel kan nämnas de uppgifter om rörelseidkare m. fl. som f. n. tillhandahålls granskarna i form av arbetskort. Samtidigt är många av uppgifterna av integritetskänslig natur. För registrets samordningsfunktion krävs emellertid riksåtkomst via terminal till uppgifterna i punkterna 1 och 2. Praktiska skäl talar också för sådan åtkomst till uppgifterna om bl. a. preliminärskatteredovisningen i punkt 3 och uppgift om anstånd med avgivande av deklaration i punkt 5. Detsamma bör gälla i fråga om förslag till beslut om taxering (punkt 4) och de föga integritetskänsliga uppgifterna i punkt 6.

I punkterna 7–15 finns en rad uppgifter som används i den praktiska beskattningsverksamheten, t. ex. vid kontakter med skattskyldiga (telefonnummer) och kontroll av inbetalningar och återbetalningar (bankgiro- och postgironummer). Vidare finns uppgifter som behövs för samordning av kontrollinsatser (punkt 14) och i den löpande granskningen (punkterna 7, 10, 12 och 13). Här finns också vissa beslut som beskattningsmyndigheterna kan ha att beakta, t. ex. om konkurs och utmätning (punkterna 8 och 9). En snabb och enkel tillgång till dessa uppgifter är enligt min mening i så hög grad

ägnad att underlätta beskattningsmyndigheternas arbete att dessa uppgifter bör få vara tillgängliga via terminal. Uppgifterna torde i första hand behövas av skattemyndigheterna i orten och något större behov av riksåtkomst torde inte föreligga. Jag föreslår därför att dessa uppgifter skall vara tillgängliga endast länsvis. Någon begränsning till ett fögderi är jag av praktiska skäl inte beredd att förorda.

Beträffande uppgifterna i punkterna 16-18 är behovet av åtkomst via terminal mindre. Jag föreslår därför inte sådan åtkomst.

Av praktiska skäl bör särskilt föreskrivas att riksåtkomst via terminal får föreligga till de uppgifter som behövs för utfärdande av skattsedel eller duplettskattsedel.

Bestämmelserna om åtkomst föreslås få sin plats i 10 §.

Utredningen har föreslagit att i 14 § intas en bestämmelse att sekretessbelagda uppgifter från registren får regelmässigt lämnas till annan myndighet enligt föreskrifter som meddelas av regeringen. Jag har tidigare behandlat frågan om utlämnande av uppgifter från registren.

Vad jag tidigare har förordat bör i lagen uttryckas så att uppgifter från registren får utlämnas till annan myndighet på medium för automatisk databehandling, endast om detta följer av lag eller förordning eller regeringen har medgivit det. Vidare bör anges att regeringen får uppdra åt datainspektionen att lämna sådant medgivande i fråga om uppgifter som inte omfattas av sekretess. Som medium för automatisk databehandling bör givetvis i första hand avses magnetband, skivminne o. d. Men även handling med visuellt läsbar text kan falla in under bestämmelsen om texten också är maskinläsbar och avsikten är att avläsning skall ske maskinellt.

Enligt vad jag tidigare har sagt bör också föreskrivas att bestämmelserna inte gäller utlämnande för beskattning. Undantaget kommer härigenom att gälla utlämnande till myndighet för sådant ändamål som enligt 2 och 3 §§ hänförs till beskattning. Innebörden av undantaget är att nuvarande ordning skall tillämpas på sådant uppgiftsutlämnande. I den mån statsmakterna inte har beslutat om uppgiftsutlämnandet ankommer det således på den utlämnande myndigheten att ta ställning till detta. Vidare krävs DI:s tillstånd för den mottagande myndigheten att inrätta ADB-registret. Med hänsyn till att de myndigheter som förfogar över registret även har andra verksamhetsområden än beskattning bör med utlämnande till annan myndighet jämföras utlämnande till annan verksamhetsgren inom myndigheten. Bestämmelserna om utlämnande till andra myndigheter bör tas in i 11 §.

I 12 § bör tas in den av mig tidigare förordade bestämmelsen om sekretessen för uppgifter om registrerads namn, personnummer, adress, civilstånd samt kyrkobokförings- och mantalsskrivningsförhållanden. Som jag också tidigare har anfört bör vidare i 17 a § nuvarande sekretesslag tas in en föreskrift om att utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till annan enligt vad som föreskrivs i lag om förfarandet vid beskattning eller i skatteregisterlagen.

4.4.5 Bevaringstid

Utredningen föreslår att i 13 § tas in bestämmelser om bevaringstid för uppgifter i registren. Medan integritets- och kostnadsskäl kan åberopas för kortast möjliga bevaringstid, talar önskemål om att kunna använda registret i besvärsmål och vid eftertaxering för en längre tid. Utredningen har vid sin avvägning mellan de motstående synpunkterna stannat för en längsta bevaringstid av fyra år. Bestämmelserna avser endast uppgifter som hänför sig till beskattning för visst kalenderår eller annan tidsperiod. För uppgifter av stadigvarande art, såsom personnummer, föreslås inte någon begränsning av lagringstiden, och inte heller för uppgifter som skall finnas i längd. För uppgift om revision föreslås en bevaringstid om tio år.

Endast ett fåtal remissinstanser har berört förslaget. Bl. a. har från några håll förts fram önskemål om en längre bevaringstid med hänvisning till forskningens och statistikproduktionens krav.

För egen del vill jag till en början erinra om bestämmelserna i 50 § 2 och 3 mom. TL. Enligt 2 mom. gäller i fråga om självdeklarationer att de skall förstöras sedan sex år har förflutit efter taxeringsårets utgång, om inte regeringen föreskriver annat. Enligt 3 mom. gäller detsamma i fråga om andra uppgifter som avlämnats till ledning vid taxering och i fråga om handlingar som upprättats av myndighet vid taxeringskontroll. Regeringen har med stöd av 2 mom. meddelat föreskrifter dels i 13 § taxeringskungörelsen (1957: 513) vari sägs att deklarationer m. m. från svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening skall förstöras först sedan sex år har förflutit från utgången av det år under vilket bolaget eller föreningen har upplösts, dels genom särskilda cirkulär och kungörelser med avseende på vissa års taxeringsmaterial (t. ex. kungörelsen (1972: 27) om bevarande av deklarationer avgivna till ledning vid 1966 års taxering).

Mot bakgrund av bestämmelserna i 50 § TL. är det angeläget att också begränsa bevaringstiden för uppgifterna i de nya skatteregistren. Såväl integritetsskäl som kostnadsskäl talar härför. När man bestämmer bevaringstiden måste man bl. a. ta hänsyn till föreskrifterna i 14 § DL. Däri föreskrivs att, om myndighet använder sig av upptagning för automatisk databehandling för handläggning av mål eller ärende, upptagningen skall tillföras handlingarna i målet eller ärendet i läsbar form, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Den princip som ligger bakom bestämmelserna i 14 § DL, nämligen att det i efterhand skall vara möjligt att fastställa vilka omständigheter som har legat till grund för ett beslut, måste alltså beaktas vid en begränsning av bevaringstiden. Detta gäller naturligtvis i särskilt hög grad så länge beslutet kan bli föremål för omprövning i ordinär besvärsväg eller enligt de särskilda bestämmelser om extraordinära besvär och eftertaxering m. m. som gäller för beskattningen.

En begränsning av bevaringstiden på det sätt utredningen har föreslagit skulle således behöva förenas med undantagsregler för uppgifter som har

använts vid handläggningen men inte tillförts handlingarna i läsbar form. Eftersom det endast är maximitiden för bevaringen som här skall regleras är det enligt min mening lämpligt att anpassa denna till den tid som i allmänhet gäller för bevarande av deklarationshandlingar. Det får sedan på vanligt sätt ankomma på datainspektionen och riksarkivet att efter samråd med den registeransvariga myndigheten besluta om den kortare bevaringstid som kan vara motiverad i fråga om vissa uppgifter. Detsamma bör gälla beträffande sådana uppgifter som inte omfattas av bestämmelserna i 13 §, t. ex. skattelängdsuppgifterna.

Jag biträder utredningens förslag i fråga om bevaringstid för uppgifter om revision.

Jag förordar slutligen en särskild föreskrift som ger regeringen möjlighet att förordna att vissa uppgifter skall bevaras på ADB-medium under längre tid än vad som följer av det föregående. Härigenom kan statistik- och forskningsintressena tillgodoses.

Jag föreslår att bestämmelserna utformas i enlighet med det anförda och tas in i 13 §.

4.4.6 Ikraftträdande m. m.

Enligt min mening är det av värde att bestämmelserna kan träda i kraft snarast möjligt. I den mån den registerföring som föreskrivs i lagen skiljer sig från den som har påbörjats vid tiden för riksdagens beslut kan naturligtvis en viss omställningstid av tekniska skäl bli nödvändig. Denna tid kan vara svår att beräkna i förväg. Jag föreslår därför att regeringen bemyndigas besluta om tidpunkten för ikraftträdandet.

Slutligen vill jag påpeka att med min ståndpunkt i fråga om registrens avgränsning är någon ändring av ML inte påkallad.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta inom budgetdepartementet upprättade förslag till

1. skatteregisterlag,
2. lag om ändring i lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

*Bilaga 1***Utredningens förslag till skatteregisterlag****Inledande bestämmelser**

1 § För statens verksamhet i fråga om beskattning skall finnas ett centralt skatteregister för hela riket samt för varje län ett fastighetstaxeringsregister och ett regionalt skatteregister (regionala register).

Registren skall föras med hjälp av automatisk databehandling.

2 § Riksskatteverket förfogar över det centrala skatteregistret. Länsstyrelse och lokal skattemyndighet förfogar över det centrala skatteregistret till den del det innehåller uppgifter hänförliga till länet respektive fögderiet.

Länsstyrelse förfogar över regionalt register för länet.

Utöver vad i första stycket sägs har länsstyrelse och lokal skattemyndighet tillgång till uppgifter i det centrala skatteregistret i den omfattning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

3 § Med skatt avses i denna lag, om inte annat anges,

skatt enligt 1 § och avgift eller ränta enligt 27 § 3 mom., 32 §, 49 § 4 mom., 58 § 1 mom. eller 69 § 1 eller 2 mom. uppbördslagen (1953:272),

sjömansskatt enligt 1 § och avgift eller ränta enligt 14 § 2 mom. eller 36 § 3 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt,

sådana arbetsgivaravgifter som uppbärs av riksförsäkringsverket och nämns i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., lagen (1961:300) om avgift för sjöfolks pensionering, lagen (1975:335) om arbetsgivaravgift till arbetsmarknadsutbildningen, lagen (1975:358) om vuxenutbildningsavgift, lagen (1975:380) om delpensionsförsäkring och lagen (1976:381) om barnomsorg,

särskild avgift enligt 24 §, ränta enligt 24 a, 25, 26 eller 31 §, restavgift enligt 30 §, avgiftstillägg enligt 43 § och förseningsavgift enligt 44 § lagen om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring,

mervärdeskatt enligt 1 § och avgift enligt 47, 64 a eller 64 e § lagen (1968:430) om mervärdeskatt samt

annan indirekt skatt eller avgift för vilken riksskatteverket är beskattningsmyndighet, vägtrafikskatt enligt 1 § vägtrafikskattelagen (1973:601) och avgift eller ränta enligt 27, 37 a eller 37 e § lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning.

Uttrycket beskattning avser i denna lag taxering, eftertaxering, kontroll, beräkning av pensionsgrundande inkomst, påföring, fastställelse, efterbeskattning och uppbörd i fråga om skatt.

4 § I 7 och 10 §§ nämnda särskilt föreskrivna uppgifter inbegriper inte särskilda upplysningar och yrkanden i fråga om sjukdom, icke skattepliktiga inkomster och andra liknande förhållanden.

Beteckningarna taxeringsår, beskattningsår, hemmavarande barn och hemortskommun har i denna lag samma innebörd som i kommunalskattelagen (1928:370).

Det centrala skatteregistrets innehåll

5 § I det centrala skatteregistret införs för varje fysisk person i riket samt för varje annan fysisk person som är skattskyldig uppgifter om

personnummer, namn, adress, kyrkobokförings- och mantalsskrivningsförhållanden,

civilstånd, datum för civilståndsändring, nationalitet,

tillhörighet till icke territoriell församling, tillhörighet till svenska kyrkan,

personnummer för person med vilken samtaxering sker och, för gift person som samtaxeras med annan än maken, personnummer för maken,

personnummer för hemmavarande barn som före ingången av året före taxeringsåret inte uppnår 18 års ålder,

slag av pensionsförmån den skattskyldige är berättigad till enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (pensionsförhållande),

registrering i sjömansregistret samt

sådan sjukförsäkringsavgift som behövs för tillämpning av 2 § lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt. – För fysisk person, som före ingången av året före taxeringsåret inte uppnår 18 års ålder, införs även uppgift om personnummer för den hos vilken personen är kyrkobokförd.

För fysisk person som före ingången av året före taxeringsåret inte uppnår 15 års ålder och som inte är skattskyldig, behöver endast införas uppgifter om personnummer, namn och adress samt personnummer för den hos vilken personen är kyrkobokförd.

För fysisk person, som bedriver rörelse införs även tillämpliga uppgifter som enligt 6 § första stycket skall införas för juridisk person.

I övrigt införs för fysisk person de ytterligare uppgifter som enligt 68 § taxeringslagen (1956:623) skall finnas om denne i inkomstlängd och förmögenhetslängd samt vidare de uppgifter som skall finnas i beslut i fråga om debitering av slutlig, kvarstående eller tillkommande skall enligt uppborðslagen (1853:272).

6 § I det centrala skatteregistret införs för juridisk person uppgifter om organisationsnummer, namn, firma, adress, hemortskommun och datum registrering eller avregistrering.

I övrigt införs för juridisk person motsvarande uppgifter som enligt 5 § sista stycket skall införas för fysisk person.

7 § För fysisk eller juridisk person får, utöver de uppgifter som i 5 och 6 §§ sägs, i det centrala skatterregistret införas

de särskilt föreskrivna uppgifter som den fysiska eller juridiska personen utan anmaning skall lämna i självdeklaration enligt 22 § taxeringslagen (1956:623), arbetsgivaruppgift enligt 5 § lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m., registreringsanmälan enligt 19 § och deklaration enligt 22 § lagen (1968:430) om mervärdesskatt,

uppgifter i balansräkning, vinst- och förlusträkning och konto, som den fysiska eller juridiska personen enligt 30 § 1 mom. första stycket taxeringslagen i avskrift skall foga vid självdeklaration,

uppgift om ändring av särskilt föreskriven uppgift i registreringsanmälan enligt 19 § lagen om mervärdesskatt,

uppgift om antal anställda och deras personnummer, datum för de två senaste boksluten, resultat av beräkning av hur stort belopp som under beskattningsåret stått till förfogande för skattskyldigs och hans familjs levnadskostnader,

uppgift om varulagerreserv, resultat av bruttovinstberäkning eller annan beräkning av relationstal eller liknande som skett med ledning av uppgifter i handlingar som nämns i denna paragraf samt

uppgift dels i vad mån förändring av skatt eller underlag för skatt föreslagits med anledning av revision, dels om belopp som ingår i förslaget, vad beloppen avser och hur de beräknats.

Vidare får i registret för fysisk eller juridisk person införas de uppgifter som beträffande denne skall lämnas i kontrolluppgift enligt 37 och 39 §§ taxeringslagen och handling på vilken redare enligt 14 § 1 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt redovisar sådan skatt.

8 § Det centrala skatter registret får för fysisk eller juridisk person även innehålla uppgifter om

myndighets eller skattechefs beslut i fråga om beskattning,

redovisning, inbetalning och återbetalning av skatt, utebliven inbetalning och redovisad skatt,

kronofogdemyndighets beslut om utmätning enligt 68 § 6 mom. uppbörds-lagen (1953:272) samt

akord, betalningsinställelse, likvidation och konkurs.

I det centrala skatter registret får vidare i den omfattning som behövs för beskattningen införas uppgifter från fastighetstaxeringsregister enligt 10 § och det centrala bilregistret.

9 § Utöver de uppgifter som i 5–8 §§ sägs får det centrala skatter registret även innehålla uppgifter om telefon-, postgiro- och bankgironummer.

Vidare får registret innehålla uppgift om registrerads skyldighet att erlagga skatt samt de administrativa och tekniska uppgifter som behövs för att föra

inkomstlängd och förmögenhetslängd enligt taxeringslagen (1956:623), för att regelmässigt utlämna uppgifter enligt vad därom särskilt föreskrivits samt för myndighets verksamhet i övrigt i fråga om beskattning. Som administrativ eller teknisk uppgift anses inte uppgift om samband med viss annan person (sambörighetsbeteckning)

De regionala registrens innehåll

10 § I fastighetstaxeringsregister införs uppgifter om fastigheterna i länet och deras ägare eller innehavare.

För varje ägare eller innehavare anges personnummer eller organisationsnummer, namn och adress.

För varje fastighet eller särskilt redovisad del därav får anges uppgifter om förvärvsdag och lagfart samt de särskilt föreskrivna uppgifter som ägaren eller innehavaren är skyldig att lämna i allmän eller särskild fastighetsdeklaration, dock inte sådana uppgifter för statistiskt ändamål som avser annat än fastighetstaxering.

I registret får vidare anges de administrativa och tekniska uppgifter som behövs för att föra fastighetslängd enligt taxeringslagen (1956:623) och för att utlämna uppgifter. Härutöver äger vad som sägs i 9 § andra stycket motsvarande tillämpning.

11 § I regionalt skatteregister införs de uppgifter som enligt 5 och 6 §§ skall införas i det centrala skatteregistret och som är hänförliga till länet.

Utöver uppgifter som sägs i första stycket får regionalt skatteregister innehålla uppgifter som enligt 7–9 §§ får finnas i det centrala skatteregistret och som är hänförliga till länet.

Gemensamma bestämmelser

12 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om införing av uppgifter i register enligt denna lag.

Regeringen föreskriver att i vissa fall särskilt registreringsnummer skall anges i stället för personnummer eller organisationsnummer.

13 § Sådan uppgift i det centrala skatteregistret eller regionalt skatteregister som avser beskattning hänförlig till visst kalenderår och som inte skall finnas i inkomstlängd, förmögenhetslängd, debiteringslängd eller fastighetslängd får lagras under högst fyra år efter detta års utgång. Uppgift hänförlig till beskattningsår, som inte sammanfaller med kalenderår, får dock lagras under högst tre år efter taxeringsårets utgång.

Utan hinder av vad i första stycket sägs får uppgift avseende revision lagras under högst tio år efter utgången av det år under vilket revisionen avslutades.

14 § Från register enligt denna lag får sekretessbelagda uppgifter regelmässigt lämnas till annan myndighet enligt föreskrifter som meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979. Bestämmelserna i 5 § såvitt avser registrering av fysisk person som före ingången av året före taxeringsåret inte uppnår 15 års ålder träder dock i kraft först den 1 januari 1980.

*Bilaga 2***Sammanställning av remissyttrandena****1 Remissyttranden över delrapporten 1978:2**

Yttranden har avgivits av justitiekanslern (JK), datainspektionen (DI), riksförsäkringsverket (RFV), statistiska centralbyrån (SCB), riksrevisionsverket (RRV), riksarkivet, bostadsstyrelsen, länsstyrelsernas organisationsnämnd (LON), kammarrätterna i Stockholm och Göteborg, länsstyrelserna i Södermanlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Örebro samt Västernorrlands län, datalagstiftningskommittén (DALK), Föreningen Auktoriserade revisorer (FAR), Landstingsförbundet, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Svenska företagarers riksförbund, Svenska kommunförbundet, Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund, Svenska revisorsamfundet (SRS), Sveriges advokatsamfund, Sveriges hantverks- och industriorganisation — Familjeföretagen (SHIO—Familjeföretagen), Sveriges industriförbund (SI), Sveriges redovisningskonsulters förbund och Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund (TOR).

LRF har åberopat yttrande av lantbrukarnas skattedelegation. SHIO-Familjeföretagen har anslutit sig till skattedelegationens yttrande. SAF och SI har avgett gemensamt yttrande.

Riksarkivet har bifogat yttranden från landsarkivet i Lund och stadsarkivet i Stockholm. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har bifogat yttrande från lokala skattemyndigheten i Kungälv's fögderi.

1.1 Allmänna synpunkter

Det stora flertalet remissinstanser godtar i huvudsak utredningens förslag till skatteregisterlag. *Länsstyrelserna i Skaraborgs och Örebro län* tillstyrker förslaget utan anmärkningar. *Kammarrätten i Göteborg*, som har begränsat sin granskning till förslagens tekniska detaljer, lämnar förslaget utan erinran. *Landstingsförbundet* och *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* har ingen erinran från de synpunkter förbunden företräder. *TOR* ansluter sig också i huvudsak till utredningsförslaget.

Länsstyrelsen i Södermanlands län anser det önskvärt att lagens ikraftträdande föregås av en försöksverksamhet i mera begränsad omfattning. I avvaktan på resultatet härav och ytterligare utredningsarbete som länsstyrelsen anser ofrånkomligt bör lagens ikraftträdande, åtminstone i vissa delar, skjutas upp t. v. Vidare framhåller länsstyrelsen att en väl fungerande skatteförvaltning förutsätter allmänhetens tillit till och förtroende för skattesystem och tillämpande myndigheter. När det gäller de ADB-baserade registren på skatteområdet måste en ständig strävan vara att skapa bästa möjliga skydd för den personliga integriteten och företagens ekonomiska förhållanden. Länsstyrelsen utgår från att registren utformas under medverkan av DI. Från integritets- och säkerhetssynpunkt är det vidare värdefullt om inspektionen får i uppdrag att pröva registrens innehåll och omfattning

mot bakgrund av riksdagens beslut samt fortlöpande kontrollera användningen härav.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län: Registren utgör nödvändiga hjälpmedel för genomförande av den av riksdagen beslutade reformen "Rationalisering av skatteadministrationen" och för att statens beskattningsverksamhet skall kunna utövas på avsett sätt. Skatteregistrens föreslagna omfång är med hänsyn härtill väl avvägt. Sekretessreglerna i förslaget får anses ge ett betryggande skydd mot oönskat intrång i personlig integritet.

LRF: Som förslaget utformats skall registrering av uppgifter för beskattning ske i två register nämligen i det centrala skatteregistret och i något regionalt skatteregister. Motivet för denna dubbla registrering har inte närmare angetts av utredningen. Förutom att detta måste medföra ett inte oväsentligt merarbete och därav föranledda ökade kostnader föreligger risk för att innehållet i registren inte överensstämmer. I en sådan situation är det inte klarlagt vilket registers innehåll som skall äga företräde. Med hänsyn till det som nu anförts anser sig delegationen inte kunna tillstyrka att både centralt och regionala skatteregister inrättas.

SAF och SI: I sina tidigare remissyttranden över RS-projektet har organisationerna påtalat att ADB-systembyggandet inom skatteadministrationen innebär risker för försämrade relationer mellan skattebetalare, uppbördsansvariga arbetsgivare och skatteförvaltning. Vi har därvid berört frågor om företagens uppgiftsplikt och frågor om integritet och säkerhet för olika skatteobjekt. Den av RSV nu föreslagna skatteregisterlagen m. m. (SRL) har inte minskat våra tidigare anförda farhågor. Förslagen och det sätt på vilket de tillkommit visar på nödvändigheten av att riksdagen inte bara beslutar om beskattningens storlek utan även i detalj beslutar om reglerna kring det formella beskattningsförfarandet. Det är givet att vi behöver ett ändamålsenligt skatteadministrativt system där skatteuppbörden, taxeringen och nödvändiga kontroller bedrivs rationellt. Men det är minst lika viktigt att det skatteadministrativa systemet återspeglar den avsedda kompetensfördelningen mellan olika skattemyndigheter och andra intressenter. Denna kompetensfördelning bör f. ö. komma till uttryck redan i organisationen av det administrativa utvecklingsarbetet. Så har inte skett beträffande RS-projektet och härigenom finns risk för att statsförvaltningen blir beroende av ett skattesystem som inte alla intressenter uppfattar sig som delaktiga i eller ansvariga för.

En aspekt som över huvud taget inte belysts i det remitterade betänkandet är frågan hur kompensation skall ges till de personer som dras in i en skattekontroll. De skattskyldiga tvingas ofta avsätta en avsevärd del av sin fritid för att tillgodose skattemyndigheternas behov av kontrolluppgifter. Ju större möjligheterna blir att skaffa fram uppgifter via olika dataregister, desto större blir riskerna för att de skattskyldiga besvärar utan att de själva kan sägas ha vållat förfrågan. Den kan bero på att registren inte innehåller de aktuella uppgifterna eller t. ex. att använda definitioner inte överensstämmer etc. Dessvärre kan man knappast räkna med att skattemyndigheterna skall ålägga sig den självdisciplin som de i dag får lov att iaktta på grund av nödvändigheten av att begränsa sin egen arbetsinsats. Det finns uppenbara risker för att massinsatser kommer att tillgripas i ökad omfattning. Även om de skattskyldiga i det allmännas intresse bör ha ett intresse av att medverka i rätt upplagda sådana aktioner kan man inte komma ifrån att många kommer att drabbas helt orättfärdigt. Sammanfattningsvis anser organisationerna att det av RSV framlagda förslaget till skatteregisterlag saknar den precision

som är nödvändig av hänsyn till de konsekvenser som uppstår genom att skatteadministrationen datoriseras. Organisationerna avstyrker att förslaget i sitt nuvarande skick läggs till grund för lagstiftningsåtgärder.

Svenska företagares riksförbund: Förbundet har i samband med yttranden över tidigare delrapporter från RS-projektet och även i andra sammanhang uttalat sina farhågor för en utveckling mot ökad datamässig registrering av allehanda uppgifter om enskilda. Förbundets synsätt betingas inte av en vilja att motarbeta förbättrad effektivitet i taxeringsmyndigheternas kontrollarbete, även om det på sina håll uppfattats på det sättet. I stället ser Förbundet ett alltför ymnigt registrerande av medborgarna och deras förehavanden som ett inringande av den enskilde individen och ett undertryckande av hans personliga integritet. En utveckling åt detta håll bör inte få äga rum i tysthet på förslag av enstaka myndigheter, som genom tillskapandet av sådana register tror sig kunna bli effektivare i sitt arbete. Klivet in i dataåldern är, såvitt avser personregistrering, en fråga av sådan jättelik betydelse för alla och envar, att den bör bli föremål för minst lika mycket uppmärksamhet och debatt som exempelvis kärnkraftsfrågan. Önskemålet att tillskapa medel för en effektiv och smidig taxeringskontroll finns det i och för sig ingen invändning mot, men de medel som tillskapas måste naturligtvis stå i rimlig proportion till de mål man vill nå. När det för en effektiv taxeringskontroll måste inrättas databanker av det slag, som skisseras i rapporten, är det hög tid att fråga sig om det inte är själva skattesystemet som bör angripas och omarbetas. Det är detta som är "roten till det onda". Med ett förenklat skattesystem följer automatiskt en mindre komplicerad kontrollapparat. När ett skattesystem för kontrollen av efterlevnaden ställer krav på inrättandet av databanker av den föreslagna typen, med snart sagt alla typer av personliga uppgifter registrerade, måste det stå klart för envar, att skattesystemet måste ses över. Vi kan inte låta ett skattesystem, infört för 50 år sedan under helt andra förhållanden än dem som råder i dag, bestämma utvecklingen på ett så viktigt område som det rapportförslaget beträder. Enligt förslaget skall registret i första hand innehålla vad som kan inhämtas ur den årliga allmänna självdeklarationen. Det kan handla om allt ifrån uppgifter om utbetalda bidrag till utomäktenskapliga barn samt dessas namn och adress till uppgifter om huruvida allmänna kommunikationsmedel eller egen bil begagnats för resor till och från arbetet. Vidare skall registreras bl. a. hur mycket pengar den skattskyldige förbrukat för sitt dagliga uppehålle under beskattningsåret. Ur fastighetsdeklarationerna skall registreras uppgifter bl. a. om den skattskyldiges villa har kakel på väggarna i badrummet samt om garageporten manövreras elektriskt eller manuellt. Detta är bara ett par små exempel på all den information registret kommer att innehålla. Det finns redan i dag en mängd dataregister hos statliga och kommunala myndigheter. Det behövs inte mycket fantasi om framtiden för att inse, att steget till samkörning mellan olika sådana register inte är särskilt stort eller avlägset. Om kraven på effektivitet ges sådan prioritet som det föreliggande projektförslaget förutsätter kommer vi snart att i samma databank, vid sidan av de nyssnämnda uppgifterna om människornas ekonomiska och materiella standard, ha information lagrad om storleken på enskildas telefon-, el- och vattenräkningar samt på deras dagshemsavgifter, omfattningen av deras läkar-, sjukhus-, tandläkar- och apoteksbesök, omfattningen av besök på arbetsförmedlingar och sociala myndigheter, uppgifter ur polis- och kronofogderegister, m. m. Med ett enkelt tryck på en knapp kan alltså en enskild människa "kläs av" helt och hållet.

Sveriges advokatsamfund: Samfundet godtar de skäl som utredningen anfört för det föreslagna centrala skatteregistret. --- Innan samfundet närmare går in på förslaget vill samfundet särskilt understryka vikten av att kvalitet sätts före kvantitet vid bedömningen av vilket material som bör tillföras skatteregistret samt att ett verkligt hållbart säkerhetssystem tillskapas för att undvika obehörig åtkomst men även för att undvika att skatteregistret missbrukas av myndighet. Det skall framhållas att den fiskala sidan genom skatteregistret – i det berättigade syftet att arbeta för likfornighet och rättvisa vid taxering – tillförs ett synnerligen effektivt medel. När så sker måste garantier tillskapas mot myndighets eller enskild tjänstemans missbruk av detta maktmedel till skada för medborgarna. Samfundet gör dessa i och för sig självklara påpekanden till stöd för en angelägen strävan att försöka förena datatekniken med det viktiga allmänna intresset av rättssäkerhetens upprätthållande.

Sveriges redovisningskonsulters förbund: Vi vill först framhålla, att vi med tillfredsställelse hälsar, att datatekniken tas i bruk för att uppnå en bättre administration med ökad effektivitet inom kontrollsystemet ledande till en totalt sett rättvisare beskattning. Användandet av datatekniken ger emellertid så gott som obegränsade möjligheter till en i vidare bemärkelse fullständig kartläggning av den enskilde skattskyldige. Stora krav måste därför ställas på att skydda individens integritet i avseende mot obehörigt utnyttjande av registren. Vi instämmer därför tillfullo med vad utredningen skriver på sidan 7: "Framväxten av dessa tekniska möjligheter gör det emellertid nu nödvändigare än någonsin att, som nyss antyddes, besluten om förutsättningarna för skattekontrollen fattas av samma politiska organ, som bestämmer om skattesystemet, dvs. av riksdagen". Klara regler måste därför lagstiftas om obehörig samkörning mellan olika register. --- Slutligen vill vi starkt understryka betydelsen av en vaksam uppföljning av detta stora projekt i avseende på hur det nyttjats. Viktigt är att ev. erforderliga korrigeringar snabbt vidtages i beslutade författningstexter.

1.2 Författningsregleringen

Åtskilliga remissinstanser uttrycker sin tillfredsställelse med att skatteregistren författningsregleras. Från några håll anförs emellertid att önskemål om mer preciserad reglering. Invändningar framställs särskilt mot RSV:s befogenheter i fråga om registrens innehåll.

JK: Såväl omfattningen av som innehållet i de data som kan registreras i det centrala skatteregistret, fastighetstaxeringsregistret och de regionala skatteregistren kräver enligt min mening lagform. Jag noterar därför med tillfredsställelse att utredningen föreslagit att författningsregleringen ges i lag.

Även SCB tillstyrker att registerföringen redovisas och avgränsas i författning.

Kammarrätten i Stockholm: Kammarrätten tillstyrker att bestämmelser om de föreslagna skatteregistren ges i lag. Den föreslagna ordningen med dels en lag innehållande de viktigaste bestämmelserna och dels en förordning avsedd för från principiell synpunkt mindre betydelsefulla föreskrifter inger vissa betänkligheter från rent praktisk synpunkt. Systemet med dubbla

författningar av olika dignitet är förvisso icke någon nyhet. Det synes emellertid ha blivit allt vanligare under senare år. Kammarrätten kan i sammanhanget inte underlåta att påpeka de komplikationer som uppkommer vid tillämpningen när skilda författningstexter måste sida vid sida granskas och analyseras. Kammarrätten finner, att de praktiska fördelarna av att sammanföra alla ifrågavarande bestämmelser i en enda lag klart överväger de fördelar som av principiella skäl möjligen kan åberopas för en uppdelning på flera olika författningar. Om likväl den sistnämnda ordningen anses böra befästas, ifrågasätter kammarrätten dock om inte atskilliga av de bestämmelser som nu återfinns i förordningen med fördel skulle kunna inarbetas i lagen.

DALK: Den föreslagna regleringen av registren överensstämmer principiellt sett med de riktlinjer DALK förordat i 4 kap., 6 kap. och 7 kap. i delbetänkandet (SOU 1978:54) Personregister—Datorer—Integritet när det gäller mer omfattande personregister, vilka inrättas som ett led i myndigheternas administrativa verksamhet inom den offentliga sektorn. Enligt nämnda riktlinjer bör sådana register beslutas av riksdagen eller regeringen. I samband med beslutet bör också så långt möjligt meddelas uttömmande föreskrifter – företrädesvis i författning – i fråga om registerändamål, registeransvar och registerinnehåll liksom i övrigt rörande användningen av registret, t. ex. beträffande rutinmässigt utlämnande av uppgifter till annan myndighet. Önskemål om mera betydande ändringar när det gäller framför allt registerändamålet och registerinnehållet, som därefter uppkommer, bör prövas av riksdagen eller regeringen i samma ordning. Från denna utgångspunkt är det alltså tillfredsställande att de nu aktuella registren författningsregleras.

Sveriges advokatsamfund: Samfundet tillstyrker att bestämmelserna om registerföring ges i lag och så långt det är möjligt samlas i en och samma författning. Samfundet föreslår att bestämmelserna om folkbokföringsregister införs i skatteregisterlagen när de i delrapporten angivna hindren inte längre föreligger.

DI: I jämförelse med föreskrift meddelad av DI enligt 5 § datalagen (1973:289) om ändamål och om de personuppgifter som får ingå i register innebär lagförslaget en vidare ram än som normalt godtas i DI:s beslut, något som i och för sig torde vara ofrånkomligt i lagtext. Det kan i detta sammanhang förtjäna att nämnas att några länsstyrelser framfört farhågor att begreppen "beskattning" och "skatteområdet" skall efter hand komma att ges en så vid tolkning vid uppbyggnad av det centrala skatteregistret att statsmakternas intentioner angående avgränsning av registerinnehållet m. m., som de beskrivits i besluten om centralt/regionalt fördelat ADB-system, inte skall komma till uttryck. Sammanfattningsvis finner DI att författningsförslaget i stort fyller det syfte som eftersträfvats och bör kunna godtagas, även om konsekvenserna i fråga om kompetensfördelning mellan DI och RSV och möjligheterna att nå samma grad av kontroll som i andra, ej författningsreglerade register inte är helt klar. Detta problem kan dock i princip lösas genom att regleringen utvidgas till att omfatta även de regelbundna samkörningar som bör få äga rum.

Länsstyrelsen i Malmöhus län: Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att det med hänsyn till storleken och centraliseringen inom AFB-systemet är angeläget att registerföringen klart redovisas och avgränsas i författning. Det av utredningen lämnade författningsförslaget kan emellertid enligt länsstyrelsens mening inte anses helt uppfylla en sådan målsättning.

Den vida yttre ramen med registreringsrätten knuten till alla de uppgifter som finns i deklarationerna och vissa andra handlingar, med ett stort antal "fakultativa" samt därutöver "administrativa och tekniska" uppgifter kan komma att inge allmänheten en viss osäkerhet om registreringens omfattning. Oron för integritetsintrång förstärks av att det centrala skatteregistret i motsats till nuvarande skatteregister inte bara omfattar skattskyldiga utan hela rikets befolkning. Av grundläggande betydelse för skattemyndigheternas arbete är förtroende från allmänhetens sida. Detta förtroende är i hög grad knutet till allmänhetens möjligheter till insyn och kontroll gentemot dem som har tillgång till ADB-teknikens resurser. Betydande svårigheter torde emellertid uppstå för allmänheten att på basis av författningsförslaget skapa sig en bestämd uppfattning om vilka uppgifter som i det enskilda fallet registrerats i det centrala skatteregistret. Avsikten med det centrala skatteregistret som ett internt arbetsregister var att begränsa registreringens omfattning. Någon större återhållsamhet härvidlag avspeglar inte författningsförslaget som i hög grad präglas av att låta registreringen omfatta nära nog alla de uppgifter på beskattnings- och folkbokföringsområdet som det är ADB-tekniskt möjligt att bearbeta på riksskatteverkets centraldator. I utredningen har inte heller närmare redovisats i vilken utsträckning kraven på registerinnehåll kommer från de huvudsakliga användarna, länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna. Förslaget medför att det centrala skatteregistret får en omfattning på personalregistreringens område som är större än något annat direktminneslagrat ADB-register i Sverige och troligen i världen.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att registerföringen inom AFB-systemet bör klart redovisas och avgränsas i författning men finner att författningsförslaget inte motsvarar det uppställda målet. Det har sålunda inte klart redovisats vilka uppgifter som skall finnas i registren och någon avgränsning har inte skett eftersom landets hela befolkning – således även icke skattskyldiga – skall ingå i registret.

SAF och SI: Mot själva grundprincipen, att i lag reglera registerföringen inom ADB-systemet för folkbokföring och beskattning (AFB) finns inget att erinra. En sådan reglering är nödvändig. Den föreslagna lagen innebär emellertid inte någon tillräcklig reglering av innehållet i eller användningen av ADB-registren inom den centrala eller regionala skatteadministrationen.

SRS: SRS vill inledningsvis uttrycka sin tillfredsställelse över att registerföringen regleras i författningsform. Enligt samfundets mening har förslaget emellertid inte tillräckligt beaktat de skattskyldigas krav på rättssäkerhet och integritet på vissa punkter. Detta gäller främst dels de uppgifter som får registreras och dels möjligheterna för andra än myndigheter att använda registren.

DI: Genom bestämmelsen i 2 § tredje stycket och 12 § förslaget till skatteregisterlag jämförda med 2 § och 3 § förslag till skatteregisterförordning ges RSV ensamt befogenhet att avgöra dels vilka personuppgifter som får ingå i registren dels om riksåtkomst. Denna konstruktion, som ger den registeransvariga myndigheten avsevärt större spelrum än vad som tidigare förekommit i registerlagar, se t. ex. lag (1963:197) om allmänt kriminalregister och, i viss mån, även lag (1965:94) om polisregister, får till följd att föreskrifter enligt 5–7 §§ datalagen inte blir tillämpliga i vad avser de personuppgifter som får ingå i registren.

Av förslaget framgår inte entydigt hur de föreslagna författningarna

kommer att verka i förhållande till anmälningsplikten enligt 2 § datalagen och 1 § andra stycket datakungörelsen (1973:291). Det synes dock vara rimligt att – om förslaget godtas i denna del – RSV läggs i första hand att samråda med DI före beslut eller i vart fall underrätta DI om vilka beslut RSV fattat avseende såväl riksåtkomst som vilka personuppgifter som skall ingå i registren. DI har behov av sådan information för såväl sin tillsyns- som informationsverksamhet.

Som nämnts i rapporten ger bestämmelsen i 2 kap. 3 §, andra stycket tryckfrihetsförordningen (TF) DI möjlighet att oaktat den föreslagna författningsregleringen, genom föreskrift enligt 6 § första stycket punkt 6 datalagen begränsa tillgången till ADB-lagrade personuppgifter hos myndigheten. DI har genom en förfrågan till ett antal myndigheter, bl. a. RSV och samtliga länsstyrelser inhämtat myndigheternas bedömning i frågan om möjligheten att ge någon föreskrift sålunda begränsa utlämnande av information enligt TF. Resultatet av enkäten visar att sådan föreskrift i vart fall vad avser planerad användning av RS-systemet endast torde kunna tillämpas i begränsad omfattning. DI kommer senare i år att ta ställning till denna fråga.

Länsstyrelsen i Malmöhus län: Utredningen synes inte själv vara klar över vilka uppgifter som behöver registreras. Detta framgår av lagstiftningstekniken där man anknyter till de särskilt föreskrivna uppgifter som utan anmaning skall lämnas i självdeklaration. I rapporten konstateras att antalet sådana uppgifter är mycket stort eftersom alla av RSV fastställda deklara-tionsbilagor ingår i begreppet självdeklaration. Det sägs vidare att efter hand får utrönas i vilken utsträckning behov finns att registrera sådana uppgifter. Det kan ifrågasättas om en sådan lagstiftningsteknik med en vidsträckt yttre ram är lämplig i ett läge då farhågorna inför och motståndet mot omfattande centrala register har vuxit sig starka. Länsstyrelsen ifrågasätter därför om inte regeringen i varje särskilt fall – efter DI:s hörande – skall avgöra vilka uppgifter utöver de obligatoriska som får införas i det centrala skatteregistret. Om den av utredningen förordade lösningen med vida ramar för vad registret får innehålla likväl antages, anser länsstyrelsen att följande måste beaktas. De uppgifter som kan tillföras registret indelas i obligatoriska och icke obligatoriska. De olika länen uppvisar variationer ifråga om storlek, näringslivsstruktur m. m. och har därför olika önskemål om vilka av de icke obligatoriska som det är angeläget att införa i ADB-registret. Det är också länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna som har erfarenheterna av det praktiska beskattningsarbetet och som därför bäst kan bedöma det egna länets behov. Med hänsyn härtill bör därför inom respektive län beslutas huruvida viss typ av icke obligatorisk uppgift skall införas i det regionala registret eller ej.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Länsstyrelsen finner det ur integritets- och rättssäkerhetssynpunkt betänkligt, att den myndighet som är driftsansvarig, registeransvarig och som har rätt att utfärda anvisningar inom skatteområdet tillika skall avgöra vilka uppgifter som skall införas i skatteregistret. Länsstyrelsen ifrågasätter därför om inte denna uppgift i stället bör åvila DI.

SAF och SI: Lagförslaget synes innebära att RSV ges en ställningsfullmakt att för ett antal ospecificerade skatteadministrativa ändamål registrera nära nog vilka uppgifter som helst. En sådan fullmakt står i uppenbar strid med grundprinciperna bakom gällande datalag enligt vilken det skall finnas en klar ändamålsbeskrivning av varje registeranvändning. Användningen av

ADB och annan informationsbehandlingsteknik har skapat intensiva debatter rörande integritet, sårbarhet, sekretess och säkerhet, uppgiftslämnande m. m. Debatten har visat att det saknas en mera medveten och av samhället godtagen filosofi för användningen av ADB-teknik i offentlig förvaltning. I en sådan situation är det närmast anmärkningsvärt att en myndighet för fram ett lagförslag som i väsentliga avseenden går emot lagstiftarens tidigare klart uttalade intentioner och som i vissa stycken förefaller avsett att ersätta gällande datalagstiftning. Enligt 2 § datalagen skall DI:s yttrande inhämtas innan regering eller riksdag beslutar om inrättande av personregister. Förslaget borde enligt vår mening ha prövats av DI redan innan det förts ut på allmän remiss. Endast därigenom får remissinstanserna erforderlig ledning av och möjlighet att även yttra sig över DI:s ställningstagande. Vi utgår ifrån att ett omarbetat förslag blir föremål för remissbehandling i angiven ordning. Vi förutsätter vidare att frågan underställs lagrådet. I förslaget till Skatteregisterlag har RSV givit sig själv rätten att centralt förfoga över alla skatteregister. Enligt organisationernas mening har RSV vad gäller uppbyggnad, underhåll och drift av de skatteadministrativa ADB-systemen huvudsakligen en ställning av servicebyråfunktion. Att såsom föreslagits tilldelas RSV ett överordnat registeransvar för alla skatteregister är en fråga som måste bli föremål för riksdagens noggranna och allsidiga överväganden. En huvudfråga blir därvid om det är ändamålsenligt från administrativa utgångspunkter och lämpligt av integritetshänsyn att arbeta med ett register omfattande hela skatte- och avgiftsområdet i stället för flera delregister vart och ett omfattande en avgränsad del av området. Enligt vår uppfattning kan man inte utan vidare på sätt som skett i den föreslagna 7 § SRL överlåta frågorna vilka uppgifter som skall införas i registret till myndighet utan det bör i detalj – efter en noggrann genomgång och redovisning av tänkbara fördelar – redovisas för riksdagen. Det är nödvändigt att riksdagen i varje särskilt fall får ta hänsyn till om kontrollfördelarna står i rimlig proportion till riskerna med avseende på den personliga integriteten. Utgångspunkten bör därvid vara att de sekretesskyddade uppgifterna i självdeklarationen och liknande endast i yttersta undantagsfall skall tas in i register av denna art. Garantier måste också till för att missbruk skall kunna undvikas och att ev. missbrukare skall kunna påträffas.

RFV tar upp frågan om avgränsningen av det centrala skatteregistret: RFV är för närvarande debiterings- och uppbördsmyndighet i fråga om arbetsgivaravgifterna. Om det av RFV 1978–05–12 för regeringen framlagda decentraliseringsförslaget genomförs, kommer emellertid debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter att inom några år övertas av länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna med RSV som tillsynsmyndighet. De datamaskinella rutiner som erfordras för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter ombesörjs redan av RSV och länsstyrelserna.

RFV förutsätter att register för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter tills vidare kommer att ligga utanför det centrala skatteregistret. RS-projektet har nämligen – enligt vad verket har sig bekant – av flera anledningar ännu inte kunnat prioritera utvecklingen av ett ADB-system för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter för drift i RSV:s och länsstyrelsernas nya datasystem. Projektresurserna har i första hand fått sättas in på utvecklingen av ADB-systemet för taxering och debitering av direkt skatt. Den närmare utformningen av avgiftssystemet kan vidare inte ske innan regering och riksdag tagit ställning till de av pensionskommittén i betänkandet "Pensionsfrågor m. m." (SOU 1977:46) framlagda förslagen

om enhetligare och enklare regler för beräkning av socialförsäkringsavgifter. Utformningen av ADB-systemet blir också beroende av när den tidigare decentraliseringen blir genomförd och av hur avgiftsfunktionerna därvid kommer att fördelas mellan RSV, länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna.

Med anledning av vad nu sagts utgår verket från att de listor och kortregister över avgiftspliktiga arbetsgivare, som för närvarande framställs i samband med förtryckningen av arbetsgivaruppgiftsblanketter och som *tjänar som arbetsregister för de lokala skattemyndigheterna, tills vidare får finnas kvar*. Innan nämnda myndigheter får terminalåtkomst till ett datamaskinellt skatteregister, som även omfattar arbetsgivaravgifterna, behövs ifrågavarande listor och kortregister för granskningen av arbetsgivaruppgifterna.

1.3 Säkerhet, sekretess och utlämnande

Länsstyrelsen i Södermanlands län och *SRS* betonar vikten av åtgärder för att hindra missbruk och obehöriga uttag.

SAF och *SI*: Det framgår inte av de föreslagna bestämmelserna om det finns någon som helst möjlighet att få fram vilka som utnyttjat de hemliga uppgifterna i registret. Erfarenheten på andra områden visar att trots straffansvar etc. man inte kunnat bemästra dessa problem. På förevarande område är integritetsproblemen betydligt känsligare än på många andra och riskerna därför större att missbruk kommer att ske. Det är t. ex. fullt möjligt att den som har tillgång till registret beträffande någon där uppförd person utan svårighet kan ta fram uppgifter om samboende personer och den skattskyldiges släktingars inkomstförhållanden och familjeförhållanden. Det finns också risk för att uppgifter från företag exempelvis som varulagerreserv, bruttovinstberäkning och annat skulle kunna användas i obehörigt syfte och utlämnas till konkurrenter. Det är därför enligt vår uppfattning nödvändigt att ett ev. utlämnande av dylika hemliga uppgifter kan härledas, vilket gör det nödvändigt att på något sätt kunna kontrollera vem som utnyttjat registret liksom man i dag kan kontrollera vem som haft behörig tillgång till en hemlig självdeklaration.

Svenska företagens riksförbund: Projektgruppen har en nästan naiv övertro på vad införandet av olika författningsbestämmelser kan göra för att hindra sekretessbrott samt obehörigt förfogande över registerinnehållet. Det ligger i sakens natur att en mycket stor mängd tjänstemän och myndigheter kommer att ha s. k. åtkomsträtt till registerinnehållet. Hur skall man kunna hindra, att nyfikenheten hos dessa beträffande bekantas och s. k. kändisars privata förhållanden inte förleder dem att då och då nyttja sin åtkomsträtt på ett obehörigt sätt. Det mesta av det registrerade informationsmaterialet skall dessutom finnas samlat i såväl centrala som regionala register, dvs. på två skilda ställen. Projektgruppen tror att diverse mer eller mindre osanktionerade lagbestämmelser är tillräckligt avhållande. Själva existensen av ett samlat informationsmaterial av denna typ om enskilda människors förhållanden i en mängd hänseenden måste utgöra en oemotståndlig lockelse även på personer som eljest inte är särskilt nyfikna av sig. Därför måste den praktiska åtkomsten av det registrerade materialet omöjliggöras för alla utom ett extremt starkt begränsat fåtal.

Tanken på faran för obehörig åtkomst kommer säkerligen att medföra, att folk i gemen blir betydligt mer försiktiga och knäpphändiga vid uppgiftsläm-

nande till myndigheter i avsikt att därmed försöka minimera dessas information. Det kan också med fog befaras, att inrättande av samlade databanker av detta slag skulle leda till en växande misstänksamhet och ökande känsla av vanmakt gentemot myndighetsutövning. Rädslan hos den enskilde för att lämnade uppgifter kan komma att i framtiden användas emot honom får inte underskattas.

Enligt Förbundets mening måste införandet av databanker av detta slag föregås av betydligt mer undersökningar och utredningsarbete än som föregått den nu framlagda rapporten. Förbundet kan därför inte tillstyrka lagstiftning på grundval av det nu föreliggande materialet. En synnerligen angelägen fråga att få besvarad är vilka erfarenheter man har i andra länder av de här frågorna. Eller skall kanske Sverige vara ett föregångsland även i ett sådant här diskutabelt hänseende? Ett förhastat beslut i denna fråga kan få skadeverkningar, som visar sig omöjliga att avhjälpa.

DALK: Det kan enligt DALK:s mening sättas i fråga huruvida den föreslagna lagtekniska konstruktionen när det gäller riksåtkomst stämmer väl överens med reglerna om bemyndigande i 8 kap. regeringsformen. Bortsett från hur det förhåller sig med detta är enligt DALK:s mening möjligheterna till riksåtkomst av sådan betydelse från integritetsskyddssynpunkt att skatteregisterlagen bör innehålla någon form av riktlinjer för rätten till riksåtkomst, vilken enligt DALK:s mening är att betrakta som ett undantag från huvudregeln att länsstyrelse och lokal skattemyndighet förfogar över det centrala registret endast till den del det innehåller uppgifter hänförliga till länet respektive fögderiet. Om möjligt bör dessutom 2 § skatteregisterförordningen innehålla en närmare precisering av dessa riktlinjer och RSV äga rätt att inom de sålunda uppdragna ramarna bestämma tillgången till det centrala skatteregistret. Uttalandet i specialmotiveringen (s. 37), att RSV:s föreskrifter om riksåtkomst inte bör vara mera vidsträckta än som klart motiveras av praktiska hänsyn ges således enligt DALK:s mening inte tillräcklig ledning. Med hänsyn till 7 § datalagen (1973:289) synes också DI:s möjligheter till föreskrifter sakna betydelse i det nu berörda sammanhanget.

I anslutning till frågan om riksåtkomst vill DALK betona vikten av det utredningsarbete, som enligt sida 9 i den remitterade rapporten nu pågår om säkerhetssystem och därmed sammanhängande behörighetsregler. Kommittén utgår från att beslut om riksåtkomst inte fattas innan säkerhetsfrågorna lösts på ett godtagbart sätt.

Länsstyrelsen i Malmöhus län: Lagförslagets 2 § 3 st stadgar att länsstyrelse och lokal skattemyndighet – utöver vad som framgår av första stycket nämnda paragraf – skall ha tillgång till uppgifter i det centrala skatteregistret i den omfattning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer. Enligt vad utredningen uttalar bör riksåtkomst öppnas beträffande de uppgifter som skall finnas å skattskyldigs debetsedel på preliminär skatt. Ett av de skäl som anförts för ett centralt register har varit den utökade möjlighet till identifiering av inbetalningar som direkt av inbetalningshandlingen inte kan hänföras till viss skattskyldig. Länsstyrelsen instämmer i utredningens ståndpunkt att föreskrifterna om riksåtkomst inte får vara mera vidsträckta än som klart motiveras av praktiska skäl men finner det synnerligen angeläget understryka vikten av att länsstyrelsen får riksåtkomst till uppgifter för ovan nämnt identifieringsarbete. Länsstyrelsen anser således att riksåtkomst i detta avseende måste finnas och att tillgång till uppgifterna på debetsedeln är ett minimum.

Åtskilliga remissinstanser har uttalat sig i frågan om utlämnande av uppgift till annan myndighet.

DI: 17 § förslag till skatteregisterförordning fastställs till vilka myndigheter uppgifter regelmässigt får lämnas från skatteregistret för angivna ändamål. Vilka uppgifter som är eller anses vara erforderliga för att nå ändamålen har ej angetts. DI har emellertid att i dessa fall meddela erforderliga föreskrifter vid prövning av register som skall inrättas på grundval av uppgifter som inhämtas från skatteregistret. För sådana register, för vilka tillstånd redan meddelats, har DI även – när detta är erforderligt – möjlighet att meddela kompletterande föreskrifter. Om det är fråga om ett register som skall användas för kommersiella syften t. ex. direktreklam eller annan form av marknadsföring kan DI t. ex. meddela föreskrift om att de registrerade skall på lämpligt sätt informeras om att uppgifter hämtats från skatteregistret. På detta sätt får de registrerade kunskap om hur uppgifter om dem används vilket är mycket viktigt från integritetssynpunkt.

Bl. a. får de registrerade härigenom förbättrade möjligheter att vända sig till den som för registret och begära utdrag enligt 10 § datalagen. Dessa utdrag kan också medföra att eventuella felaktiga uppgifter i registret kan rättas till på ett från integritetssynpunkt tillfredsställande sätt.

RFV: I förslag till skatteregisterförordning har i 7 § angivits vilka uppgifter från registren som får utlämnas till andra myndigheter för olika ändamål. Bland dessa ingår inte beslut om avgiftsunderlag och arbetsgivaravgifter. Så länge RFV svarar för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter är detta inte heller nödvändigt. Det bör dock observeras att arbetarskyddsstyrelsen framdeles kan komma att behöva vissa uppgifter ur arbetsgivaruppgifterna för arbetsskadestatistiken, som fr. o. m. 1979 överförs till denna myndighet.

I samma paragraf anges vidare vilka myndigheter, som regelmässigt får uppgifter från register enligt skatteregisterlagen, och för vilket eller vilka ändamål uppgifterna lämnas. I paragrafen anges bl. a. att RFV får uppgifter för beslut i fråga om bostadsbidrag, bevakning för krav på återbetalning avseende utgivna bidragsförskott och beslut på grundval av pensionsgrundande inkomst.

Det är i och för sig korrekt att uppgifterna i ADB-rutin lämnas till RFV men de lämnas sedan vidare till försäkringskassan, som fattar ovannämnda beslut och gör bevakningar. Verket föreslår därför att spalten för myndighet kompletteras för verkets del med "riksförsäkringsverket/försäkringskassan".

SCB: I 7 § i förslaget till skatteregisterförordning föreslås att olika myndigheter för vissa angivna ändamål regelmässigt skall erhålla sekretessbelagda uppgifter från register som omfattas av skatteregisterlagen. För SCB:s del anges att ändamålet är den årliga inkomst- och förmögenhetsstatistiken. Denna begränsning synes icke påkallad med hänsyn till författningens syfte och överensstämmer inte med den nuvarande användningen av uppgifterna i fråga. Exempelvis används uppgifterna även för fastighetstaxeringsstatistiken och kommer även framdeles att behövas härför. Även om det vore möjligt att restlöst räkna upp de ändamål för vilka SCB idag behöver uppgifter (för etablerade statistikprodukter) skulle en sådan uppräknings snabbt bli föråldrad, med ändringsbehov till följd. Data ur AFB-systemet kan på ett rationellt, enkelt och från integritetssynpunkt tillfredsställande sätt utnyttjas som underlag för statistikproduktion. SCB har av det skälet redan påbörjat ett utvecklingsarbete som i ett första steg syftar till att

använda den första generationen dataregistrerade kontrolluppgifter under 1979 som underlag för olika försök att åstadkomma ny eller förbättrad statistik. Så snart beslut fattats om den s. k. uppbördsdeklarationens utformning avser SCB att på motsvarande sätt också söka utnyttja denna (från 1980). Detta innebär att det idag inte är möjligt att räkna upp de enskilda statistikprodukter som kan komma att behöva underlag från skatteregistret. Detta är inte heller nödvändigt från integritetssynpunkt så länge restriktionen i författningen för användningen klart utsäger att uppgifterna endast får användas *för statistik*. Mot denna bakgrund synes en ordning som skapar ständiga behov av författningsändringar eller/och särskilda beslut från fall till fall för den statistiska användningen onödig och olämplig. SCB vill därför föreslå att ändamålet för SCB i berört avseende utformas så att det generellt täcker statistiska ändamål. Därmed skulle avses att de utlämnade uppgifterna enbart skall utnyttjas som underlag för statistikproduktion främst inom inkomst-, lönesumme-, sysselsättnings-, lantbruks- och fastighetstaxeringsstatistikens område. SCB har även behov av att utnyttja uppgifter från register som enligt förslaget blir omfattade av skatteregisterlagen för uppdatering av SCB:s centrala företagsregister och lantbrukets företagsregister. Verket föreslår därför att ändamålet för regelmässigt utlämnande av uppgifter till SCB med hänsyn även till vad ovan sagts formuleras sålunda: "Statistiska ändamål samt uppdatering av SCB:s företagsregister". För att förfarandet vid regelmässiga utlämnanden av uppgifter från register enligt skatteregisterlagen till SCB skall ske på ett för båda myndigheter ändamålsenligt sätt, borde enligt SCB:s uppfattning förfarandet regleras genom föreskrifter om verkställighet, utfärdade av RSV efter samråd med SCB. Utöver de uppgifter som enligt förslaget kommer att finnas i register som omfattas av skatteregisterlagen erhåller SCB enligt gällande bestämmelser uppgifter rörande bl. a. fastighetspriser och underlagssumma för mervärdesskatt. Förslaget innebär inte någon förändring i dessa avseenden. SCB utgår således ifrån att sådana uppgifter kommer att delges SCB i samma omfattning som hittills.

RRV: Enligt 10 § RRV:s instruktion äger verket att få varje handling utlämnad och få de upplysningar och uppgifter som verket behöver för sin granskning. Den speciella reglering i den föreslagna skatteregisterförordningen som krävs för att tillgodose RRV:s behov av uppgifter för arbetet med prognoser för statens skatteinkomster uppfattar RRV inte som en inskränkning av verkets nuvarande rätt att få tillgång till uppgifter för den förvaltningsrevisionella verksamheten. Vad beträffar de uppgifter som behövs för att RRV skall kunna genomföra sin taxeringsstatistiska undersökning och fullgöra sina instruktionsenliga åligganden avseende prognoser över statens skatteinkomster är det väsentligt att verket får tillgång till de uppgifter som hittills har erhållits. RRV förutsätter således att de uppgifter verket tidigare erhållit från statistiska centralbyråns taxeringsband fortsättningsvis kommer att erhållas från det centrala skatteregistret. Det är en fördel att direkt från det centrala skatteregistret erhålla så många uppgifter som möjligt av dem som erfordras. På så sätt avlastas de lokala skattemyndigheterna i sitt arbete i och med att antalet insamlade uppgifter minskar. RRV kommer snarast att tillsammans med RSV diskutera och precisera sina variabelkrav och förutsätter att den slutliga överenskommelsen mellan myndigheterna framgår i ett särskilt dokument.

Bostadsstyrelsen: Ur de intressen som bostadsmyndigheterna – härmed avses bostadsstyrelsen, länsbostadsnämnderna och kommunernas förmed-

lingsorgan för handläggning av bostadsbidrag – har att företräda, tillstyrks förslaget i 7 § skatteregisterförordningen att uppgifter från register enligt denna lag regelmässigt lämnas till de kommunala förmedlingsorganen för bostadsbidrag, för att finnas att tillgå i samband med prövning och beslut i fråga om bostadsbidrag.

Kammarrätten i Stockholm påpekar att uttrycket "sekretessbelagda uppgifter" i lagförslagets 14 § inte är lämpligt vid reglering av uppgiftsutlämnande till myndighet, eftersom nuvarande sekretesslag inte avser dessa fall.

DALK: Enligt 14 § förslaget till skatteregisterlag får från register enligt lagen sekretessbelagda uppgifter regelmässigt lämnas till annan myndighet enligt föreskrifter som meddelas av regeringen. Dessa föreskrifter finns i 7 § förslaget till skatteregisterförordning. Denna paragraf synes inte innebära någon begränsning av utlämnandet till sekretessbelagda uppgifter. Paragrafen innebär vidare att uppgifter som ursprungligen samlats in för ett ändamål, nämligen beskattningsverksamhet, används också för andra syften, vilket enligt *DALK*'s mening i princip får anses innebära risk för otillbörligt intrång i de registrerades personliga integritet. Såsom *DALK* utvecklat närmare i kommitténs förut nämnda betänkande (kapitel 6 och 7) bör detta i fråga om myndigheters register inte accepteras annat än efter särskild prövning från riksdagens eller regeringens sida, varvid allmänintresset får vägas mot riskerna för otillbörligt integritetsintrång. Vad som sagts nu torde i särskild grad gälla planerat utlämnande till centrala studiestödsnämnden, kommunalt förmedlingsorgan för bostadsbidrag och riksförsäkringsverket för beslut i fråga om bostadsbidrag. Någon motivering till det föreslagna utlämnandet finns inte i den remitterade rapporten och *DALK* kan därför inte för egen del bedöma behovet av utlämnande. Kommittén kan dock inte acceptera att 7 § skatteregisterförordningen i föreslagen lydelse godtas utan att motiven för det utlämnande av uppgifter som där sägs ingående prövas. Kommittén utgår från att utlämnande därvid inte tillåts ske i andra fall än då behovet av utlämnande klart bedöms väga över risken för otillbörligt integritetsintrång. I den mån det planerade utlämnandet av uppgifter är avsett att ligga till grund för kontrollåtgärder hos den mottagande myndigheten bör enligt *DALK*'s mening uppgifternas tjänlighet för kontrolländamål också prövas närmare. Dessutom bör de registrerade informeras om sådan användning av uppgifterna i skatteregistren som – efter den av *DALK* förordade särskilda prövningen – tillåts ske för annat ändamål än för statens verksamhet i fråga om beskattning.

DALK vill tillägga att motsvarande synsätt som angetts nyss även gäller inhämtande av uppgifter till skatteregister från annat register, t. ex. från det centrala bilregistret enligt 8 § förslaget till skatteregisterlag.

DALK vill här även erinra om vad kommittén i annat sammanhang anförut om vikten av att behovsprövade förmåner, såsom bostadsbidrag, utformas på sådant sätt att kontroller av nyss berört slag inte behövs.

Slutligen vill *DALK* peka på att 7 § förslaget till skatteregisterförordning, med hänsyn till riksdagens beslut om det s. k. SPAR, synes böra kompletteras med föreskrift om att uppgifter som behövs för SPAR får lämnas till DAFA. Dessutom vill *DALK* tillägga att det bör framgå av paragrafen att närmare föreskrifter om tidpunkten för sådant utlämnande av uppgifter, som tillåts ske enligt paragrafen, om omfattningen av utlämnandet samt om sättet för dess fullgörande får meddelas av RSV efter samråd med övriga berörda centrala myndigheter m. fl. *DALK* vill också på nytt erinra om att sådana

föreskrifter, liksom den närmare utformningen av skatteregistren i övrigt, enligt 1 § datakungörelsen skall anmälas av RSV till DI och därmed göras till föremål för inspektionens prövning.

SAF och SI: Genom förslaget till skatteregisterförordning föreskrivs att skattemyndigheterna centralt eller regionalt regelmässigt skall kunna samköra sina register med andra myndigheters register, bl. a. mot det på senare tid så omdiskuterade bostadsregistret. Skatte- och bidragsfusk skall självfallet kunna motarbetas, men samkörningstekniken med ADB skapar en helt ny rättssituation för den enskilde medborgaren, när uppgifter avlämnade för skilda ändamål och till olika normsystem med olika ursprung kan ställas mot varandra. Organisationerna får på denna punkt hänvisa till vad datalagstiftningskommittén (DALK) anfört om användning av personinformation för annat ändamål än den ursprungligen var avsedd för.

I RSV:s förslag antyds en möjlighet att genom s. k. söknycklar eller andra urvalsbegrepp få fram vissa personer och t. ex. deras avdragsyrkanden eller något annat som de har gemensamt. Det bedöms vidare som rationellt för den framtida myndighetskontrollen av enskilda att "genom objekt få fram subjekt". Förslaget berör – utan att därför behandla dem – de synonyma problem som är förenade med det statliga samordnande person- och adressregistret (SPAR) och önskemålen om ett s. k. flaggregister. Om lämpligheten av flaggregister har riksdagen redan uttalat som sin åsikt att det inte skall få förekomma i SPAR. I det här aktuella fallet skulle ett flaggregister få ett helt annat djup och innehåll än det flaggregister som sålunda ej har tillåtits.

Den användning som för skattemyndigheten framstår som intressantast är att kunna utnyttja skatteregistret för kontroll, ensamt eller tillsammans med andra register. Det är på denna punkt som de känsliga integritetsproblemen uppkommer och där riskerna uppstår för att en mängd uppgifter kommer i orätta händer. Några garantier för att så inte kommer att ske har inte givits i lagförslaget. Det torde vara ett misstag att tro att arbetet med att sammanställa uppgifterna kommer att motsvaras av nämnvärda ytterligare kontrolleffekter i annat än i ett förhållandevis ringa antal fall.

Man kan vidare fråga sig hur 14 § i den föreslagna skatteregisterlagen förhåller sig till sekretesslagen som i vart fall i nuvarande utformning inte torde omfatta utlämnande till annan myndighet. Skulle lagstiftningen sättas i kraft i föreslaget skick, anser vi det vara nödvändigt att en översyn sker sedan de allmänna sekretessbestämmelserna fått sin utformning. Därvid bör noga övervägas vilka uppgifter som överhuvud taget skall få utlämnas; intill dess en allmän lagstiftning genomförts bör även myndigheterna och då inte minst myndigheter i främmande land behandlas såsom enskilda medborgare.

Svenska kommunförbundet: Enligt förslag till Skatteregisterlag § 14 skall sekretessbelagda uppgifter regelmässigt få lämnas till annan myndighet enligt föreskrifter som meddelas av regeringen. Enligt förslag till Skatteregisterförordning § 7 skall bl. a. uppgifter för beslut i fråga om bostadsbidrag regelmässigt få lämnas ur skatteregister till kommunalt förmedlingsorgan för bostadsbidrag. Styrelsen förutsätter att dessa lagförslag inte innebär någon inskränkning i det uppgiftslämnande som för närvarande förekommer från länsstyrelserna till de kommunala förmedlingsorganen.

Sveriges advokatsamfund: Samfundet tillstyrker att utlämnandet regleras i författning och utgår därvid från att det regelmässiga utlämnande som på grund av föreslagna 17 § tredje stycket sekretesslagen får ske till annan myndighet angiven i föreslagna 7 § skatteregisterförordningen sker på ett sätt som inte kan medföra ett äventyrande av integritetsskyddet.

DI erinrar om att samkörning mellan skatterregistret och andra register, som faller under datalagen – i den mån särskilda författningsregler saknas – skall prövas av DI och framhåller att denna prövning – som DALK har påpekat – kan medföra svåra avvägningsproblem i frågor som enligt DALK:s mening det egentligen bör förbehållas statsmakterna att avgöra.

Lokala skattemyndigheten i Kungälv's fögderi, LRF, SRS och Sveriges advokatsamfund anser att stor restriktivitet behövs i fråga om massuttag med s. k. söknycklar. Sveriges advokatsamfund anser att detta bör gälla också i fråga om samkörning.

Några remissinstanser har berört frågan om *underrättelse* till den registrerade. LRF anser att de skattskyldiga skall underrättas i den mån registret innehåller andra uppgifter än sådana som framgår av preliminär- och slutskattsedel. SAF och SI anser att andra meningarna i 10 § datalagen inte bör gälla ett sådant kontinuerligt fört register som skatter registret. *Svenska företagares riksförbund* uttalar att det naturligtvis får antas att den skattskyldige utan kostnad och utan särskild framställning tillställs uppgifter om vad som från tid till annan registreras beträffande honom.

Länsstyrelserna i Södermanlands samt Göteborgs och Bohus län, liksom *lokala skattemyndigheten i Kungälv's fögderi* framhåller att beslut om beskattning blir offentliga så snart de införs i registren, medan taxeringsnämnds beslut med tidigare system har ansetts bli offentliga först sedan inkomstlängden hade justerats. Detta medför olägenheter dels genom att beslut som inte är definitiva utan kan omprövas måste lämnas ut, dels genom att myndigheterna kan överhoppas med förfrågningar.

Beträffande *lagringstid* anför SCB att den föreslagna tidsfristen inte kan användas för till SCB överlämnade uppgifter som används för statistiskt ändamål eftersom dessa behövs under längre tid.

Riksarkivet anför att det i skatter registret kan finnas uppgifter som inte tas upp i längder men som är av intresse för forskningen, t. ex. hos vilka arbetsgivare en person har varit anställd. Sådana uppgifter är svåra att finna på annat håll och har stort intresse för arbetsmedicinsk forskning om bl. a. yrkesskador. Riksarkivet anser att skatteregisterlagen åtminstone f. n. ej bör innehålla några gallringsföreskrifter. Utredningsarbete för att få fram regler om gallring bedrivs av RSV och riksarkivet. Uppgifterna bör tas ut på magnetband och överlämnas till riksarkivet för långtidsförvaring när myndighetens administrativa behov av upptagningen har upphört. Användande av informationen bör så långt det är möjligt begränsas till ändamål som vetenskaplig forskning, samhällsplanering och statistikproduktion. Vid varje tillfälle då bearbetning skall ske krävs tillstånd av DI.

1.4 Registrens innehåll

RRV: Utredningens förslag går något längre än riksdagens beslut vad avser omfattningen av registrering i ADB-systemet. Dels föreslås att registrering skall ske även i fråga om punktskatter, dels att möjligheter ges till utökad regional registerföring. Det är enligt RRV:s mening angeläget att de tekniska hjälpmedel som står till buds så långt möjligt utnyttjas för att förbättra effektiviteten i skattekontrollen. RRV tillstyrker därför föreslagen utökning av registreringen under förutsättning att kostnaderna härför står i rimlig proportion till angelägenhetsgraden och förväntade effektivitetsvinster.

Sveriges advokatsamfund: Utredningen har i förslaget utvidgat området för lagstiftningen i förhållande till riksdagens beslut till att omfatta – förutom

direkta skatter samt uppbörd och redovisning av arbetsgivaravgifter och mervärdeskatt – även punktskatterna. Vidare föreslås en utökad regional registerföring. Samfundet har ingen erinran mot den föreslagna utvidgningen, som bedöms vara praktisk mot bakgrund av syftet att öka samordningen inom kontrollverksamheten.

Flera remissinstanser har berört förslaget att registret skall omfatta hela befolkningen.

Länsstyrelsen i Malmöhus län: Det centrala skatteregistret föreslås omfatta hela rikets befolkning (framgår av lagtexten 5 § första stycket). I sin allmänna motivering lämnar utredningen en redogörelse över bakgrunden till författningsförslaget. Av denna redogörelse framgår att enligt riksdagens beslut skall till den regionala registerföringen hänföras folkbokföring (totalbefolkningen) medan den centrala registerföringen skall omfatta skattskyldiga (i stort sett personer över 16 år). Utredningens förslag avviker sålunda från riksdagens beslut om riktlinjerna för AFB-systemet. Några vägande skäl från skattemyndigheternas sida att i det centrala registret medta inte skattskyldiga personer under 16 år finns inte allra helst som personnummer för hemmavarande barn under 18 år redovisas hos huvudmannen. Ett av syftena med 3 a § datalagen är enligt förarbetena att begränsa antalet riksomfattande personregister och ge lagstöd åt den praxis som DI utvecklat vid tillståndsprövning. DI:s praxis kan uttryckas så att inga personregister bör få innehålla uppgifter om andra fysiska personer än som svarar mot myndigheternas arbetsuppgifter och verksamhetsområden. Skattemyndigheternas verksamhet omfattar enbart skattskyldiga och inrättande av ett register omfattande även andra personer vilka för närvarande ej redovisas i skatteregister står enligt länsstyrelsens mening i strid mot såväl datalagens bestämmelser som riksdagens riktlinjer för det centrala skatteregistrets omfattning.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Enligt riksdagens beslut 1975 skall det centrala ADB-registret vara ett arbetsregister över skattskyldiga. I författningsförslaget har utredningen emellertid gjort detta arbetsregister till ett centralt befolkningsregister. Det finns inte något vägande skäl att ta in ej skattskyldiga personer under 16 år i registret i synnerhet som personnummer för hemmavarande barn under 18 år redovisas hos huvudmannen.

Liknande synpunkter framförs av *länsstyrelsen i Södermanlands län och lokala skattemyndigheten i Kungälv's fögderi*.

Åtskilliga remissinstanser har också behandlat frågan om registrering av revisionsresultat samt av kontantberäkningar o. d. Flera remissinstanser har därvid anslutit sig till en reservation mot förslaget till registrering av revisionsresultat som framfördes av två ledamöter av RSV:s styrelse. Bland dessa remissinstanser är JK, RFV i den mån förslaget avser de revisioner av arbetsgivares avgiftsunderlag, som f. n. företas för RFV:s räkning av de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelserna, *kammarrätten i Stockholm*, *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, *Sveriges redovisningskonsulters förbund* samt TOR. Även SAF och SI är negativa till förslaget.

LON: LON har utifrån de synpunkter som nämnden har att anlägga i princip inte något att invända mot förslaget. Enligt 7 § i förslaget till skatteregisterlag skall bl. a. granskningsmans förslag i revisionspromemoria registreras. Utredningen motiverar detta med att denna uppgift är nödvändig bl. a. för att kontinuerligt kunna följa upp och styra revisionsverksamheten. En sådan registrering är enligt LON:s mening ur integritetssynpunkt mindre

lämplig. Effektivitetsskäl talar emellertid för en registrering. En lämplig avvägning mellan integritets- och effektivitetssynpunkter är enligt LON att man i skatterregistret antecknar endast att revision skett men ej ytterligare detaljuppgifter om revisionens resultat.

Länsstyrelsen i Södermanlands län: Länsstyrelsen delar reservanternas åsikter att notering i skatteregister ska ske endast av uppgifter som föregåtts av myndighets beslut och ansluter sig till deras betänkligheter mot att en uppgift, som förutsätter allvarliga brister i en skattskyldigs redovisning och/eller deklaration, förs in och under lång tid kvarstår i registret även om den inte ens föranleder yrkande från taxeringsintendent. Uppgifter av detta slag kan vara till mer skada än nytta vid framtida planering av revisionsverksamheten. Motsvarande betraktelsesätt bör läggas på anmälan enligt 10 § skattebrottslagen, som också kan tillföras registret. Uppgiften ifråga bör tillföras registret tidigast när åklagare föranstaltat om förundersökning. Länsstyrelsen anser nödvändigt, att angivna frågor och hithörande problem utreds vidare innan beslut fattas om införande av revisionsregister. Härvid bör också beaktas att en del ytterligare oklarheter föreligger ifråga om registrets innehåll. Exempelvis bör utredas om – och i så fall i vilken utsträckning – uppgifter rörande taxeringsbesök bör tillföras revisionsregistret.

Även *länsstyrelsen i Malmöhus län* ansluter sig till reservanternas ståndpunkt och bemöter utredningens uttalande att uppgifter om revisionsresultatet är nödvändiga för att kontinuerligt kunna följa och styra revisionsverksamheten. Det framgår ej av rapporten vilka sakskäl som motiverar detta påstående. Om påståendet är riktigt synes det å ena sidan anmärkningsvärt att uppgifterna inte tillhör den kategori av information som obligatoriskt skall införas i det centrala registret. Å andra sidan innebär uttalandet att någon uppföljning och styrning av revisionsverksamheten hittills inte varit möjlig. Rent allmänt torde kunna påstås att resultatet av en taxeringsrevision hos en skattskyldig i en viss bransch inte har någon korrelation till resultatet av en taxeringsrevision hos en annan skattskyldig i samma bransch. Om revisionsresultatet skulle tillmätas den betydelse för uppföljning och styrning av revisionsverksamheten som utredningen vill göra gällande, borde det redovisade resultatet inte rimligen grunda sig på en revisionspromemoria utan baseras på ett domstols- eller myndighetsbeslut.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län: Granskningsmannens förslag i revisionspromemoria är av betydelse för planeringen av revisionsverksamheten. Länsstyrelsens bedömning är därför att registrering bör ske. I vart fall bör i registret finnas uppgift om att revision företagits och om revisionens omfattning ifråga om perioder eller beskattningsår.

FAR: I förslag till skatteregisterlag 7 § föreslås att i centrala skatter registret får införas bl. a. "resultat av beräkning av hur stort belopp som under beskattningsåret stått till förfogande för skattskyldigs och hans familjs levnadskostnader" samt "resultat av bruttovinstberäkning eller annan beräkning av relationstal eller liknande...". FAR förutsätter att dylika uppgifter ej får införas i registret utan att den skattskyldige haft tillfälle att bemöta, korrigera eller komplettera framräknade uppgifter. Det ligger i sakens natur att s. k. kontantberäkningar och relationstal kan bygga på ofullständigt eller vilseledande underlag, varför det vore olyckligt att uppgifter distribueras som är skenbart korrekta. FAR föreslår att uttrycklig föreskrift införas i lagtexten att ifrågavarande uppgifter får införas endast

under förutsättning att den skattskyldige informeras härom. Det föreslås vidare i samma paragraf att i centrala registret får införas "uppgift dels i vad mån förändring av skatt eller underlag för skatt föreslagits med anledning av revision, dels om belopp som ingår i förslaget, vad beloppen avser och hur de beräknats". Förslaget är olämpligt från åtminstone två synpunkter. Registerföringen kommer att belastas med ett avsevärt arbete utifrån vanligtvis mycket omfattande och detaljerade revisionspromemorior. Därtill kommer att slutligt beslut efter den skattskyldiges bemötande regelmässigt avsevärt avviker från i revisionspromemoriorna framförda förslag. Motivet att "dessa uppgifter är nödvändiga för att kontinuerligt kunna följa och styra revisionsverksamheten" är enligt FAR:s uppfattning helt otillräckligt. Den som ansvarar för eller utför revision har självfallet tillgång till all information i form av revisionspromemorior, bemötanden och korrespondens i anslutning till dessa. En ensidig, central registrering – som möjligen innebär viss bekvämlighet men till orimlig kostnad – skulle tvärtom riskera att snedvrider revisionsverksamheten. FAR avser därför (i likhet med reservationen i bilaga 2) att endast uppgifter om *myndighets beslut* bör få intagas.

LRF: Utredningens förslag att i skatteregistret föra in resultatet av kontantberäkningar och förslag på grund av revisioner ter sig ur flera synpunkter betänkligt. Registret kan dels innehålla uppgifter som den berörde inte alls är medveten om att de registrerats och dels kan dessa uppgifter vara felaktiga. Det visar sig nämligen alltför ofta att kontantberäkningar och förslag med anledning av företagens revision måste revideras sedan förklaring och förtydligande upplysningar lämnats. Av dessa skäl bör förslaget i denna del inte genomföras. Om registrering av uppgifter som nu berörts likväl kommer till stånd får delegationen som ett oeftergivligt krav framföra att den berörde skall underrättas om registreringen och dess innehåll.

SRS: Möjligheten att i registret införa uppgift "dels i vad mån förändring av skatt eller underlag för skatt föreslagits med anledning av revision, dels om belopp som ingår i förslaget, vad beloppen avser och hur de beräknats" anser samfundet djupt otillfredsställande särskilt mot bakgrund av att dessa inte har samma definitiva karaktär som de övriga uppgifter som får registreras. Vid en taxeringsrevision framkommer ofta förslag som icke lägges till grund för myndighets beslut. SRS anser, att endast de senare skall registreras. Skäl har inte visats föreligga för registrering av sådana uppgifter i revisionspromemorior eller yrkanden, som efter kommunikation med den skattskyldige eller på annan grund icke ingår i underlaget för beslut. Vi instämmer på denna punkt således helt med reservanterna. Förslaget innebär även möjlighet att i registret införa resultatet av kontant- och bruttovinstberäkningar eller andra relationstal. Samfundet kan i och för sig acceptera att dessa uppgifter införes men förutsätter å andra sidan att inga registreringar av denna art får ske utan att den skattskyldige givits tillfälle att bemöta och korrigera upprättade beräkningar. Erfarenhetsmässigt bygger dessa på så osäkert underlag att korrigeringar regelmässigt får göras. Okontrollerade uppgifter kan därför innebära betydande felkällor, som vid eventuell senare användning kan medföra uppenbar risk för felaktiga beslut. Samfundet anser på grund härav, att uppgifter av det slag som omtalas i 7 § första stycket, fjärde-sjätte indraget, genom uttryckligt stadgande införes i registret först efter det att den skattskyldige beretts tillfälle att bemöta de beräkningar som ligger till grund för uppgifterna.

Sveriges advokatsamfund, som ansluter sig till reservanternas åsikt:

Principen måste enligt samfundets uppfattning vara att i ett register av föreslagen typ endast uppgifter om myndighets beslut får intas. Utredningen har själv konstaterat (bl. a. på s. 16 och 43) att uppgifter ur revisionspromemoria är särskilt integritetskänsliga. Detsamma måste gälla levnadskostnads-kalkyler och liknande beräkningar. Samfundet anser det vara i högsta grad betänkligt att även sådana uppgifter och eventuellt andra utredningar och argumenteringar från den fiskala sidan – utan kontrollmöjlighet eller ens kännedom för berörd skattskyldig – skulle kunna intas i skatteregistret. Samfundet upprepar kvalitetskravet på införda uppgifter och avstyrker bestämt att nyss nämnd art av material får införas. Om – mot samfundets uppfattning – sådana uppgifter ändå skulle få intas, skärps givetvis kraven på spärrar mot utlämnande.

Ett par remissinstanser tar upp förslaget att registret skall få innehålla administrativa och tekniska uppgifter.

Länsstyrelsen i Malmöhus län: I 9 § stadgas att det centrala skatteregistret får innehålla "de administrativa och tekniska uppgifter" som behövs "för myndighets verksamhet i övrigt i fråga om beskattning". Specialmotiveringen till 9 § innehåller en exemplifiering av vad som är att anse som administrativa och tekniska uppgifter. Länsstyrelsen vill påstå att begreppet "administrativa och tekniska uppgifter" till sin innebörd är oklart och inte klart avgränsat varför tolkningstvister om vad uttrycket innefattar kan uppstå. På s. 16 uttalas följande. "Från en revisionspromemoria skall endast få registreras siffermässiga uppgifter med förklaring vad de avser. Härigenom avgränsas uppgifter av annat slag t ex i fråga om granskningsmannens iakttagelser vid revisionen." På föranstaltande av RSV har under hösten 1978 på revisionsenheten framtagits vissa uppgifter om avslutade revisioner som skall tillföras registret. Härvid har RSV medtagit uppgifter om dels huruvida brister i räkenskaperna förelegat, dels om anmälan till åklagar-myndighet för misstanke om försvårande av skattekontroll skett (10 § skattebrottslagen). Fråga uppkommer om sådana uppgifter som inte härrör från siffermässiga upplysningar utan baseras på kvalitativa omdömen om räkenskapernas status i revisionspromemorian kan betecknas som "administrativa och tekniska uppgifter" som får registreras. Om svaret är ja, torde många andra icke siffermässiga uppgifter i en revisionspromemoria kunna betecknas på samma sätt och bli föremål för registrering (jämför utredningens uttalande å s. 16, citerat härövan).

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Med den definition av "administrativa och tekniska uppgifter som behövs för myndighets verksamhet i övrigt i fråga om beskattning", som ges i specialmotiveringen, får registerföraren möjlighet att föra in så många och så varierande uppgifter att lagstiftningens funktion av integritetsskydd kan urholkas. Länsstyrelsen anser därför att paragrafen fått en alltför vid ram och att denna bör göras snävare.

Även i vissa ytterligare avseenden har frågan om registrets innehåll föranlett påpekanden från remissinstanserna.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län: I de fall då skattepliktig förmögenhet avsevärt understiger beloppet 200 000 kr, torde dock förmögenhetsuppgifterna i deklarationen normalt inte bli föremål för egentlig granskning vid taxeringen beträffande skattskyldig som inte har jordbruksfastighet, hyresfastighet eller rörelse. Registrering av ej granskade förmögenhetsuppgifter bör undvikas. Länsstyrelsen anser därför att registrering av förmögenhetsuppgifter i deklaration beträffande skattskyldiga som ej har jordbruksfastig-

het, hyresfastighet eller rörelse inte bör ske om taxering för beskattningsbar förmögenhet inte åsatts alternativt om redovisad behållen förmögenhet understiger 150 000 kr.

SRS: Beträffande de uppgifter som får registreras anges i 7 § sista stycket i förslaget att uppgifter som skall lämnas, bl. a. enligt 37 och 39 §§ taxeringslagen, skall kunna föras in i registren. Rörande 37 §, uppgifter som utan anmaning skall lämnas i kontrolluppgift, har vi intet att erinra mot att registrering därav sker. Med stöd av 39 §, som reglerar vilka uppgifter som skall lämnas efter anmaning, ges möjlighet för skattemyndigheterna att införskaffa uppgifter om bl. a. skuldförhållanden och insättningar samt uttag på ett visst bankkonto under en angiven period. Dessa uppgifter kan naturligtvis vara av stort värde för att åsätta en korrekt taxering, men detta kan ske utan att uppgifterna införes i det föreslagna registret. De eventuella fördelar ett införande av dessa uppgifter i ett skatteregister skulle medföra måste starkt vägas mot de stora risker ur integritetssynpunkt ett dylikt förfarande för med sig. SRS anser att hänvisningen i 7 § SRL till 39 § taxeringslagen bör utgå.

SCB: I specialmotiveringarna anges (s. 39) att samhörighetsbeteckningar för fåmansföretag och deras delägare inte gjorts till obligatorisk uppgift. SCB anser dock att denna information är viktig för arbetet med populationsavgränsningar och har utgått ifrån att det förslag till referensregister som RS-projektet utvecklat i detta syfte skulle utnyttjas i AFB-systemet. Enligt SCB:s uppfattning bör nämnda samhörighetsbeteckningar göras obligatoriska. I 10 § tredje stycket i förslaget till skatteregisterlagen sägs att sådana uppgifter för statistiskt ändamål som avser annat än fastighetstaxering inte skulle få förekomma i de regionala fastighetstaxeringsregistren även om det skulle föreligga skyldighet att lämna dylika uppgifter i allmän eller särskild fastighetsdeklaration. Enligt SCB:s uppfattning är denna inskränkning i lagform av möjligheterna till arbets- och kostnadsbesparande utnyttjande av registren även för statistiska ändamål omotiverad och stridande mot statsmakernas strävan att begränsa uppgiftslämnarbelastningen och även i övrigt rationalisera den statliga verksamheten. SCB förslår därför att sista ledet av sista meningen i 10 § tredje stycket, "dock fastighetstaxering." utgår.

SAF och SI: Uppgifter som lämnas med stöd av 37 § TL torde endast avse i Sverige bosatta skattskyldiga och avges för deras taxering här i Sverige. I 37 § 4 a) förekommer emellertid uppgifter från VPC som möjligen även omfattar i utlandet bosatta. Om så skulle vara fallet bör uppgifterna inte registreras utan en ändring göras i sista stycket i 7 § SRL.

1.5 Lagtextkommentar

RFV påpekar att allmän arbetsgivaravgift visserligen är slopad fr. o. m. den 1 juli 1978 men att slutreglering kommer att ske först 1980, varför den borde nämnas i 3 §. Vidare påpekar verket att avgiftstillägg kan utgå enligt 43, 43 a eller 43 b § lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. samt att i definitionen på "beskattning" eventuellt borde ingå "bestämmande av avgiftsunderlag".

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt lokala skattemyndigheten i Kungälv's fögderi anser att i 3 § bör anges vad som förstås med myndighet i skatteregisterlagen.

Lokala skattemyndigheten i Kungälv's fögderi anser att 5 § sista stycket bör

lyda "— skall finnas för debitering av skatt enligt uppbördslagen (1953:272)", eftersom den föreslagna lydelsen är oklar och inte täcker alla avgifter som ingår i slutlig skatt, t. ex. annuiteter på avdikningslån. Vidare anser myndigheten att i 10 § tredje stycket bör finnas även uppgift om köpeskilling.

2 Remissyttrandet över delrapporterna 1978:4:1 och 1978:4:2 såvitt avser ADB-systemet

De remissinstanser som har yttrat sig i denna del är bl. a. JK, DI, SCB, länsstyrelserna i Stockholms, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Örebro samt Västmanlands län, SAF, Svenska bankföreningen, Sveriges advokatsamfund och SI.

Länsstyrelserna i Stockholms, Blekinge och Örebro län anser sig ha behov av uppgifter från arbetsgivarregistret längre än den av utredningen föreslagna lagringstiden, två år. Länsstyrelsen i Blekinge län förutsätter att uppgifter från längre tid tillbaka finns lätt tillgängliga på annat sätt i systemet bl. a. med hänsyn till att inte alltför omfattande och tidskrävande utredningar skall behövas för att väcka talan enligt 77 a § uppbördslagen.

DI uttalar att det från integritetsskyddssynpunkt är viktigt att lagringstiden för denna typ av uppgifter beträffande de arbetsgivare som är enskilda personer görs så kort som möjligt utan att för den skull behov uppkommer att föra manuella "åtgärdsregister" som komplement till ADB-registret.

JK: Målsättningen för det föreslagna behörighetssystemet har angivits i sex punkter. Som en av dessa punkter har upptagits loggning. I min tjänst som JK ingår att jag enligt datalagen (1973:289) skall tillvarata allmänna intressen. Jag har helt nyligen i yttrande till regeringen med anledning av en enskild persons besvär över datainspektionens beslut angående en myndighets sätt att fullgöra sin skyldighet enligt 10 § datalagen haft att ta ställning bl. a. till frågan huruvida den berörda myndighetens loggband utgör personregister. Ärendet i fråga har gjort att jag blivit uppmärksam på de problem som kan uppkomma vid loggning. Jag vill därför framhålla vikten av att man vid uppbyggandet av det nu aktuella systemet ägnar intresse åt olika frågor med anknytning till uppläggnings- och bevarandet av loggbanden. Det är viktigt att man därvid tillser att den kontrollfunktion som är grundsyftet med loggningen blir en realitet. Jag har i mitt yttrande till regeringen i det nyssnämnda ärendet förutsatt att frågor rörande loggning tas upp av DALK. Som framhållits i rapporten föredras samtliga förslag av större vikt för en särskild referensgrupp, i vilken ingår företrädare för bl. a. datainspektionen. Jag utgår därför från att utredningen beaktar de synpunkter på loggregister som kommit fram i det berörda ärendet.

SAF, Svenska bankföreningen och *SI* påpekar att utredningen inte har diskuterat vad en obehörig åtkomst av ekonomiska data skulle kunna innebära för företagens eller samhällets del och inte heller uppehållit sig vid de integritetsrisker som uppstår genom den nära koppling som särskilt i mindre företag finns mellan företagen och deras ägare. Organisationerna uttrycker från näringslivets sida oro över dessa förhållanden och påyrkar att säkerhetsfrågorna prövas särskilt och därefter tas till en ny utgångspunkt för det fortsatta RS-arbetet.

Sveriges advokatsamfund framhåller att det är av yttersta vikt att

åtkomsten till informationen regleras på ett betryggande sätt. Samfundet ifrågasätter om inte behörighetsfrågorna bör handläggas av ett särskilt säkerhetsorgan med representanter för – förutom skatteadministrationen – bl. a. DI och personalorganisationerna.

